

Delårsrapport aug 2018

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Kommunens samlade verksamhet	5
3	Uppföljning av kommunens mål	7
4	Ekonomi	11
5	Personalredovisning	19
6	Ekonomisk redovisning.....	24
7	Kommunstyrelsen.....	49
8	Överförmyndarnämnden.....	68
9	Bygg- och miljönämnden	69
10	Barn- och utbildningsnämnd.....	77
11	Socialnämnd.....	94
12	Vård- och omsorgsnämnd.....	103
13	Håbohus AB	112
14	Håbo Marknads AB	115
15	Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo	117

1 Sammanfattning

Kommunen har upprättat delårsrapport med bokslut per 31 augusti och prognos för utfallet till årets slut. Enligt lagen om kommunal redovisning ska kommunen årligen upprätta minst en delårsrapport för verksamheten från räkenskapsårets början. Delårsrapporten ska innehålla en redogörelse för verksamheten och resultatet för perioden. Uppgifter ska också lämnas för samma period föregående år.

Prognos för årets ekonomiska resultat

Prognosen är att årets ekonomiska resultat blir 13,0 miljoner kronor. Det är 2,1 miljoner sämre än det budgeterade resultatet på 15,1 miljoner kronor. Resultatet utgör 1,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och uppnår därmed inte kommunens målsättning för god ekonomisk hushållning med 2 procents överskott.

Större avvikelser jämfört med budget är

- Nämndernas nettokostnader prognostiseras till 13,5 miljoner kronor högre än budget.
- Skattenettot (skatteintäkter och generella statsbidrag) är 8,2 miljoner kronor sämre än budget.
- Exploateringsverksamheten beräknas ge 10,0 miljoner kronor i reavinster baserat på utfallet per sista augusti.
- Räntekostnader för kommunens långfristiga skulder beräknas till 5,6 miljoner kronor lägre än budget.
- Finansiella intäkter prognostiseras till 3,9 miljoner kronor högre än budget, vilket ger överskott, beroende på överskottsutdelning från Kommuninvest.

Nämndernas ekonomiska läge

Kommunfullmäktige uppmanade nämnderna vid delårsuppföljningen per mars, att vidta åtgärder/minimera underskott och redovisa det till delårsrapporten per augusti. Kommunfullmäktige beslöt i juni att ge barn- och utbildningsnämnden tilläggsbudget med 11,5 miljoner kronor för ökat antal barn och elever i verksamheten och att ge vård- och omsorgsnämnden 2,4 miljoner i tilläggsbudget för att starta korttidsboende i september.

De tre berörda nämnderna visar fortfarande underskott och måste intensifiera sitt arbete med att åtgärda underskotten.

Barn- och utbildningsnämndens underskott prognostiserade vid mars 23,7 miljoner kronor i underskott, vilket efter tilläggsbudgeten med 11,5 miljoner motsvarar 12,2 miljoner. Nu prognostiserar nämnden 10 miljoner kronor i underskott, en förbättring med 2,2 miljoner kronor.

Socialnämnden prognostiserade i mars underskott med 7,4 miljoner kronor, vilket nu minskat till 6,5 miljoner kronor.

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserade i mars ett underskott med 2,2 miljoner kronor beroende på att nämnden inte hade finansiering för att starta upp ett korttidsboende och fick ett tilläggsanslag av kommunfullmäktige under våren. I denna prognos har nämndens kostnader ökat ytterligare, nu visar prognosen 2,4 miljoner i underskott.

Kommunstyrelsen, överförmyndarnämnden och bygg- och miljönämnden prognostiserar överskott till årets slut.

De taxefinansierade verksamheterna VA- och avfall prognostiserar överskott med tillsammans 1,2 miljoner kronor.

Investeringar

Investeringsbudgeten för året uppgår till 441,2 miljoner kronor inklusive ombudgeteringar från föregående år. Per 31 augusti har 83,4 miljoner kronor investerats och prognosen är att 181,6 miljoner kommer att investeras till årets slut. Av det förväntade överskottet på 259,6 miljoner kronor beräknas 249 miljoner överföras till kommande år främst till följd av senarelagda investeringar.

Inom exploateringsverksamheten har 11,5 miljoner kronor investerats per 31 augusti i anläggningar för gator och VA. Prognosen är att dessa investeringar uppgår till 61,2 mkr vid årets slut.

Måluppfyllelse

Flera av nyckelindikatorerna saknar resultat vid delårsuppföljningen vilket gör att bedömningen av måluppfyllelsen är osäker och försiktig. Utvecklingsinsatser pågår inom alla målområden, och i alla nämnder, framförallt inom *Attraktiva Håbo* och *Kvalitativa och effektiva Håbo*. Av totalt 27 fastställda mål i nämnder och kommunstyrelse kan en majoritet inte bedömas vid delårsuppföljningen på grund av att utfall för nyckelindikatorer saknas.

2 Kommunens samlade verksamhet

2.1 Kommunens samlade verksamhet

Syftet med den sammanställda redovisningen är att sammanfatta kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Det handlar om att ge en helhetsbild av verksamheten oavsett om den bedrivs i egen regi eller utförs av interna eller externa bolag.

Kommunens samlade verksamhet består, utöver kommunen, av kommunens helägda kommunala bolag, Håbohus AB och Håbo Marknads AB. Kommunen bedriver även räddningsverksamhet tillsammans med Enköpings kommun i ett kommunalförbund. Kommunen har tillsammans med Trosa kommun en gemensam nämnd, där Håbo kommun administrerar Trosa kommuns löneutbetalningar.

Verksamhet som bedrivs i extern regi, det vill säga där kommunen köper huvudverksamhet från andra utförare, uppgår till 181 miljoner kronor, jämfört med 174 miljoner kronor samma period föregående år. Det innebär att 19,2 procent (19,5 procent föregående period) av kommunens verksamhet utförs av andra utförare än kommunen. Generellt gäller att kommunen har det övergripande ansvaret för verksamheten även om själva utförandet ligger utanför kommunens organisation. Undantaget är tillsynsansvaret för grundskolan och gymnasiet som ligger på Skolinspektionen.

2.2 Kommunkoncern

I den kommunala koncernen ingår kommunen och kommunens helägda bolag Håbohus AB och Håbo Marknads AB samt kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo. Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen har kommunens redovisningsprinciper varit vägledande.

Ingen justering av avskrivningsprinciper har gjorts utan varje företags principer gäller. Interna poster av väsentligt värde har eliminerats vad gäller mellanhavanden mellan kommunen och bolagen samt mellan respektive bolag och mellan kommunalförbundet för räddningstjänsten och kommunen.

Resultaträkning, tkr	Delårsbokslut 2017	Delårsbokslut 2018
Rörelsens intäkter	273 745	295 894
Rörelsens kostnader	-854 713	-930 044
Avskrivningar	-55 506	-57 494
Verksamhetens nettokostnad	-636 474	-691 644
Skattenetto	717 214	746 421
Finansnetto	-12 526	-7 998
Resultat efter finansiella poster	68 214	46 779
Uppskjuten skatt	-20 087	0
Skatt på årets resultat	-16 851	-407
Resultat	31 276	46 372
Omslutning	2 506 582	2 690 709
Soliditet	23,57 %	23,96 %

Konsolideringen till kommunkoncernnivå omfattar Håbo kommun, Håbohus AB, Håbo Marknads AB samt Håbo kommuns andel, det vill säga 35 procent av kommunal-förbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo. Eliminering har gjorts av periodiserings-fonder och obeskattade reserver för Håbo Marknads AB samt för Håbohus AB.

Årets resultat mäts efter finansnetto och efter extraordinära intäkter och kostnader. I 2018 års delårsbokslut uppgår koncernens resultat till 46,4 (31,3) miljoner kronor vilket är 15,1 miljoner bättre än föregående år. Kommunens del av resultatet är 45,1 (53,2) mkr, vilket är 8,1 mkr sämre än föregående år. De kommunala bolagen redovisar ett positivt resultat på sammanlagt 1,3 (31,3) mkr, varav Håbohus AB -0,4 (12,8) miljoner kronor och Håbo Marknads AB 1,4 (-36,0) miljoner kronor. Räddningstjänsten redovisar ett överskott på 0,7 (4,0) miljoner kronor, varav Håbo kommuns andel är cirka 0,2 miljoner kronor.

Koncernen redovisar ett positivt resultat för 2018, men låneskulden är fortfarande stor och koncernen är mycket räntekänslig. Koncernen måste även framöver öka andelen eget kapital och därigenom skapa reserver för att möta kommande både kända och oförutsedda kostnadsökningar eller intäktsminskningar. Koncernens soliditet har ökat från 23,28 procent i bokslut 2017 till 23,96 procent i delårsbokslut 2018.

2.2.1 Tillgångar

Koncernens totala tillgångar ökar från årsbokslut 2017 till delårsbokslut 2018 med 121,3 (94,7) miljoner kronor netto, varav Håbohus AB:s tillgångar ökar med 76,2 (2,3) mkr, Håbo Marknads tillgångar ökar med 1,4 (9,3) mkr, Räddningstjänstens tillgångar ökar i koncernen med 7,2 (2,2) miljoner kronor och kommunens tillgångar ökar med 36,6 (85,3) mkr. Förklaringen till kommunens och Håbohus ökning av tillgångarna är i huvudsak investeringar i fastigheter.

2.2.2 Skulder

Skulderna inklusive pensionsförpliktelser och avsättningar förändrades med 75,0 (47,6) mkr mellan årsbokslutet 2017 och delårsbokslutet 2018. Avsättningarna ökade med 8,0 (-8,7) mkr sedan föregående årsbokslut. Ökningen beror på ökad avsättning i pensioner. Lång- och kortfristiga skulder ökade med 73,4 (56,4) mkr. Långfristiga skulder ökade med 67,0 (100,9) miljoner kronor vilket förklaras av Håbohus nyupplåning från kreditinstitutioner. Kortfristiga skulder minskar från föregående bokslut med 11,8 (44,4) miljoner kronor.

Pensionsförpliktelser som redovisas utanför kommunens balansräkning, enligt blandmodellen, minskade med 4,7 (2,6) miljoner kronor i jämförelse med årsbokslutet 2017.

3 Uppföljning av kommunens mål

3.1 Mål och politisk viljeinriktning

Kommunövergripande mål finns framtagna för mandatperioden. Utifrån dessa övergripande mål har nämnderna beslutat om verksamhetsmål som är betydande för god ekonomisk hushållning. En uppföljning av nämndernas mål per augusti 2018 finns under avsnittet om nämnder.

3.2 Mål för god ekonomisk hushållning och finansiella mål

För perioden 2016-2018 har fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriterats. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning. Kommunens finansiella mål för perioden redovisas inom målområdet "Håbo en kommun med sund ekonomi".

Håbo kommun ska under perioden bli:

- Attraktiva
- Kvalitativa och effektiva
- Hållbara
- en kommun med sund ekonomi

Med utgångspunkt ifrån kommunfullmäktiges mål har varje nämnd och styrelse i uppdrag att årligen arbeta fram egna måldokument. Dessa ska innehålla nämndens/styrelsens egna prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade målområden och strategier. Utvärdering av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning, sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen.

Attraktiva Håbo

Håbo kommun är en unik och attraktiv plats i Mälardalen med goda förutsättningar för tillväxt. Bra kommunal service och insatser i samverkan med andra aktörer stärker känslan av Håbo kommun som en bra plats för boende, arbete och besök.

För att bli attraktiva Håbo ska vi

Skapa förutsättningar för fler bostäder och ett varierat näringsliv.

Stimulera möjligheter till meningsfull fritid för alla.

Öka samarbetet med olika aktörer för förbättrad infrastruktur och kollektivtrafik.

Förbättra tillgängligheten till mötesplatser och upplevelser.

Kvalitativa och effektiva Håbo

Vi ska utveckla våra tjänster utifrån håbobornas behov. Kraven på innehåll och kvalitet på tjänster och service ökar samtidigt som resurserna är begränsade. Vi måste eftersträva ett effektivt resursutnyttjande där ständiga förbättringar är en ledstjärna i alla våra verksamheter.

För att bli kvalitativa och effektiva Håbo ska vi

Utveckla vår medborgardialog för ökad delaktighet och kunskap om kommunens verksamheter.

Tillvarata och uppmuntra medarbetarnas kompetens och engagemang.

Följa upp alla verksamheter med kvalitets- och effektivitetsmått och förtydliga arbetet

med ständiga förbättringar.

Förbättra våra resultat genom att jämföra oss med andra kommuner och verksamheter för att identifiera förbättringsområden.

Hållbara Håbo

Vår verksamhet och tillväxt ska vara ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Kommande generationer ska ha bättre förutsättningar att förvalta och utveckla kommunen.

För att bli hållbara Håbo ska vi

Minska de egna verksamheternas miljö- och klimatpåverkan.

Skapa förutsättningar för att invånare och näringsliv aktivt ska kunna bidra till att minska kommunens miljö- och klimatpåverkan.

Värna kommunens grönområden och biologiska mångfald.

Håbo en kommun med sund ekonomi

Håbo kommuns verksamhet präglas av god ekonomisk hushållning. Skatten ska inte höjas och bör vara i nivå med jämförbara kommuner i Mälardalen.

Kommunens resultat ska över perioden uppgå till minst två procent av skattenettet.

Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade kostnader, ska vara egenfinansierade.

Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad.

Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

3.3 Kommer målen att nås?

Sammanfattande bedömning

Utifrån de fyra kommunövergripande målområdena med tillhörande strategier har styrelser/nämnder tagit fram egna mål för sina verksamheter. Kommunens finansiella mål återfinns inom målområdet *Håbo en kommun med sund ekonomi*.

Flera av nyckelindikatorerna saknar resultat vid delårsuppföljningen vilket gör att bedömningen av måluppfyllelsen per augusti 2018 är osäker och försiktig.

För 2018 finns totalt 27 mål fastställda på nämnder och kommunstyrelse. De flesta av dessa mål syftar till att bidra till *Kvalitativa och effektiva Håbo*, 11 stycken och *Attraktiva Håbo*, nio stycken. Inom området *Håbo är en kommun med sund ekonomi* finns endast två mål fastställda i nämnder och styrelse och inom *Hållbara Håbo* fem mål.

För 19 mål kan måluppfyllelsen vid delårsuppföljningen inte bedömas, framförallt för att utfall på nyckelindikatorer saknas. Sju mål bedöms uppfyllas under året och ett bedöms inte uppfyllas under året.

Attraktiva Håbo - utvecklingsarbete och resultat

Barn- och utbildningsnämnden arbetar med att höja resultaten i kommunens skolor. Meritvärdena för eleverna som slutar årskurs 9 överstiger målvärdet, medan utfallen för elever som får godkänt i alla delprov i de nationella proven i årskurs 3 och 6 understiger målvärdet. Särskilt i matematik behövs ytterligare insatser och förvaltningen analyserar resultaten på varje skola. Socialnämnden och framförallt barn- och utbildningsnämnden har under året utvecklat samverkan för att arbeta med förebyggande insatser för små barn och deras familjer.

Håbo Marknads AB har under året tagit fram en handlingsplan med konkreta åtgärder för ett förbättrat företagsklimat. Plan- och exploateringsverksamheten har per augusti över 30 pågående planuppdrag, och efterfrågan på mark är fortsatt mycket hög. Bostadsområdena Våppeby Äng och Frösundavik har till största del färdigställt under året. En etapp av Logistik Bålsta har vunnit laga kraft och ett avtal om etablering av handelsområde vid Lillsjön har tecknats.

Ett antal kultur- och fritidsaktiviteter har genomförts under året, bland annat uppskattad lovverksamhet, rekordstor Håbo festdag och nationaldagsfirande i Skokloster.

Kvalitativa och effektiva Håbo - utvecklingsarbete och resultat

Under hösten 2018 pågår SCBs medborgarundersökning och när resultaten kommer kan utfall på ett antal nyckelindikatorer analyseras och förbättringsarbete planeras. Resultaten i nöjd-kund-undersökningen för bygg- och miljönämndens verksamheter väntas också under hösten.

Digitalisering är en gemensam nämnare i nämndernas mål för att bidra till *Kvalitativa och effektiva Håbo*. Digital uppföljning för samtliga elever i alla årskurser uppgår per augusti till 95 %, en ökning från helårsutfallet 2017 men under satt målvärde om 100 %. Inom vård- och omsorgsnämnden arbetar man med att ta tillvara på tekniska lösningar för att stärka brukaren och få ökad trygghet. För kommunen som helhet ser vi att antalet e-tjänster har minskat medan användandet av befintliga e-tjänster har ökat. Resultaten i årets e-blomlåda, ett verktyg för att utvärdera digitalisering i kommunala organisationer, ligger på en stabil nivå.

Ett viktigt ytterligare område inom *Kvalitativa och effektiva Håbo* är attraktiv arbetsgivare där utfallet för AVI, nyckeltalsinstitutets attraktiv arbetsgivarindex, överstiger målvärdet medan korttidsfrånvaron inte når upp till målnivån. Ytterligare åtgärder är föreslagna inom området. Fler indikatorer inom området attraktiv arbetsgivare saknar dock utfall per sista augusti, och ytterligare analys behöver göras i samband med helårsuppföljningen.

Hållbara Håbo - utvecklingsarbete och resultat

Trygghet är en viktig del av arbetet för att bidra till *Hållbara Håbo*. I kommunens skolor och förskolor kan vi se att vårdnadshavare upplever en hög trygghet, och utfallen når uppsatta målvärden. Elevernas syn på tryggheten i skolorna är dock något lägre och ytterligare kartläggning av det pågår.

Energieffektiviseringsarbetet går framåt och elförbrukningen i kommunens lokaler minskar i jämförelse med 2017, även fjärrvärmeförbrukningen har minskat under 2018.

Håbo kommun fortsätter inspekteringen av enskilda avlopp och en större del av den planerade miljöbalks- och dricksvattenstillsynen för 2018 beräknas kunna genomföras under året.

Håbo är en kommun med sund ekonomi - resultat

Nedanstående mål utgör kommunens finansiella mål. Skatten har inte höjts under perioden och det finns ingen plan på att höja skatten under resten av året. Håbo kommun ligger i mitten av länets kommuner, tillsammans med Enköpings kommun, när det gäller kommunal skattesats.

Kommunens resultat för år 2018 prognostiseras till 1,2 procent av skattenetto. År 2016 var resultatet 7,2 procent av skattenetto och år 2017 var resultatet 12,7 procent av skattenettot. Resultatet bedöms därför ha möjlighet att uppgå till minst två procent av

skattenettot under perioden år 2016-2018.

I kommunens prognos för helåret ingår intäkterna från markförsäljning med cirka 10,0 miljoner kronor.

Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade utgifter, har under perioden januari-augusti finansierats helt med egna medel eftersom ingen nyupplåning skett. Om kommande investeringar under året sker enligt prognos kan det bli aktuellt att nyupplåna. Målsättningen om egen finansiering bedöms därför inte kunna uppfyllas.

Alla pågående exploateringsprojekt beräknas tillsammans ge ett överskott/nettoexploatering på cirka 11,9 miljoner kronor under projekttiden. Därmed nås målet om att exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

4 Ekonomi

4.1 Periodens resultat

Kommunens resultat per den 31 augusti är periodiserat, vilket innebär att utgifter och inkomster har förts till rätt räkenskapsperiod enligt god redovisningssed. Prognosen för helår är baserad på nämndernas egna uppskattningar om intäkts- och kostnadsutvecklingen för årets fyra sista månader.

Kommunens resultat per 31 augusti uppgår till 45,1 (53,2) miljoner kronor. Det är 8,1 mkr sämre resultat än motsvarande period år 2017.

Det beror på att verksamheternas nettokostnad är 40,6 miljoner kronor högre än samma period föregående år, samtidigt som skatte- och finansnetto bara ökat med 32,5 miljoner kronor.

Resultatförändringen förklaras av både positiva och negativa faktorer:

Nämndernas nettokostnader har ökat med 48,2 miljoner kronor, vilket är en ökning med 7,2 procent. I jämförelse med motsvarande period åren 2016-2017 var det då en ökning med 48,2 miljoner kronor, 8,2 procent. Barn- och utbildningsnämndens nettokostnad har ökat med 4,4 miljoner kronor vilket är 1,2 procent. Vård- och omsorgsnämndens nettokostnad har ökat med 10,5 miljoner kronor, 6,8 procent. Socialnämndens nettokostnad är 17,9 miljoner kronor högre än samma period förra året, en effekt bland annat av betydligt lägre intäkter från migrationsverket.

Kostnader för pensioner och upplupna lönekostnader har ökat med 4,3 miljoner kronor jämfört med motsvarande period föregående år.

Skattenettet, det vill säga summan av kommunens intäkter från skatter, utjämningsavgifter respektive utjämningsbidrag samt generella statsbidrag, har ökat med 32,5 miljoner kronor vilket är 4,6 procent. I jämförelse med motsvarande period år 2016-2017 var ökningen 31,3 mkr och 4,6 procent.

4.2 Prognos för årets resultat

Prognos för årets resultat är 13,0 miljoner kronor. Det är 2,1 miljoner kronor sämre än det budgeterade resultatet på 15,1 miljoner kronor.

Den negativa avvikelserna jämfört med budget förklaras av flera negativa och positiva avvikelser.

Positiva avvikelser

- Exploateringsverksamheten beräknas ge 10,0 miljoner kronor i reavinster baserat på utfallet per sista augusti.
- Räntekostnader för kommunens långfristiga skulder beräknas till 5,6 miljoner kronor lägre än budget.
- Finansiella intäkter prognostiseras till 3,9 miljoner kronor högre än budget, vilket ger överskott.
- De taxefinansierade verksamheterna VA- och avfall prognostiserar överskott med tillsammans 1,2 miljoner kronor.

Negativa avvikelser

- Nämndernas nettokostnader prognostiseras till 13,5 miljoner kronor högre än budget.
- Skattenettet (skatteintäkter och generella statsbidrag) är 8,2 miljoner kronor sämre än budget.

4.3 Resultaträkning

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2017	Delårsbokslut 2017	Delårsbokslut 2018	Prognos 2018	Budget 2018
Verksamhetens intäkter	378 185	233 062	235 503	323 255	287 772
Verksamhetens kostnader	-1 387 266	-891 589	-934 616	-1 368 497	-1 326 598
Avskrivningar	-51 631	-34 382	-36 039	-57 115	-60 231
Verksamhetens nettokostnad	-1 009 081	-658 527	-699 113	-1 102 357	-1 099 057
Finansnetto	64 689	-5 248	-2 217	-6 800	-16 291
Skattenetto	1 082 078	716 948	746 421	1 122 157	1 130 423
Resultat	137 686	53 173	45 091	13 000	15 075
<i>Resultat som andel av skattenettet</i>	<i>12,7 %</i>	<i>7,4 %</i>	<i>6,0 %</i>	<i>1,2 %</i>	<i>1,3 %</i>

4.4 Nämndernas avvikelser mellan budget och prognos för året

Nämnder/styrelse	Prognos delårsrapport aug 2017	Prognos delårsrapport mars 2018	Prognos delårsrapport aug 2018
Kommunstyrelsen	2,7	13,4	4,7
Överförmyndarnämnd	-0,5	0	0,2
Bygg- och miljönämnd	3,1	0,1	0,4
Barn- och utbildningsnämnd	-12,6	-23,7	-10,0
Socialnämnd	7,2	-7,6	-6,5
Vård- och omsorgsnämnd	2,5	-2,2	-2,4
Avfallsverksamhet	0	0	0,4
VA-verksamhet	2,3	1,8	0,8
Summa	4,7	-18,2	-12,4

Totalt prognostiserar nämnderna 12,4 miljoner kronor i underskott jämfört med budget. Vid föregående prognos i mars redovisades 18,2 miljoner kronor i underskott.

Tre nämnder visar underskott och övriga nämnder visar nollprognos eller överskott. Kommunfullmäktige uppmanade nämnderna vid delårsuppföljningen per mars, att vidta åtgärder/minimera underskott och redovisa det till delårsrapporten per augusti.

I juni beslutade kommunfullmäktige om tilläggsbudget 11,5 miljoner kronor till barn och ungdomsnämnden för ökat antal barn och elever i verksamheten. Vård- och omsorgsnämndens beviljades samtidigt 2,4 miljoner kronor i tilläggsbudget för starta ett korttidsboende i september.

Barn- och utbildningsnämndens underskott prognostiserade vid mars till 23,7 miljoner kronor, vilket efter tilläggsbudgeten med 11,5 miljoner motsvarar 12,2 miljoner. Nu prognostiserar nämnden 10 miljoner kronor i underskott, en förbättring med 2,2 miljoner kronor

Inom verksamheten grundskola är underskottet nästan 16 miljoner kronor och överskott inom andra verksamheter väger upp en del av det. Även inom förskolan finns ett underskott, 2,7 miljoner kronor. Nämnden rapporterar att ett intensivt arbete pågår för att minska budgetunderskottet.

Socialnämnden prognostiserar underskott med 6,5 mkr, där 5,6 miljoner orsakas av högre boendekostnader främst under första halvåret, än vad som ersätts från migrationsverket. Övriga verksamheter har både negativa och positiva avvikelser. Vid mars var prognosen 7,6 miljoner kronor i underskott. Förvaltningen bedömer att det saknas rimliga och möjliga åtgärder för en budget i balans utöver de åtgärder som redan vidtagits.

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar underskott med 2,4 miljoner kronor jämfört med 2,2 miljoner kronor i mars. En stor del av underskottet beror på att förvaltningen under året har behövt och kommer att behöva köpa fler externa boendeplatser än budgeterat. Förvaltningen rapporterar att åtgärdsplan för hemtjänsten löper vidare med anpassning av personalen, men effekten 2018 blir blygsam. Återhållsamhet med övriga kostnader råder också.

De berörda nämnderna måste intensifiera sitt arbete med att åtgärda underskotten.

Kommunstyrelsen redovisar överskott med 4,7 miljoner kronor. Främsta orsakerna är lägre kapitalkostnader som följd av senarelagda investeringar men även personalvakanser. Verksamheter inom kultur och livsmiljö prognostiserar underskott med 274 000 kronor och inom tekniska är det överskott med 2,2 miljoner kronor.

Bygg- och miljönämnden prognostiserar överskott med 400 000 kronor främst till följd av personalvakanser inom flera verksamheter men även sänkta kostnader inom flera områden.

Överförmyndarnämnden prognostiserar överskott med 200 000 kronor.

Den taxefinansierade VA-verksamheten prognostiserar överskott jämfört med budget med på 0,8 miljoner kronor och avfall 0,4 miljoner kronor i överskott.

4.5 Avskrivningar

Avskrivningarna uppgår till 36,0 (34,4) miljoner kronor. Det är en ökning på 1,6 miljoner kronor.

Avskrivningar på maskiner och inventarier uppgår för perioden till 3,4 (3,6) miljoner kronor. I jämförelse med motsvarande period förra året är det en minskning med 162 000 kronor. Avskrivningar på fastigheter och anläggningar uppgår till 32,6 (30,8) miljoner kronor. Det är 1,8 miljoner kronor högre än samma period förra året.

I prognosen beräknas avskrivningskostnaden för hela år 2018 uppgå till 57,1 mkr. Det är 5,5 mer än i bokslut 2017, då avskrivningar var 51,6 miljoner kronor.

4.6 Skatteintäkter

Slutavräkning år 2017

Förbundet för Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömer att skatteintäkterna för år 2017 blir lägre än den bedömning som gjordes i samband med bokslut för år 2017.

Avräkning ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december. SKL:s prognos i december visade en ökning av skatteunderlaget med 4,8 procent för 2017. Med den bedömningen blev rekommenderad uppbokning för 2017, -204 kronor per invånare den 1.11.2016. SKL:s senaste prognos i cirkulär 18:27 visar en ökning av skatteunderlaget med 4,5 procent för 2017. Därmed blir prognosen för avräkning år 2017 -334 kronor per invånare, vilket medför en korrigerings på -130 kronor per invånare 1.11.2016 för 2017.

För kommunen innebär detta att korrigeringen av skatteintäkterna för år 2017

försämrar 2018 års resultat med 2,7 miljoner kronor.

Slutavräkning år 2018

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2017 och 2018 uppgår till 4,8 procent respektive 3,4 procent. SKL:s prognos är lägre för 2017 men lika mycket högre för år 2018 varför prognosen för slutavräkning 2018 endast uppgår till 1 krona per invånare den 1.11.2017.

Skatteintäkter totalt

Skatteintäkterna uppgår till 707,0 (689,0) miljoner kronor per 31 augusti, 18 miljoner kronor mer jämfört med samma period föregående år. Prognosen för årets totala skatteintäkter är 1 032,7 miljoner kronor, ett överskott med 4,2 miljoner kronor jämfört med budget.

4.7 Generella statsbidrag och utjämning

Generella statsbidrag och utjämning uppgår till 39,4 (27,9) miljoner kronor per 31 augusti. Prognos för året är 60,3 miljoner kronor, vilket är 9,8 miljoner kronor mindre än budgeterat. Här ingår även det särskilda statsbidraget med anledning av flyktingsituationen 4,7 miljoner kronor.

Statsbidraget för att stimulera ökat bostadsbyggande ingår här med 1,2 miljoner kronor. Föregående år erhålls 4,7 miljoner kronor. Stor osäkerhet finns om bidragets storlek, eftersom det grundas bland annat på vilka kommuner som söker bidraget. Beslut och utbetalning i november. Kommunfullmäktige har beslutat att finansiera 1,2 miljoner kronor i åtgärder år 2018 i första hand med detta generella statsbidrag.

4.8 Finansnetto och räntekostnader

Skuldportföljen har en volym på 733,7 miljoner kronor. Vid årets slut förväntas den genomsnittliga räntan för hela skuldportföljen att uppgå till 1,31 (1,64) procent.

Både den genomsnittliga räntebindningen och räntan har förändrats. Den genomsnittliga räntenivån i portföljen har minskat med 0,33 procentenheter.

Kommunen använder aktivt derivatinstrument för att säkra upp ränterisken på underliggande lån. Av kommunens totala skuldportfölj har cirka 315 (448) miljoner kronor eller 43 (61) procent av lånen säkrats upp med derivatinstrument med olika förfallostruktur eller till fast räntebindning. Ränterisken vid en procents höjning av räntan uppgår till 904 976 kronor på helår.

Skuldportföljens genomsnittliga kapitalbindning är 2,56 år och den genomsnittliga räntebindningen är 1,66 år. Av portföljen har 29,14 procent en kapitalbindning på 1 år eller kortare och 67,97 procent har en räntebindning på 1 år eller kortare.

Med nuvarande låneportfölj har kommunen inga valutarisker eller kreditrisker. Kommunen har inte placerat några tillgångar, därav föreligger inga risker avseende finansiella tillgångar.

4.9 Kostnadstäckningsgrad

Nettokostnadens andel

Nettokostnadsandelen, det vill säga hur stor del av skatteintäkter och de generella statsbidragen som går till att täcka olika typer av löpande kostnader, framgår av tabellen nedan.

Verksamhetens nettokostnad exklusive avskrivningar tar i anspråk 88,8 (87,1) procent av skattenettet under perioden. Avskrivningarnas andel är 4,8 (4,8) procent.

Tillsammans tar de löpande kostnaderna i anspråk 94,0 (92,6) procent av kommunens skattenetto under perioden. Enligt prognosen kommer 98,8 (97,8) procent av skattenettet att ianspråk tas och 1,2 procent utgör årets resultat.

Om nettokostnadsandelen är över 100 % innebär det att kommunen satsar mer pengar i verksamheten än vad som kommer in via skatter och bidrag.

Nettokostnaders andel av skattenetto

Finansiella nyckeltal	Bokslut 2017	Delårsbokslut 2017	Delårsbokslut 2018	Prognos 2018
Verksamhetens andel av skattenetto	88,5 %	87,1 %	88,8 %	93,1 %
Avskrivningskostnadernas andel av skattenetto	4,8 %	4,8 %	4,8 %	5,1 %
Finansnettots andel av skattenetto	-6,0 %	0,7 %	0,3 %	0,6 %
Summa	87,3 %	92,6 %	94,0 %	98,8 %
Resultat som andel av skattenetto	12,7 %	7,4 %	6,0 %	1,2 %

4.10 Balanskravsutredning och resultatutjämningsfond

Hösten 2004 förändrades lagen om god ekonomisk hushållning och hur balanskravet ska tillämpas, vilket innebär att kommunen ska ha ”återställt” ett eventuellt underskott i budgeten senast tre år efter det år då underskottet uppstod.

Riksdagen har beslutat (proposition 2011/12:172) om en förändrad lagstiftning kring balanskravet och att kommunerna ska kunna reservera medel i så kallade resultatutjämningsfonder under vissa förutsättningar. Kommunfullmäktige fattade beslut 2013-11-11 KF § 84 att anta lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. De lokala riktlinjerna har sin utgångspunkt i kommunens ekonomiska ställning, vilka faktorer som främst påverkar verksamhet och ekonomi i framtiden samt en bedömning av faktorernas betydelse och påverkbarhet, som planerade investeringar, låneskulder och det totala pensionsåtagandets påverkan på resultat och ställning. Av kommunens riktlinjer framgår att;

1. Reservering till resultatutjämningsfonden får göras om kommunens finansiella mål är uppnådda med ett belopp som motsvarar den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta eftersom kommunen har ett lågt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.
2. Dessutom krävs att överskottet överstigande två procent, enligt ovan i kommunens resultaträkning inte används likviditetsmässigt till att finansiera årets investeringar.

I nedanstående tabell redovisas att kommunens prognostiserade resultat för året med

hänsyn till balanskravet uppgår till 3,0 miljoner kronor. Avräkning har skett för exploateringsvinster. Balanskravet uppfylls därmed med liten marginal.

Årets resultat (tkr)	13 000
Avgår samtliga realisationsvinster	-9 969
Årets resultat efter balanskravsresultat	3 031
Avgår medel till resultatutjämningsreserv	0
Tillägg medel till resultatutjämningsreserv	0
Årets balanskravsresultat	3 031
Balanskravsresultat från tidigare år	0
Summa balanskravsresultat	3 031

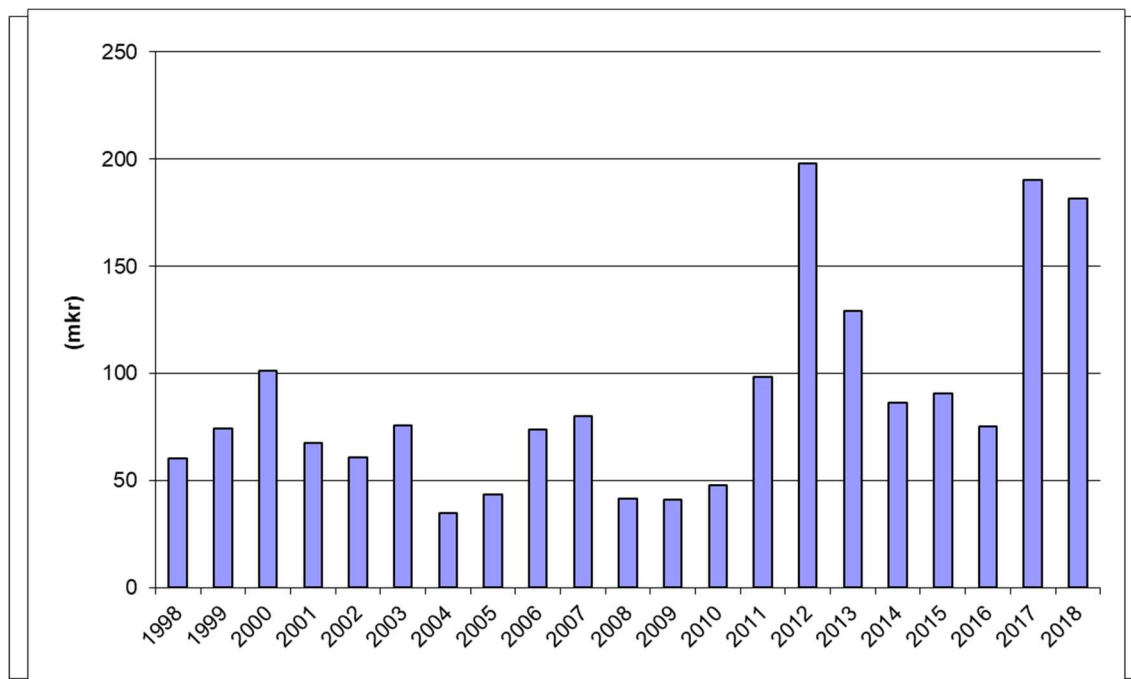
4.11 Investeringar

Per 31 augusti har 83,4 (72,1) miljoner kronor investerats i inventarier, fastigheter och anläggningar exklusive investeringar som görs i exploateringsprojekt.

Årets investeringsbudget uppgår till 441,2 (216,4) miljoner kronor exklusive exploateringsinvesteringarna.

Nämnderna prognostiserar att 181,6 (152,1) miljoner kronor kommer att investeras under året. Av överskottet, som uppgår till 259,6 miljoner kronor, beräknas 249,5 miljoner kronor att överföras i bokslutet till kommande år, främst till följd av senarelagda investeringar.

4.11.1 Investeringar i anläggningar och inventarier 1996-2017, prognos 2018

4.11.2 Exploateringsinvesteringar

Förutom ordinarie investeringar genomförs investeringar via exploateringsverksamheten. Per 31 augusti uppgår investeringar i anläggningar till 11,5 (63,8) miljoner kronor, exklusive ökning av omsättningstillgångar i form av exploateringsmark som ska säljas. Prognosen är att investeringarna uppgår till 61,2 (63,0) miljoner kronor vid årets slut.

Varje exploateringsprojekt behandlas i kommunstyrelsen där en projektbudget ingår i

underlaget.

4.12 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar förändring av likvida medel under året uppdelade i kategorierna löpande, investerings- och finansieringsverksamhet.

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Kassaflödet från den löpande verksamheten var positivt och uppgick till 58,2 (139,3) miljoner kronor.

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Investeringskostnaderna för materiella tillgångar och exploateringen är 93,7 (238,8) miljoner kronor. I anskaffningskostnaden ingår exploateringsprojekt med 11,5 (63,8) miljoner kronor.

Finansieringen av investeringar i anläggningar, maskiner, inventarier och exploatering har skett genom det egna kassaflödet och förändringar av likvida medel.

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Under perioden har ingen ny upplåning skett. Förändringen av anslutningsavgifter för VA verksamheten uppgår under perioden till 8,9 (-104) miljoner kronor. Totalt kassaflöde från finansieringsverksamheten uppgår till 8,8 (100,9) miljoner kronor.

Förändring av likvida medel

Likvida medel minskar med -26,7 (1,3) miljoner kronor och uppgår vid periodens slut till 2,4 miljoner kronor.

4.13 Framtiden

4.13.1 Budgetföljsamhet

Tre av kommunens nämnder, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden har i prognosen för året uppvisat att budgeten kommer att hållas. Med ansträngd ekonomisk situation framöver krävs bättre budgetföljsamhet för att uppnå god ekonomisk hushållning.

4.13.2 God ekonomisk hushållning

Många kommuner och landsting har en ansträngd ekonomisk situation, samtidigt som behoven av välfärdstjänster ökar. De måste även leva upp till lagreglerna för god ekonomisk hushållning. Grundtanken bakom god ekonomisk hushållning är att dagens kommuninvånare ska finansiera sin egen välfärd och inte förbruka vad tidigare generationer tjänat ihop. Annars skjuts betalningar upp till framtida generationer. God ekonomisk hushållning förutsätter därför överskott över tiden.

Ett skäl är att investeringsnivån oftast är högre än de avskrivningar på investeringar som årligen belastar resultatet. Det behövs ett överskott för att finansiera investeringar, annars måste kommunen öka sin upplåning eller frigöra resurser exempelvis genom försäljningar av anläggningstillgångar eller minska verksamhetens kostnader.

Ett annat motiv är att de pensionsrättigheter som anställda tjänat in före år 1998 inte är finansierade. Dessa rättigheter måste därför finansieras nu eller i framtiden. Redovisningsmetoden (den så kallade blandmodellen) innebär att dessa åtaganden inte bokförs som skulder i balansräkningen och att värdesäkringen inte kostnadsförs. För närvarande innebär det bland annat att kommunen redovisar lägre kostnader än vad som varit fallet om alla pensionskostnader hade beaktats. Om ett antal år blir förhållandet det omvända.

Ett tredje motiv för överskott är att kommunen bör ha en buffert för att kunna möta oväntade händelser eller sämre tider, utan att behöva göra drastiska nedskärningar i verksamheten.

God ekonomisk hushållning handlar dock inte enbart om att få ekonomin för helheten att gå ihop. Minst lika viktigt är att organisationen arbetar effektivt och att verksamheterna utför de uppdrag som politiken och de ekonomiska ramarna ger. Det innebär ett ständigt arbete i hela organisationen så att uppdrag, resursfördelning och ansvar är tydliga.

5 Personalredovisning

5.1 Antal anställda

Personalredovisningen syftar till att belysa hur den aktuella personalsituationen ser ut ur olika aspekter per den 31 augusti.

Redovisningen avser tillsvidare- och tidsbegränsat anställda med månadslön enligt Allmänna bestämmelser (AB) som reglerar anställningsvillkoren, och inkluderar helt lediga anställda. Tillsvidareanställda är de som ofta i dagligt tal kallas fast anställda. Med tidsbegränsat anställda avses främst vikarier eller allmänna visstidsanställningar. När timavlönad personal redovisas anges det separat.

Antal månadsavlönade

Månadsavlönade	2016	2017	2018
Alla anställda, antal i kommunen	1 418	1 506	1 536
Andel kvinnor, procent	80	79	79
Andel män, procent	20	21	21
Andel tillsvidareanställda, procent	88	88	88
Andel visstidsanställda, procent	12	12	12

Av alla månadsavlönade den 31 augusti 2018, totalt 1 536 personer, var 1 351 personer tillsvidareanställda och 185 personer tidsbegränsat anställda. Kvinnorna utgör en klar majoritet, 79 procent av alla anställda.

Antal månadsavlönade per förvaltning

Antal månadsavlönade per förvaltning	2016	2017	2018
Kommunstyrelsens förvaltning	228	192	208
Bygg- och miljöförvaltningen	36	35	25
Barn- och utbildningsförvaltningen	769	866	894
Socialförvaltningen	389	416	411

Plan- och exploateringsavdelningen har vid årsskiftet bytt organisatorisk tillhörighet från Bygg- och miljöförvaltningen till Kommunstyrelsens förvaltning. Barn- och utbildningsförvaltningen har öppnat en ny förskola i Frösundavik. Trots att andra mindre förskolor är nerlagda har detta genererat ytterligare 18 förskolepersonal.

Personalrörlighetssiffrorna för de tillsvidareanställda visar att totalt 115 personer hittills har slutat under året. Det motsvarar en personalomsättning på 8,7 procent. Motsvarande period 2017 slutade 151 personer, vilket motsvarar en personalomsättning på 11,7 procent. Vi kan trots det lägre antalet avslutade denna gång se en trend att antalet av-gångar har ökat de senaste åren. Orsaken kan vara att högkonjunkturen ökar rörligheten på arbetsmarknaden samt att det är stor efterfrågan på vissa svårrekryterade yrkes-grupper. Av de 115 som slutat under perioden beror 95 på egen uppsägning, 11 pension samt övriga enligt överenskommelse och dödsfall.

Hel- och deltidsanställda

Hel- och deltidsanställda	2016	2017	2018
Tillsvidareanställda kvinnor			
Heltid 100 %	89,4	79	79
Deltid -74 %	3,1	7	7
Deltid 75-99 %	7,5	14	14
Tillsvidareanställda män			
Heltid 100 %	91,4	87,3	88,1
Deltid - 74 %	4,4	7,1	7,1
Deltid 75-99 %	4,2	5,6	4,8

Enligt det centrala kollektivavtalet HÖK mellan Kommunal och Sveriges kommuner och landsting SKL ska alla kommuner aktivt arbeta för att andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka. Heltid ska därmed vara norm i alla verksamheter och yrkesgrupper. En handlingsplan som sträcker sig till år 2021 har därför upprättats. Målet är att tillsvidareanställning på heltid är det normala vid nyanställning och att redan anställd medarbetare ska arbeta heltid i högre utsträckning än idag.

Männen har fortsatt högre andel med heltidsanställning. Andelen heltidsanställda med tillsvidareanställning är oförändrat bland kvinnorna och bland männen har det ökat något det senaste året. 79 procent av alla tillsvidareanställda kvinnor i kommunen är heltidsanställda. Motsvarande siffra för männen är 88,1 procent. Det är främst kvinnor som arbetar i verksamheter med många deltidsanställningar, som vård och omsorg och skolmåltidsverksamhet.

På kommunstyrelsens förvaltning arbetar 91,8 procent av de tillsvidareanställda heltid. Motsvarande siffra för övriga förvaltningar är; 100 procent för bygg- och miljöförvaltningen, 87 procent för barn- och utbildningsförvaltningen och 61,5 procent för socialförvaltningen. Socialförvaltningen erbjuder sedan år 2013 heltidsanställning till alla tillsvidareanställda på dagtid inom äldre- och korttidsboende.

Kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) anger att vid behov av arbetskraft ska kommunen, innan nyanställning sker, pröva om man kan erbjuda höjd sysselsättningsgrad till en redan deltidsanställd arbetstagare på arbetsstället och som skriftligen anmält intresse för detta.

5.2 Åldersstruktur

Medelåldern bland kommunens alla månadsavlönade har ökat till nuvarande 45,3 år. De tillsvidareanställdas medelålder är 45,8 år. Medelåldern för den tidsbegränsat anställda personalen är lägre med 41,3 år.

Andelen tillsvidareanställda över 50 år fortsätter minska och utgjorde den 31 augusti 36,8 procent av alla tillsvidareanställda (år 2016 39,4 procent, år 2017 38,6 procent).

Antal tillsvidareanställda	Kvinnor	Män	Alla
Totalt antal tillsvidareanställda	1 083	268	1 351
Indelning i åldersgrupp och procent			
20-29	9,2	10	9,4
30-39	22,9	22,8	22,9
40-49	31,7	28	30,9
50-59	25,6	28,4	26,1
60 och över	10,6	10,8	10,7

5.3 Pensionsavgångar

Totalt har 11 personer gått i pension hittills under året. År 2017 var motsvarande siffra 31 personer och år 2016 23 personer.

Hittills har 3 anställda valt att gå i ålderspension vid 65 år (2017:15 anställda). Ytterligare 6 anställda valde att gå i pension före 65 år (2017: 6 anställda) samt 2 personer gick i pension efter 65 års ålder (2017: 10 anställda).

Arbetad tid och resursanvändning

9För att beskriva hur de anställdas avtalade arbetstid används, redovisas den faktiskt arbetade tiden och olika former av frånvaro. Frånvaro delas upp i semester, sjukfrånvaro samt lagstadgad och annan överenskommen ledighet. Med avtalad arbetstid avses det möjliga antalet arbetade timmar per år, men med årets helgdagar borträknade. Vid beräkning av den totala arbetade tiden tar man dessutom hänsyn till mertid och övertid, som ligger utanför den avtalade arbetstiden.

Redovisningen av arbetad tid och frånvaro avser kommunens alla månadsavlönade och timavlönade enligt Allmänna bestämmelser. Den arbetade tiden för perioden 1 januari-31 augusti utgör 1 494 900 timmar, vilket motsvarar 73,6 procent av den avtalade tiden. Den arbetade tiden kan omräknas till 830 årsarbetare (en årsarbetare=1800 timmar).

Arbetad tid och frånvaro, timmar i 1000-tal	2016	%	2017	%	2018	%
Arbetstid enligt avtal	1 762	100	1 993	100	2 031	100
Summa frånvaro	523	29,6	546	27,4	552	27,2
Övertid och mertid	20	1,1	18	0,9	16	0,8
Totalt arbetad tid	1 259	69,3	1 465	73,5	1 495	73,6

5.4 Sjukfrånvaro

Hälsotal

Sjukfrånvaron har ökat i jämförelse med motsvarande period förra året. Sjukfrånvaron utgör nu totalt 6,6 procent av den tillgängliga ordinarie arbetstiden. Kvinnorna står för den högsta sjukfrånvaron.

Redovisningen omfattar alla arbetstagare oavsett anställningsform och avtal. Som sjukfrånvaro räknas frånvaro på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada, medicinsk behandling och arbetslivsinriktad rehabilitering. Sjukfrånvaron anges i procent av de anställdas sammanlagda tillgängliga ordinarie arbetstid och med hänsyn tagen till frånvaro utan lön, exempelvis tjänstledighet för annat arbete, tjänstledighet för vård av barn eller övrig frånvaro utan lön.

Nyckeltal sjukfrånvaro (%)	2016	2017	2018
Total sjukfrånvaro av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	7,0	6,1	6,6
Sjukfrånvaro för kvinnor av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	7,7	6,7	7,3
Sjukfrånvaro för män av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	4,3	4,1	4,0
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år och yngre	4,7	5,4	6,5
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30-49	7,7	5,6	6,3
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år och äldre	7,1	7,0	7,1
Andel i procent av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer	52,0	39,9	38,7

Den 31 augusti 2018 var 39 anställda i kommunen långtidssjukskrivna i mer än 60 dagar på hel- eller deltid. År 2017 var motsvarande siffra 49 personer och år 2016 52 personer. Av dessa långtidssjukskrivna under perioden var en tredjedel deltidssjuka, det vill säga att de var i arbete på den andra deltiden.

Kommunstyrelsens mål är att minska korttidsfrånvaron dag 1-14. till maximalt 3,5 procent till årets slut. Korttidsfrånvaron för perioden januari till augusti är 4,4 procent av arbetad tid (2017: 3,8 procent).

Långtidssjukskrivningarna har därmed minskat men korttidssjukfrånvaron har fortsatt öka trots aktiva insatser.

För att det ska blir enklare för kommunens chefer att hålla koll på och följa upp de anställdas sjukfrånvaro samt få information om när det är dags att påbörja rehabilitering införs under perioden det nya systemet Adato.

Sjukfrånvaro per förvaltning i procent av tillgänglig ordinarie arbetstid	2016	2017	2018
Kommunstyrelsens förvaltning	7,0	6,7	7,0
Bygg- och miljöförvaltningen	4,3	3,1	5,1
Barn- och utbildningsförvaltningen	6,7	5,7	5,9
Socialförvaltningen	7,7	7,6	8,1

5.5 Arbetsmiljö och företagshälsovård

Kommunens företagshälsovårdsleverantör är Håbo Hälsan.

Anledningar till att vända sig till företagshälsovården är dels det förebyggande arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen dels det rehabiliterande arbetet med enskilda anställda som drabbats eller riskerar att drabbas av ohälsa och sjukskrivning.

Kommunens totala kostnad för företagshälsovård hittills under året hos Håbo Hälsan per den 31 augusti 2018 var 256 tkr, vilket kan jämföras med 211 tkr år 2017 och 163 tkr år 2016.

Antalet använda timmar hittills under året är 207 timmar för företagsläkare, beteendevetare/psykolog, företagssköterska, ergonom och skyddsingenjör. Det kan jämföras med 180 timmar för motsvarande period under år 2017 och 121 timmar under år 2016. Tjänsterna fördelar sig enligt följande: ergonom/sjukgymnast 20 %, företagsläkare 1 %, företagssköterska 11 %, beteendevetare/psykolog 68 %. Det innebär att beteendevetartjänsterna har köpts mer på bekostnad av att de andra professionerna har minskat.

5.6 Friskvård

Totalt har kommunen 37 friskvårdsinspiratörer fördelade på olika arbetsplatser, som ett led i kommunens åtgärder för att främja de anställdas hälsa och minska sjukfrånvaron.

Kommunens medarbetare har möjlighet att använda arbetstid till friskvård, den så kallade friskvårdstimmen, om verksamheten tillåter.

Friskvårdsbidrag erbjuds alla anställda till aktiviteter enligt skatteverkets regelverk. Syftet är att stimulera och främja personalens förutsättningar till ökad fysisk och psykisk hälsa.

Simhallen erbjuder fritt bad för kommunens anställda på ordinarie öppettider.

6 Ekonomisk redovisning

6.1 Resultaträkning

tkr	Not	Koncern			Kommun		
		31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Verksamhetens intäkter	1	273 744	466 871	295 894	233 062	378 185	235 503
Verksamhetens kostnader	2	-854 713	-1 370 700	-930 044	-857 207	-1 335 635	-898 577
Avskrivningar	3	-55 507	-82 967	-57 494	-34 382	-51 631	-36 039
Verksamhetens nettokostnad		-636 476	-986 796	-691 644	-658 527	-1 009 081	-699 113
Skatteintäkter	4	689 023	1 035 918	707 037	689 023	1 035 918	707 037
Generella statsbidrag och utjämning	5	28 191	46 160	39 384	27 925	46 160	39 384
Finansiella intäkter	6	2 143	2 213	4 156	3 658	76 529	5 719
Finansiella kostnader	7	-14 668	-24 618	-12 154	-8 906	-11 840	-7 936
Resultat före extraordinära poster		68 213	72 877	46 779	53 173	137 686	45 091
Uppskjuten skatt	8	-20 087	0	0	0	0	0
Skatter på årets resultat	9	-16 851	-18 640	-407	0	0	0
ÅRETS RESULTAT		31 275	54 237	46 372	53 173	137 686	45 091

6.2 Balansräkning

tkr	Not	Koncern			Kommun		
		31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2017
TILLGÅNGAR							
Anläggningstillgångar							
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	2 170 084	2 244 698	2 385 354	1 370 335	1 413 619	1 470 051
Maskiner och inventarier	11	29 628	29 580	30 859	17 174	17 330	18 541
Finansiella anläggningstillgångar	12	15 961	15 961	16 004	12 992	12 992	13 035
Bidrag till statlig infrastruktur	13	30 907	30 400	29 387	30 907	30 400	29 387
Summa anläggningstillgångar		2 246 580	2 320 638	2 461 604	1 431 408	1 474 341	1 531 014
Omsättningstillgångar							
Förråd med mera	14	30	30	30	30	30	30
Exploateringsfärdigheter	15	72 498	70 437	64 575	46 592	44 531	38 669
Fordringar	16	106 456	112 487	136 324	117 405	115 880	121 031
Kassa och bank	17	81 017	65 772	28 176	2 352	29 049	2 355
Summa omsättningstillgångar		260 001	248 725	229 105	166 379	189 490	162 085
SUMMA TILLGÅNGAR		2 506 581	2 569 363	2 690 709	1 597 787	1 663 831	1 693 099
EGET KAPITAL OCH SKULDER							
Eget kapital	18						
Eget kapital		590 902	598 197	644 567	450 693	535 206	580 297
I: Årets resultat		31 275	54 237	46 372	53 173	137 686	45 091
II: Resultatutjämningsreserv		14 700	14 700	14 700	14 700	14 700	14 700
III: Övrigt eget kapital		544 927	529 260	583 495	382 820	382 820	520 506
Avsättningar							
Pensioner	19	94 119	97 442	105 428	88 421	91 457	98 722

tkr	Not	Koncern			Kommun		
Övriga avsättningar	20	18 966	14 372	14 372	0	0	0
Summa avsättningar		113 085	111 814	119 800	88 421	91 457	98 722
Skulder							
Långfristiga skulder	21	1 578 561	1 583 238	1 662 037	787 661	788 738	797 537
Kortfristiga skulder	22	224 033	276 114	264 305	271 012	248 430	216 543
Summa skulder		1 802 594	1 859 352	1 926 342	1 058 673	1 037 168	1 014 080
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		2 506 581	2 569 363	2 690 709	1 597 787	1 663 831	1 693 099
Pensionsförpliktelser		320 181	315 669	311 003	320 181	315 669	311 003
Varav löneskatt		65 596	61 630	60 719	65 596	63 020	60 719
Borgen och ansvarsförbindelser	23	9 333	10 455	10 455	771 698	772 820	772 820

6.3 Kassaflödesanalys

tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	31 275	54 237	46 372	53 173	137 686	45 091
Justering för av- och nedskrivningar	55 507	82 967	57 494	34 382	51 631	36 039
Justering för gjorda avsättningar	-8 705	-9 975	7 986	-12 779	-9 743	7 265
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster (not 24)	16 681	1 520	1 013	1 013	1 520	1 013
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	94 758	128 749	112 865	75 789	181 094	89 408
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapitalet						
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	21 359	15 329	-23 839	21 855	23 381	-5 151
Ökning/minskning av förråd och exploateringsfastigheter	-1 778	283	5 862	-1 778	283	5 860
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	-44 430	7 651	-11 809	43 413	20 832	-31 885
Kassaflöde från den löpande verksamheten	69 909	152 012	83 079	139 279	225 590	58 232
Investeringsverksamheten						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-90 439	-192 812	-189 137	-72 218	-133 780	-83 418
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	0
Utrangering av materiella anläggningstillgångar	0	0	1 107	0	0	1 107
Investeringsbidrag materiella anläggningstillgångar	132	376	0	132	376	0
Köp av mark	0	-1 444	115	-108 976	-110 235	115
Pågående exploateringsprojekt	-63 496	-64 598	-11 486	-63 835	-64 598	-11 486
Omklassificeringar		2 649	-30	0	2 649	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	6 087	6 087	0

tkr	Koncern			Kommun		
Köp av finansiella anläggningstillgångar	0	0	-42,6	0	0	-43
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-153 803	-255 829	-199 473,6	-238 810	-299 501	-93 725
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån	100 000	103 600	70 000	100 000	100 000	0
Amortering av skuld	-104	-157	-104	0	-157	-104
Anslutningsavgifter	972	2 102	8 903	868	2 102	8 903
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	100 868	105 545	78 799	100 868	101 945	8 799
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	16 974	1 728	-37 596	1 337	28 034	-26 694
Årets kassaflöde	16 974	1 728	-37 596	1 337	28 034	-26 694
Likvida medel vid årets början	64 043	64 043	65 772	1 015	1 015	29 049
Likvida medel vid årets slut	81 017	65 771	28 176	2 352	29 049	2 355
Räntebärande nettoskuld						
Räntebärande nettoskuld vid årets början	1 424 575	1 424 575	1 528 175	633 675	633 675	733 675
Räntebärande nettoskuld vid årets slut	1 524 575	1 528 175	1 598 175	733 675	733 675	733 675
Förändring av räntebärande nettoskuld	100 000	103 600	70 000	100 000	100 000	0

6.4 Investeringsredovisning

Investeringar som genomförs inom exploateringsverksamheten redovisas både här och i avsnitt 9 Exploateringsredovisning för att ge en samlad bild av alla investeringar. Endast utgifter ingår, inkomster redovisas inte här.

Investeringsredovisning

Nämnder, tkr	Budget	Delårsboks-lut	Prognos	Avvikelse	Beräknad överföring till nästa budgetår	Prognostiserad netto-avvikelse
Kommunstyrelsen	-24 570	-1 413	-2 070	22 500	-22 500	0
Kommunstyrelse kultur och livsmiljö	-2 844	-631	-1 373	1 471	-1 590	-119
Kommunstyrelse tekniska	-279 416	-65 748	-134 593	144 823	-146 995	-2 172
Bygg- och miljönämnd	0	0	0	0	0	0
Barn- och utbildningsnämnd	-22 484	-7 305	-15 719	6 765	0	6 765
Socialnämnd	-120	0	-80	40	0	40
Vård- och omsorgsnämnd	-1 940	-160	-1 205	735	-480	255
Summa skattefinansierade verksamheter	-331 374	-75 257	-155 040	176 334	-171 565	4 769
VA-verksamhet	-107 579	-8 162	-24 541	83 038	-77 942	5 096
Avfallsverksamhet	-2 269	0	-2 019	250	0	0
Summa taxefinansierade verksamheter	-109 848	-8 162	-26 560	83 288	-77 942	5 096
Summa	-441 222	-83 419	-181 600	259 622	-249 507	9 865

Större pågående investeringsprojekt

tkr	Total budget	Totalt utfall	Total prognos	Budget 2018	Utfall jan-aug 2018	Prognos 2018
1173 Frösundaviks förskola	-58 001	-55 429	-58 001	-24 605	-22 033	-24 605
1174 Kök Västerängsskolan	-32 500	-5 397	-5 573	-27 227	-124	-300
1184 Futurumskolan sanering och ombyggnation	-160 000	-27 415	-160 000	-48 690	-19 106	-40 000
1362 Fotbollsanläggning	-31 500	-405	-31 500	-31 365	-270	-12 000
1178 Lundby ridhus	-14 065	-8 026	-14 621	-13 492	-7 452	-14 048
1250 VA Biskops-Arnö	-13 287	-14 738	-15 188	-2 099	-3 550	-4 000
1251 VA Katrinedal	-11 000	-3	0	-10 997	0	0

Här redovisas större pågående investeringsprojekt som löper över flera år och som har fått igångsättningsbeslut.

Exploateringsinvesteringar

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan-aug	Prognos för året	Avvikelse från budget
Exploateringsinvestering i skattefinansierad verksamhet	-47 370	-55 342	-11 029	-49 952	5 390
Exploateringsinvestering i taxefinansierad verksamhet	-15 625	-9 928	-457	-11 284	-1 356
Ökning omsättningstillgångar	-4 956	-2 000	-3 727	-3 402	-1 402
Summa exploateringsinvesteringar	-67 951	-67 270	-15 213	-64 638	2 632

6.5 Driftredovisning

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Delårs- bokslut 2017	Delårs- bokslut 2018	Prognos helår	Av- vikelse
Skattefinansierade verksamheter						
Kommunfullmäktige	-1 347	-1 341	-866	-778	-1 341	0
Stöd till politiska partier	-978	-1 000	-978	-994	-1 000	0
Valnämnd	-21	-357	0	15	-514	-157
Revision	-933	-1 200	-319	-392	-1 200	0
Kommunstyrelse	-147 462	-168 878	-88 074	-101 968	-164 035	4 843
Räddningstjänsten	-19 900	-20 354	-13 267	-13 569	-20 354	0
Håbo Marknads AB		-5 000		-3 333	-5 000	0
Överförmyndarnämnd	-1 828	-2 374	-1 346	-1 346	-2 154	220
Bygg- och miljönämnd	-10 619	-13 453	-10 321	-8 229	-13 028	425
Barn- och utbildningsnämnd	-564 835	-573 334	-378 535	-382 958	-583 292	-9 958
Socialnämnd	-49 673	-57 637	-26 255	-44 111	-64 095	-6 458
Vård- och omsorgsnämnd	-231 532	-251 870	-153 316	-163 804	-254 301	-2 431
Summa skattefinansierade verksamheter	-1 029 128	-1 096 798	-673 277	-721 467	-1 110 314	-13 516
Taxefinansierade verksamheter						
Avfallsverksamhet	458	0	-734	568	414	414
Vatten- och avloppsverksamhet	0	0	0	0	817	817
Summa taxefinansierade verksamheter	458	0	-734	568	1 231	1 231
Finansförvaltning						
Pensions- och upplupna lönekostnader	-20 187	-19 516	4 998	740	-19 800	-284
Avskrivningar	-3 300	-2 775	-2 345	-1 544	-2 775	0
Internränteintäkt	22 975	20 032	15 415	12 621	19 332	-700
Exploatering och reavinster	20 363	0	-2 584	9 969	9 969	9 969
Summa verksamhetens nettokostnad	-1 008 819	-1 099 057	-658 527	-699 113	-1 102 357	-3 300
Finanskonton						
Skatteintäkter	1 039 046	1 060 353	692 697	709 694	1 064 541	4 188
Slutavräkning skatteintäkter	-3 128		-3 675	-2 657	-2 659	-2 659
Generella statsbidrag/utj	46 160	70 070	27 925	39 384	60 275	-9 795
Finansiella intäkter	76 529	2 500	3 659	5 720	6 400	3 900
Finansiella kostnader	-12 104	-18 791	-8 906	-7 936	-13 200	5 591
Summa finansiering	1 146 503	1 114 132	711 700	744 204	1 115 357	1 225
ÅRETS RESULTAT	137 684	15 075	53 173	45 091	13 000	-2 075
<i>Resultat som andel av skatteenettet</i>	<i>12,7 %</i>	<i>1,3 %</i>	<i>7,4 %</i>	<i>6,0 %</i>	<i>1,2 %</i>	

6.6 Exploateringsredovisning

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA- anläggningar m m. I avsnittet redovisas både en total uppföljning av alla aktuella projekt samt uppföljning för året.

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	371 417	406 879	49 342	30 335	138 636	160 161
Utgifter	-348 786	-394 972	-197 913	-15 213	-67 270	-64 638
NETTOEXPLOATERING	22 631	11 907	-148 571	15 122	71 366	95 523
Specifikation						
Anläggningstillgång skattefinansierat	-212 359	-238 880	-104 244	-11 029	-55 342	-49 952
Anläggningsavgift skattefinansierat	154 003	138 963	5 674	6 200	47 237	56 385
Anläggningstillgång VA	-67 439	-88 154	-43 870	-457	-9 928	-11 284
Anslutningsavgift VA	66 441	68 056	2 552	4 820	25 593	31 108
Summa till balansräkning	-59 354	-120 015	-139 888	-466	7 560	26 257
Utgift för omsättningstillgång	-68 988	-67 938	-49 799	-3 727	-2 000	-3 402
Minskning omsättningstillgång	68 988	67 938	8 597	10 909	28 911	36 876
Intäkt att resultatföra	150 973	199 860	37 935	17 363	65 806	72 668
Kostnad att resultatföra	-68 988	-67 938	-5 416	-8 957	-28 911	-36 876
Summa till resultaträkning	81 985	131 922	32 519	8 406	36 895	35 792

Tabellen visar att kommunens pågående exploateringsprojekt har en total budget över hela projektiden på ett positivt kassaflöde på 22,6 miljoner kronor (nettoexploatering). Aktuell prognos visar dock ett totalt positivt kassaflöde/nettoexploatering på 11,9 miljoner kronor, vilket är sämre än budget.

Årets exploatering är budgeterad till ett positivt kassaflöde/nettoexploatering på 71,4 miljoner kronor. Prognosen är 95,5 miljoner kronor. Främst är det Draget där försäljningen av tomter ska slutföras vilket bidrar med 75 miljoner kronor samt anläggningsavgifter i Väppeby Ång 24 miljoner kronor.

6.6.1 Exploateringsredovisning per projekt

Nedan redovisas en översikt av inkomster och utgifter i kommunens pågående exploateringsprojekt samt aktuellt läge.

01 Björnbrö/Logistik Bålsta kvarter 3-4

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	159 447	172 483	7 550	6 200	6 650	6 650
Utgifter	-115 628	-128 664	-37 129	-602	-6 000	-12 309
Summa nettoexploatering	43 819	43 819	-29 579	5 598	650	-5 659

Projektet Björnbrö/Logistik Bålsta omfattar cirka 150 hektar mark i sex kvarter nordväst om tätorten och kommer att byggas ut under cirka 15 års tid. För samtliga kvarter finns planuppdrag. Detaljplan för kvarter 3 vann laga kraft januari 2018 och utbyggnad av infrastrukturen har inletts, varför utgifter nu uppstår tidigare än beräknat. Byggnation inom kvartersmark beräknas starta våren 2019. För kvarter 4 pågår planläggning i samarbete med tilltänkt exploatör för del av kvarteret.

02 Frösundavik etapp 1

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	43 908	44 761	9 803	0	28 817	32 658
Utgifter	-62 675	-64 171	-31 605	-255	-28 817	-32 646
Summa nettoexploatering	-18 767	-19 410	-21 802	-255	0	12

Frösundavik etapp 1 omfattar cirka 145 bostäder varav cirka 95 enbostadshus och 50 lägenheter. Kommunen bygger ny förskola om åtta avdelningar. Exploateringsavtal och projektbudget med underskott på 18,8 miljoner kronor behandlades i kommunfullmäktige år 2015. Projektets totala netto väntas bli cirka -19,4 miljoner kronor till följd av något ökade utgifter samt ökad ambitionsnivå. Projektet beräknas slutföras under 2018, efter övertagande av infrastruktur från exploatören, möjligen kan försäljning av handelstomten dröja.

03 Draget

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	75 932	82 656	8 712	19 460	66 083	77 125
Utgifter	-55 270	-82 656	-81 020	-1 619	0	-1 636
Summa nettoexploatering	20 662	0	-72 308	17 841	66 083	75 489

Mark och infrastruktur i Dragets industriområde är i princip färdigställt hösten 2017. Marken är attraktiv och majoriteten av tomter har köpare. Långa handläggningstider hos lantmäteriet gör att över 90 procent av försäljningsintäkterna har dröjt till 2018. Några ursprungliga köpare har avbrutit men nya köpare är avtalade på i princip alla tomter. Samtliga tomter beräknas vara sålda vid årets slut. Projektet budgeterades till ett överskott på 20 miljoner kronor men aktuell prognos visar ett nollresultat. Problem med markförhållanden, projektering, masshantering, VA-dimensionering, brist i kontinuitet av personella resurser gör att projektets ekonomi har försämrats väsentligt. Slutrapporteringen kommer att visa orsaker till fördyring tydligare.

04 Svarta Lutans Väg

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	3 331	6 191	5 860	0	0	331
Utgifter	-2 750	-2 623	-2 623	0	0	0
Summa nettoexploatering	581	3 568	3 237	0	0	331

Projektet avser anläggande av gata och utbyggnad av VA-ledningar för tre nya småhustomter i Eneby. Mark och infrastruktur är färdigställt och tomterna såldes

2017. Marknadsvärdet på tomtmark har stigit vilket ger högre intäkt än beräknat. VA-anslutningsavgifter beräknas inflyta tidigast 2018 och projektet kan därefter avslutas.

05 Viby äng etapp E:2

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	0	0	0	0	0	0
Utgifter	0	-47	-51	-3	0	0
Summa nettoexploatering	0	-47	-51	-3	0	0

Exploateringsavtalet med Bålsta Småstadsutveckling gällande Viby Äng etapp E:2 godkändes av kommunstyrelsen år 2015. Området omfattar cirka 35 bostäder i småhus/parhus/radhus. Exploatören bygger ut området i delatapper och beräknar avsluta under 2019. Exploatören bygger också infrastruktur och överlämnar anläggningarna till kommunen efter godkänd slutbesiktning. Ingen budget har upprättats på grund av kostnadernas ringa omfattning.

06 Väppeby Äng

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	43 149	55 138	16 741	4 675	29 586	38 397
Utgifter	-31 046	-43 036	-37 796	-1 581	-1 409	-4 440
Summa nettoexploatering	12 103	12 102	-21 055	3 094	28 177	33 957

Exploateringsbudget antogs 2016 och projektet bedömdes ge ett netto på 12,1 miljoner kronor. Totalentreprenör för utbyggnad av infrastrukturen finns och utbyggnad pågår. Inom kvartermarken bygger Håbohus AB och BoKlok AB 163 lägenheter respektive 86 lägenheter samt två gruppbofästigheter med elva lägenheter. Området är även tänkt att rymma en mindre förskola.

Markbearbetningskostnaderna har ökat på grund av svåra geotekniska förhållanden. Investeringar i VA och gång- och cykelvägar utanför exploateringsområdet har lyfts ur projektet och ingår istället i kommunens ordinarie investeringsbudget. I och med det väntas projektet rymmas inom budgeterad nettoexploatering. Infrastrukturen färdigställs snabbare än väntat och slutligt färdigställande beräknas år 2019.

07 Mellanby

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårsbokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	1 450	1 450	676	0	0	0
Utgifter	-1 367	-1 367	105	-10	0	0
Summa nettoexploatering	83	83	781	-10	0	0

Mellanby angränsar till Frösundavik. Exploatören utför lokalgata och VA-anläggningar i Mellanby och överlämnar dessa till kommunen utan ersättning. Budget antogs i februari 2016 och väntas följas. Återstår att överta anläggningarna från exploatören och avsluta projektet, vilket väntas kunna ske under 2018.

09 Bålsta centrum

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårs-bokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	10 000	10 000	0	0	7 500	5 000
Utgifter	-43 000	-35 358	-7 794	-9 050	-30 544	-11 514
Summa nettoexploatering	-33 000	-25 358	-7 794	-9 050	-23 044	-6 514

Exploateringsbudget för del av Bålsta Centrum etapp 1 antogs i februari 2017 och omfattar tillfälligt och permanent busstorg samt pendelparkering. Vidare ingår utgifter för projektering, upphandling, projekt- och byggledning för gator, vatten- och avlopp, torg, gång- och cykelväg med mera inom hela den första etappen. Parkeringsdäcket och ombyggnation av befintlig bussterminal har inte hunnit genomföras, i dagsläget övervägs att flytta genomförandet av parkeringsdäcket till senare etapper vilket återspeglas i prognosen.

10 Tvåhusplanen

Sammanställning, tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut t o m 2017	Delårs-bokslut 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Inkomster	34 200	34 200	0	0	0	0
Utgifter	-37 050	-37 050	0	-2 093	-500	-2 093
Summa nettoexploatering	-2 850	-2 850	0	-2 093	-500	-2 093

Exploateringsbudgeten för Tvåhusplanen antogs av fullmäktige i februari 2018 med ett underskott på 2,8 miljoner kronor. I år har kostnader för kommunens del av detaljplanen uppstått. Detaljplanen är överklagad och genomförandet bedöms starta tidigast hösten 2019.

6.7 Redovisningsprinciper

Redovisningsmodellens dokument

Den externa resultat- och balansräkningen är upprättad enligt den kommunala redovisningslagen. Finansieringsanalys är upprättad enligt rekommendation nr 16 2005 från RKR (Rådet för kommunal redovisning). Drift- och investeringsredovisningen uppfyller kraven på avstämningsmöjlighet mellan budget och utfall.

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen.

Tillgångar och skulder

Överordnad princip för värdering av tillgångar och skulder är försiktighetsprincipen som innebär att skulder inte undervärderas och tillgångar inte övervärderas.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. För anskaffning av inventarier är beloppsgränsen ett halvt prisbasbelopp. För tillgångsaktivering av övriga anläggningstillgångar tillämpas väsentlighetsprincipen, det vill säga att utgiften ska utgöra en väsentlig komponent och beloppet ska vara väsentligt för fastigheten. Ett riktvärde på beloppsgräns är 100 000 kronor.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar redovisas som en förutbetalad intäkt bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Ny redovisningsprincip gäller i kommunen från 2016-01-01 enligt RKR 11.4 avseende komponentredovisning. Kommunen har upprättat riktlinjer för komponentredovisning inom fastighet, gata och VA. Komponenter har identifierats inom respektive verksamhet som har betydande skillnader i nyttjandeperiod. Komponenterna särredovisas i anläggningsregistret. Tillgångar med ett väsentligt ingående bokfört värde 2016 har delats upp på komponenter. Kvarvarande nyttjandeperiod på dessa komponenter har fastställts. Investeringar utförda under 2016 och framåt kommer att delas upp i komponenter när tillgången ianspråktas.

För avskrivningstider och fördelning mellan komponenter har skrifter av SKL och Svenskt Vatten varit vägledande. För skolbyggnader och förvaltningslokaler är den genomsnittliga avskrivningstiden för nybyggnation 33 år och för äldreboenden 63 år. Inom gatuområdet, för de komponenter som är avskrivningsbara, är den genomsnittliga avskrivningstiden för nyanläggningar av lokalgator 60 år, huvudgator 30 år, huvudgator med genomfart av tung trafik 15 år och gång- och cykelvägar 15 år. Komponenten väggkropp avskrivs inte. Inom VA är den genomsnittliga avskrivningstiden för vattenverk cirka 30 år, reningsverk cirka 35 år, pumpstationer cirka 35 år och ledningar 70 år. Byggnader och markanläggningar, inklusive pågående arbeten, värderas på balansdagen till anskaffningsvärde med avdrag för planerliga och bokföringsmässiga avskrivningar.

På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Maskiner och inventarier har värderats till anskaffningsvärde. Aktivering sker innevarande år. Avskrivningstider för maskiner och inventarier är 3, 5 eller 10 år.

Exploateringsmark redovisas under omsättningstillgångar.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas till det lägsta av anskaffnings- eller verkligt värde.

Omklassificering av markreserv till omsättningstillgång vid exploatering sker då detaljplan fastställts och vunnit laga kraft.

Genomsnittlig ränta har inräknats med 2 % i delårsbokslutet 2018 i anskaffningsvärden för exploateringsverksamheten enligt den alternativa regeln i RKR 15.1 med 1 424 600 (1 399 747) kronor. Ränta har inräknats både för anläggningstillgångar som avser exploatering (slag 11710) och på omsättningstillgångar (slag 14799).

Redovisning av hyres-/leasingavtal

RKR skiljer på två typer av leasingavtal, *finansiella* eller *operationella*.

Klassificeringen av leasingavtalet grundar sig på transaktionens ekonomiska innebörd. Ett finansiellt leasingavtal kan sägas motsvara ett köp av objektet i fråga medan ett operationellt leasingavtal motsvarar hyra av objektet. Avgörande för klassificeringen är i huvudsak vilken omfattning de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med *ägandet* av det aktuella leasingobjektet enligt en helhetsbedömning finns hos leasegivaren eller hos leasetagaren. Om riskerna och fördelarna av avtalet i huvudsak finns hos leasetagaren är det att betrakta som ett finansiellt leasingavtal för denna.

RKR anser att om leasingavtalets värde är obetydligt ska det inte klassificeras som finansiellt utan som operationellt. Längden på leasingperioden är också vägledande; ett leasingavtal kortare än 3 år klassificeras som ett operationellt leasingavtal. De avtal som finns i kommunen är inte av väsentligt värde och har klassificerats som operationella.

Klassificering av ett leasingavtal ska ske vid avtalets början.

Skulder

Kommande års amortering av långfristig skuld redovisas som kortfristig skuld.

Från och med år 1998 redovisar kommunen sina pensionsåtaganden enligt redovisningslagens blandade modell. Den innebär att pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och att pensionsförmåner som intjänats från och med 1998 ingår i verksamhetens kostnader och redovisas som skuld. Ränta på pensionslöften intjänande från och med 1998 redovisas i posten finansiell kostnad.

Redovisning av särskild löneskatt

Enligt en rekommendation från RKR ska även löneskatten för alla pensionsavsättningar, pensionsförpliktelser och pensionsutbetalningar periodiseras. Övergången till denna redovisningsprincip gjordes 1999.

Redovisning av avgiftsbestämd pension (tjänstepensionsavtalet)

Den del av pensionskostnaden som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen har särredovisats. I balansräkningen har belopp som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen klassificerats som en upplupen kostnad (kortfristig skuld).

Periodisering av utgifter och inkomster

Periodisering av utgifter och inkomster hänförliga till räkenskapsåret har gjorts enligt god redovisningssed. Leverantörs- och kundfakturerings efter balansdagen som är hänförliga till räkenskapsåret, har tagits upp som skuld respektive fordran. Utgiftsräntor har periodiserats.

Skatteintäkter

Enligt RKR:s rekommendation ska den prognostiserade slutavräkningen för år 2017 och 2018 resultatföras i bokslutet för år 2018.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Avfallsverksamhetens överskott ska i bokslutet redovisats som en specifikation till det egna kapitalet. Mot bakgrund av försiktighets- och matchningsprinciper bör överskott/underskott för avgiftsfinansierad verksamhet särskilt redovisas.

VA verksamhetens eget kapital

En tillämpning av RKR:s rekommendation 18 innebär att vattenverkets eget kapital har klassificerats till kortfristig fordran/skuld, vilket tidigare redovisats som en not till kommunens egna kapital. Avräkning mot VA verksamhetens egna kapital sker i årsbokslutet.

Bidrag till infrastrukturella investeringar, rekommendation 6.2 från RKR

Under 2009 fattade kommunfullmäktige beslut om kommunal medfinansiering av Citybanan. Bidraget på 38,0 miljoner kronor är bokfört både som en tillgång och som en avsättning på balansräkningen. Upplösning av bidraget kommer att påbörjas det år som utbetalningen sker och under 25 år. Utbetalningen har påbörjats under 2013 med 4,5 miljoner kronor. Den avsättning som kommunen gjorde 2013 har indexuppräknats med index enligt avtal. För kommunen blev kostnaden för indexuppräkning för åren 2009–2016 cirka 7,6 miljoner kronor.

Redovisning av lånekostnader, rekommendation från RKR 15.1

Rekommendationen beskriver två redovisningsmetoder för lånekostnader. Huvudmetoden är att lånekostnader belastar resultatet för den period de uppkommer. Den alternativa metoden innebär att lånekostnader som är direkt hänförliga till anskaffning, uppförande eller produktion av vissa angivna tillgångar, inräknas i anskaffningsvärdet för tillgången. Håbo kommun tillämpar huvudmetoden med undantag för investering i exploateringsanläggningstillgångar och exploateringsomsättningstillgångar ovan.

6.8 Notförteckning

6.8.1 Noter - Resultaträkning

Not 1 Verksamhetens intäkter, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Försäljningsintäkter	9 309	14 024	14 668	6 383	10 141	6 652
Taxor och avgifter	76 936	117 372	79 653	76 784	117 059	79 484
Hyror och arrende	56 848	113 151	74 814	19 303	28 767	20 364
Bidrag	109 352	158 029	81 877	109 306	157 936	85 206
Försäljning av verksamheter och entreprenader	20 084	34 948	25 321	20 084	34 948	24 236
Försäljning av exploateringsfastigheter	1 202	29 334	17 363	1 202	29 334	17 363
Försäljning av anläggningstillgångar	13	13	2 198	0	0	2 198
Jämförelsestörande poster		0	0	0	0	
Summa totalt	273 744	466 871	295 894	233 062	378 185	235 503

Not 2 Verksamhetens kostnader, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Material, entreprenader, konsulter, bidrag och transfereringar	-199 435	-359 873	-254 099	-196 937	-300 621	-206 278
Kostnader för såld mark	-74	-5 258	-8 957	-74	-5 258	-8 957
Kostnader för arbetskraft	-512 151	-798 038	-539 826	-493 373	-769 191	-519 365
Övriga verksamhetskostnader	-143 053	-207 531	-127 162	-166 823	-260 565	-163 977
Summa	-854 713	-1 370 700	-930 044	-857 207	-1 335 635	-898 577

Not 3 Avskrivningar, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Fastigheter	-51 235	-76 563	-53 202	-30 825	-46 389	-32 645
Inventarier och maskiner	-4 272	-6 404	-4 292	-3 557	-5 242	-3 394
Summa	-55 507	-82 967	-57 494	-34 382	-51 631	-36 039

Not 4 Skatteintäkter, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Kommunalskatt	692 697	1 039 046	709 694	692 697	1 039 046	709 694
Avräkningsskatt innevarande år	-5 359	-4 205	14	-5 359	-4 205	22
Avräkningsskatt justering förgående år	1 685	1 077	-2 671	1 685	1 077	-2 679
Summa	689 023	1 035 918	707 037	689 023	1 035 918	707 037

Not 5 Generella statsbidrag och utjämning, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Kommunal fastighetsavgift	25 579	38 064	26 797	25 579	38 064	26 797
Kostnadsutjämning	-15 322	-22 983	-15 003	-15 322	-22 983	-15 003
Generella statsbidrag	3 136	8 883	3 111	2 870	8 883	3 111
Inkomstutjämning	45 321	67 981	53 681	45 321	67 981	53 681
Regleringsavgift	-134	-201	1 928	-134	-201	1 928
LSS-utjämning	-30 389	-45 584	-31 130	-30 389	-45 584	-31 130
Summa	28 191	46 160	39 384	27 925	46 160	39 384

Not 6 Finansiella intäkter, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Ränteintäkter	3	6	49	1 518	2 277	1 612
Ränteintäkter checkkredit	2 140	1 935	0	1 935	1 935	0
Utdelning aktier och andelar	0	272	4 002	82	82	4 002
Övrigt	0	0	105	123	183	105
Jämförelsestörande poster						
Utdelning HMAB 2017	0	0	0	0	72 052	0
Summa	2 143	2 213	4 156	3 658	76 529	5 719

Not 7 Finansiella kostnader, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Räntekostnader	-13 250	-23 871	-10 803	-7 571	-11 234	-6 705
Avgår räntekostnad exploateringsfastighet er	1 400	2 736	1 425	1 400	2 736	1 425
Ränta på pensioner	-1 958	-2 472	-2 524	-1 877	-2 346	-2 407

	Koncern			Kommun		
Indexuppräkning Citybanan	-469	-469	0	-469	-469	0
Övriga finansiella kostnader (bank)	-137	-541	-151	-135	-526	-148
Checkkredit	-254	-1	-101	-254	-1	-101
Summa	-14 668	-24 618	-12 154	-8 906	-11 840	-7 936

Not 8 Skatt på årets resultat, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Aktuell skatt på årets resultat	-16 851	-18 640	-407	0	0	0
Summa	-16 851	-18 640	-407	0	0	0
Uppskjutna skatter	-20 087	0	0	0	0	0
Summa	-20 087	0	0	0	0	0

Not 9 Förändring av eget kapital, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Håbo kommun	53 173	65 634	45 091	53 173	137 686	45 091
Håbohus AB	12 734	8 012	-410			
Håbo Marknads AB	-36 046	-20 582	1 444			
Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo	1 412	1 174	247			
Summa	31 273	54 238	46 372	53 173	137 686	45 091

6.8.2 Noter - Balansräkning

Not 10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Akkumulerat anskaffningsvärde				1 907 609	1 907 609	2 208 783
Akkumulerade avskrivningar				-748 425	-748 425	-795 164
Bokfört värde 1/1	2 072 541	2 072 541	2 244 698	1 159 186	1 159 186	1 413 619
Årets anskaffning	148 893	251 718	194 942	242 089	303 821	90 166
Årets avskrivning	-51 218	-76 536	-53 179	-30 808	-46 363	-32 627
Omklassificering	0	-2 649	0	0	-2 649	0
Utrangering	0	0	-1 107	0	0	-1 107
Investeringsbidrag	-132	-376	0	-132	-376	0
Försäljning	0	0	0	0	0	0
Bokfört värde 31/12	2 170 084	2 244 698	2 385 354	1 370 335	1 413 619	1 470 051

	Koncern			Kommun		
Varav						
Markreserv och exploateringsfastigheter	67 478	66 830	66 733	172 394	171 004	170 907
Versamhetsfastigheter	1 486 491	1 524 774	1 494 541	629 553	637 217	625 006
Fastigheter för affärsverksamhet	312 083	331 245	314 193	309 521	328 714	314 193
Publika fastigheter	118 891	137 232	134 610	118 891	137 232	134 610
Fastigheter för övrigt verksamhet	1 500	1 154	320	1 500	1 154	320
Pågående exploateringsprojekt	183 641	183 463	374 957	138 476	138 298	225 015
Summa	2 170 084	2 244 698	2 385 354	1 370 335	1 413 619	1 470 051

Not 11 Maskiner och inventarier, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Akkumulerat anskaffningsvärde				119 941	119 940	124 733
Akkumulerade avskrivningar				-102 134	-102 134	-107 403
Bokfört värde 1/1	28 876	28 876	29 580	17 807	17 806	17 330
Årets anskaffning	5 041	7 135	5 565	2 941	4 793	4 623
Årets avskrivning	-4 289	-6 431	-4 316	-3 574	-5 269	-3 412
Utrangering		0	30	0	0	0
Investeringsbidrag	0	0	0	0	0	0
Försäljning	0	0	0	0	0	0
Bokfört värde 31/12	29 628	29 580	30 859	17 174	17 330	18 541
Varav						
Maskiner	144	88	36	144	88	36
Inventarier	17 923	18 106	20 334	16 086	16 315	17 613
Bilar och andra transportmedel	10 617	10 459	9 597	0	0	0
Konstverk, samlingar	735	733	729	735	733	729
Övriga maskiner och inventarier	209	194	163	209	194	163
Summa	29 628	29 580	30 859	17 174	17 330	18 541

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Aktier						
Kommunaktiebolaget 6 stycken	1	1	1	1	1	1

	Koncern			Kommun		
Håbo Marknads AB 1 300 stycken	0	0	0	1 300	1 300	1 300
Håbo Hus AB 1 789 stycken	0	0	0	1 789	1 789	1 789
Mäljarbanan 90 stycken	90	90	90	90	90	90
Andelar						
HSB	0	0	0	0	0	0
BRF Väppeby	0	0	0	0	0	0
Bålstavägen	6	6	6	6	6	6
Kommuninvest	12 074	12 036	12 036	6 018	6 018	6 018
Husbyggnadsvaror HBV förening UPA	0	40	40	0	0	0
Inera	0	0	43	0	0	43
Försäkringar						
Kapital- och pensionsförsäkringar	0	0	0	0	0	0
Långfristiga fordringar						
Håbo Marknads AB	0	0	0	0	0	0
Förlagslån 45936 Kommuninvest	3 788	3 788	3 788	3 788	3 788	3 788
Summa	15 959	15 961	16 004	12 992	12 992	13 035

Not 13 Bidrag till statlig infrastruktur

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Medfinansiering Citybanan	31 920	31 920	30 400	31 920	31 920	30 400
Avskrivning bidrag infrastruktur	-1 013	-1 520	-1 013	-1 013	-1 520	-1 013
Summa	30 907	30 400	29 387	30 907	30 400	29 387

Not 14 Förråd, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 218	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
10 -årssmycke	30	30	30	30	30	30
Summa	30	30	30	30	30	30

Not 15 Exploateringsfastigheter

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Bokfört värde 1/1	70 720	70 720	70 437	44 814	44 814	44 531
Årets anskaffningar	0	0	3 730	1 833	0	3 730

	Koncern			Kommun		
Omklassificeringar	0	0	0	0	0	0
Justering/försäljning av exploateringsfastigheter	1 778	-283	-9 592	-55	-283	-9 592
Exploateringsfastigheter Håbo marknads	0	0	0	0	0	0
Summa	72 498	70 437	64 575	46 592	44 531	38 669

Not 16 Fordringar, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Eget kapital, VA	0	0	0	0	0	0
Kundfordringar	4 859	13 941	30 355	9 255	13 840	22 694
Andra kortfristiga fordringar	69 790	55 300	45 050	66 250	53 263	45 151
Avräkning skattekonto	6 739	7 330	20 567	6 639	7 060	13 809
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	851	12 962	15 017	12 962	18 762	14 043
Upplupna skatteintäkter och avgifter	24 217	22 954	25 335	22 299	22 955	25 334
Summa	106 456	112 487	136 324	117 405	115 880	121 031

Not 17 Kassa och bank, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Kassa	28	27	27	28	27	27
Plusgiro	78 665	63 422	25 820	0	26 699	0
Bank	2 324	2 323	2 329	2 324	2 323	2 328
Summa	81 017	65 772	28 176	2 352	29 049	2 355

Not 18 Eget kapital, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Ingående eget kapital	543 960	543 960	598 197	397 520	397 520	535 206
Förändring eget kapital obeskattad reserv	15 666	0	0	0	0	0
Årets resultat	31 276	54 237	46 372	53 173	137 686	45 091
Summa eget kapital	590 902	598 197	644 567	450 693	535 206	580 297
Håbo kommun	441 502	453 965	499 055	450 693	535 206	580 297
Håbohus AB	166 314	161 588	161 178			
Håbo Marknads AB	-18 089	-18 294	-16 851			

	Koncern			Kommun		
Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo	1 175	938	1 185			
Summa eget kapital koncern	590 902	598 197	644 567	450 693	535 206	580 297
Specifikation av egna kapitalet						
Årets resultat	31 276	54 238	46 372	53 173	137 686	45 091
Resultatutjämningsres erv	14 700	14 700	14 700	14 700	14 700	14 700
Övrigt eget kapital	544 926	529 259	583 494	382 820	382 820	520 506
Varav särredovisning Avfallsverket 1)	435	1 627	2 195	435	1 627	2 195
Summa	590 902	598 197	644 567	450 693	535 206	580 297

1) Det egna kapitalet för avfallsverket ska särredovisas. Resultatet för respektive år ska avräknas mot inarbetat eget kapital. Överskottet för avfallsverket för delårsbokslutet 2018 uppgår till 2,2 miljoner kronor.

Not 19 Avsättningar pensioner, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Avsättningar för pensioner ingående balans	96 901	96 033	97 443	89 990	89 990	91 457
Ränteuppräknin g	890	1 358	948	890	1 358	948
Basbeloppsuppräknin g	987	987	1 459	987	987	1 459
Nya utbetalningar	-1 925	-2 355	-1 701	-1 925	-2 355	-1 701
Sänkning av diskonteringsräntan	0	0	0	0	0	0
Intjänad PA-KL	0	0	0	0	0	0
Slutbetalning FÅP	0	0	0	0	0	0
Arbetstagare som pensionerats	-1 808	0	0	-1 808	0	0
Intjänad förmånsbestämd ålderspension	0	1 415	5 679	0	1 415	5 679
Intjänad särskilt avtalspension	0	0	0	0	0	0
Nya efterlevande pensioner	0	239	116	0	239	116
Övrig post	-2 038	-1 233	-185	297	-6	-185
Löneskatt pensioner	1 112	998	2 258	-10	-171	949
Årets pensionskostnad	0	0	-589	0	0	0
Avsättning garanti- och visstidspension	0	0	0	0	0	0
Summa	94 119	97 442	105 428	88 421	91 457	98 722

	Koncern			Kommun		
Pensionsförpliktelser						
Ingående balans	322 788	322 788	315 669	322 788	322 788	315 669
Ränte- och basbeloppsuppräknig	7 895	9 117	6 116	7 895	9 117	6 116
Gamla utbetalningar	-8 692	-13 175	-9 588	-8 692	-13 175	-9 588
Sänkning av diskonteringsränta	0	0	0	0	0	0
Aktualisering	963	1 227	-596	963	1 227	-596
Bromsen	0	0	0	0	0	0
Övrigt	-723	-1 116	313	-723	-1 116	313
Förändring löneskatt	-2 050	-3 172	-911	-2 050	-3 172	-911
Summa	320 181	315 669	311 003	320 181	315 669	311 003

Not 20 Övriga avsättningar, tkr

Övriga avsättningar, tkr	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Avsättning medfinansiering Citybanan	11 210	11 210	0	11 210	11 210	0
Citybanan, årliga indexuppräknig	405	0	0	405	0	0
Utbetalningar	-11 615	-11 210	0	-11 615	-11 210	0
Uppskjuten skatt Håbo Marknads AB	4 419	0	0	0	0	0
Avsättning skatter Håbohus AB	6 456	5 441	5 441	0	0	0
Uppskjuten skatt Håbohus AB	8 091	8 931	8 931	0	0	0
Summa	18 966	14 372	14 372	0	0	0

Not 21 Långfristiga skulder, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Långfristiga låneskulder 1/1	1 392 575	1 392 575	1 496 175	633 675	633 675	733 675
Nya upptagna lån under året	100 000	103 600	70 000	100 000	100 000	0
Amorteringar under året	0	0	0	0	0	0
Utgående långfristig skuld	1 492 575	1 496 175	1 566 175	733 675	733 675	733 706
Förutbetalda anslutningsinkomster	49 544	50 674	59 577	49 544	50 674	59 577
Statliga investeringsbidrag	4 442	4 389	4 285	4 442	4 389	4 285

	Koncern			Kommun		
Kapital- och pensionsförsäkringar	0	0	0	0	0	0
Övriga lån	32 000	32 000	32 000	0	0	0
Summa	1 578 561	1 583 238	1 662 037	787 661	788 738	797 568

Not 22 Kortfristiga skulder, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Eget kapital, VA	7 175	8 768	13 385	7 175	8 768	13 385
Kortfristiga skulder lån, räntor	4 988	1 794	11 477	1 388	1 794	11 477
Checkkredit Nordea	0	0	0	6 752	0	0
Skuld HMAB markförvärv	0	0	0	78 712	6 660	6 660
Leverantörsskulder	31 221	66 174	56 544	43 968	71 611	40 521
Personalens källskatt	12 583	12 215	13 146	12 583	11 968	12 760
Social- och skolsamfund	868	871	876	868	871	876
Kortfristiga skulder	31 547	38 719	42 643	21 273	15 999	28 091
Depositionsavgifter	623	623	623	623	623	623
Upplupna löneskulder	31 122	50 675	27 702	30 208	49 695	34 765
Sociala avgifter	14 894	14 513	23 839	14 504	13 822	15 239
Upplupen pensionsskuld	25 208	31 886	24 817	24 595	31 199	24 228
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	55 954	42 575	42 368	20 513	28 119	21 033
Förutbetald kommunalskatt	7 850	7 301	6 885	7 850	7 301	6 885
Summa	224 033	276 114	264 305	271 012	248 430	216 543

Not 23 Borgen och ansvarsförbindelser, tkr

	Koncern			Kommun		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Borgensåtaganden						
Håbohus AB	0	0	0	759 000	759 000	759 000
Föreningar	8 427	10 266	10 266	8 427	10 266	10 266
Räddningstjänsten			0	3 500	3 500	3 500
Delsumma	8 427	10 266	10 266	770 927	772 766	772 766
Ansvarsförbindelser						
Bostadsrätter statlig kreditgaranti	700	0	0	700	0	0
Egnahem kommunal kreditgaranti	71	54	54	71	54	54

	Koncern			Kommun		
Ansvarsförbindelse Håbohus AB	135	135	0	0	0	0
Delsumma	906	189	54	771	54	54
Summa	9 333	10 455	10 320	771 698	772 820	772 820

Not 24 Justering för övriga ej likvidpåverkande poster

	Koncern bokslut 2016			Kommun bokslut 2017		
	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018	31 aug 2017	Bokslut 2017	31 aug 2018
Förändring EK obeskattad reserv	15 668	2 976	0	0	0	0
Avskrivning bidrag statlig infrastruktur	1 013	1 520	1 013	1 013	1 520	1 013
Summa	16 681	4 496	1 013	1 013	1 520	1 013

7 Kommunstyrelsen

7.1 Sammanfattning

Utvecklingsarbete pågår inom samtliga av kommunstyrelsens mål, men för ett flertal av nyckelindikatorerna finns inget utfall per sista augusti. Det gör att analysen av måluppfyllelsen för året är osäker och i flera fall inte kan bedömas.

Kommunstyrelsen prognostiserar överskott för året med totalt 5,9 miljoner kronor. 4,7 miljoner kronor är i den skattefinansierade delen av verksamheten och beror främst på personalvakanser och lägre kapitalkostnader. Kultur och livsmiljös prognostiserade underskott har minskat till 286 000 kronor och arbetet med åtgärder fortsätter.

Den avgiftsfinansierade delen av verksamheten, VA och avfall, prognostiserar 1,2 miljoner kronor i överskott beroende på lägre kapitalkostnader, personalvakanser och lägre entreprenadkostnader.

7.2 Årets händelser

Plan och exploatering

Plan och exploatering är en ny avdelning under kommunstyrelsens förvaltning för 2018. Ansvaret låg tidigare under bygg- och miljöförvaltningen. En ny chef för avdelningen har rekryterats och strukturer har börjat byggas upp internt i verksamheten. Flera vakanser, både på plansidan och på exploateringssidan, har påverkat utvecklingsarbetet under året, men flera nya funktioner är nu rekryterade - både planarkitekter, markingenjör och en ny utredare är på plats. Övriga vakanser täcks upp av konsulter.

Under årets första åtta månader har en etapp av Logistik Bålsta vunnit laga kraft. Projektet genomförs i partneringavtal med NCC och utbyggnad av infrastruktur är påbörjad.

Håbo kommun har tecknat avtal om etablering av handelsområde Lillsjön vid Draget, med Skanska. Bostadsområdena Väppeby äng och Frösundavik har till största del färdigställt under året och en etapp av centrumutvecklingen, Tvåhus, har antagits av kommunfullmäktige. På stationsområdet pågår förberedelser för nytt resecentrum.

Kultur och livsmiljö

Beslutet att 2019 bilda en kultur- och fritidsförvaltning har påverkat verksamheten positivt trots att det blivit en relativt stor belastning arbetsmässigt. Avdelningen har genom bidragsansökningar fått närmare 3 miljoner kronor till olika projekt och verksamheter. Det ger möjlighet till utveckling inom såväl ungdomsverksamhet som bibliotek. Under året har samverkan utvecklats med såväl externa som interna parter.

Viktiga enskilda händelser är bland annat:

- Karin Wahlén föreläsning om kultur som drivkraft i samarbete med företagarföreningar i Håbo. Regelbundna träffar med två kvinnliga företagarnätverk med diskussion av kulturutveckling i Håbo.
- LEADER-projektet som gör Stenhuset i Skokloster till Kulturhus.
- SKL-projektet Mer för fler: Kulturakuten. För att nå fler barn och nå de som inte kommer till oss, sker besök i skolan där barnen är. Samarbete med Musikskolan.
- Konstutställningar galleriväggen. En framgångsrik utställning med instagramkändisen Villfarelser
- En konstförening har bildats

- Jan Fridegårdspriset till Jila Mossaed
- Festlitt i ny tappning, litteraturdag för hela familjen Lokal filmare. Författarbesök med Ali Zardadi *Verksamheten lyfte en god förebild som hjälpte och inspirerade ensamkommande ungdomar med sitt författarskap. Aktivitet stärkte gruppens identitet och självkänsla*
- Häst är bäst: med hästpyssel, ponnyridning och illustratör/författar Margareta Nordqvist. Samarbete med Bålsta Ridskola.
- Informationsträff för nyanlända om val och demokrati i Sverige
- Förslag till nytt bidragssystem
- Utvecklad dialog med föreningslivet
- Arbetet med den nya fotbollsanläggningen
- Lovaktiviteter och utvecklad simundervisning för förskoleklass
- Rekordstor Håbo festdag
- Nationaldagsfirande i Skokloster

Tekniska

Under året har projektet i Futurumskolan utökats med att möjliggöra plats för ytterligare 90 elever. De ursprungligen tänkta lokallösningarna har därmed fått omprövas.

Upphandlingen av ny matsal och tillagningskök på Västerängsskolan har avbrutits för andra gången. Innan ny upphandling genomförs ska skolans nya lokalbehov nogga utredas.

Problem har förekommit i vissa byggprojekt då entreprenören har tagit in utländsk arbetskraft utan giltiga handlingar.

Hissarna vid stationen har lagats provisoriskt genom montering av så kallade ljusridåer. Ljusridåerna har dock orsakat många utryckningar från vårt serviceföretaget med stora kostnader som följd.

Ny gångbana har anlagts Slottskogsleden-Kardinalvägen. Vägen till Vibyspåret har rustats upp. Grusbelagda gång- och cykelvägar i Västerskog (Vildgåsvägen-Kraftleden) och S Eneby-Åkerby har rustats upp och även i delar fått ny gatubelysning. Diken och trummor har renoverats vid Getberget-Notholmen, Kalmarvägen och Klyvvägen. Ett stort antal vägmärken har bytts ut.

En parkering har anlagts på ett grönområde utmed Arosvägen för att lösa parkeringsproblemet i anslutning till båtrampen i Aronsborgsviken.

Övergång till digitaliserade vattenmätare har påbörjats.

Utredningen om olika lösningar för insamling av matavfall, förpackningar och returpapper i kommunerna är klar. Nu görs fördjupningar och så småningom upphandling.

Personalen har arbetat aktivt med att uppmuntra kommuninvånarna till sortering av avfallet på återvinningscentralen, vilket har bidragit till bättre sortering och sänkta behandlingskostnader.

En omfattande bullerutredning har genomförts på ÅVC Västerskog i syfte att utreda vilka bullernivåer verksamheten ger upphov till.

Personalavdelningen

Inom ramen för kommunfullmäktiges inriktningsmål ”Kvalitativa och effektiva Håbo” har kommunstyrelsen formulerat målet ”Håbo kommun är en attraktiv arbetsgivare”. Ett delmål i detta sammanhang är att korttidsfrånvaron enligt Nyckeltalsinstitutets beräkningar ska, under 2018, sänkas till 3,5%.

Att halvera korttidsfrånvaron är en uppgift som berör samtliga förvaltningar. Effekterna som kommunens verksamheter kan uppnå genom att minska korttidsfrånvaron är

1. ökad kvalitet i verksamheterna eftersom det blir större kontinuitet i arbetet
2. minskad belastning på de medarbetare som är "på plats" och bättre arbetsmiljö
3. minskad arbetstid/resurser för bemanningsplanering
4. ekonomisk besparing i form av lägre sjuklönekostnad och minskad vikariekostnad

Under 2018 har personalavdelningen fortsatt att underlätta chefernas rehabiliteringsarbete genom månatliga utskick av korttidssjukfrånvaron. Utifrån det har det varit chefens uppgift att genomföra en rehabiliteringsutredning angående korttids-sjukfrånvaron. Personalavdelningens HR-specialist har vid behov varit cheferna behjälplig i arbetet.

Kommunen har under året investerat i ett digitalt system för bland annat dokumentation av rehabiliteringsarbetet. En ytterligare funktion i systemet är att chefen får en propå när det är dags att starta en rehabiliteringsutredning.

Ytterligare aktiviteter för minskad korttidsfrånvaron har planerats och en tjänsteskrivelse har upprättats för beslut i kommunstyrelsen inför budget 2019.

7.3 Måluppfyllelse

7.3.1 Attraktiva Håbo

God planberedskap för nya företagsetableringar och bostäder.

◆ Kan inte bedömas

Det råder fortsatt mycket hög efterfrågan på mark. Det finns några färdiga detaljplaner för verksamhet men för stunden ingen färdig planlagd mark för bostäder. Avdelningen har totalt 37 planuppdrag, varav 8 högt prioriterade och av dessa innehåller ungefär hälften verksamhetsmark.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Kommunen ska ha planprocesser igång för näringslivsetableringar (kvm)	90 000	90 000	200 000	940 000
 Antagna detaljplaner för bostäder ska minst täcka behovet enligt bostadsförsörjningsprogrammet.	100%	200%	100%	

Alla i Håbo skall ges goda förutsättningar att må bra och utvecklas.

◆ Kan inte bedömas

Under hösten 2018 pågår SCBs medborgarundersökning i Håbo kommun. Flertalet av nyckelindikatorerna kopplade till målet *Alla i Håbo skall ges goda förutsättningar att må bra och utvecklas* kommer från medborgarundersökningen, men utfallen finns inte tillgängliga till delårsrapporten per augusti.

Rankingen i årets Ungdomskommun finns inte längre och indikatorn utgår därför.

Antalet nya riktade insatser som påverkar förutsättningarna för en meningsfull fritid för unga har överstigit målvärdet för 2018, bland annat har en omfattande lovverksamhet inom både kulturområdet och fritidsområdet under året varit väldigt populär.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Antalet nya riktade insatser som påverkar förutsättningarna för en meningsfull fritid för unga.	7	13	20	22
 Ranking i Årets Ungdomskommun, KFUM.	-	-		
 NRI - Medborgarnas syn på fritidsmöjligheter	-		60	-
 NRI - Medborgarnas syn på möjlighet till bra boende, utbud av boendeformer och trivsamt bebyggelse	-	50	58	
 NMI - Medborgarnas syn på idrotts- och motionsanläggningar	-		62	-
 NMI - Medborgarnas syn på kulturverksamheten	-	50	57	

7.3.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

Håbo kommun är en attraktiv arbetsgivare.

 Kan inte bedömas

Håbos utfall i nyckeltalsinstitutets attraktiv arbetsgivarindex har ökat från 2017 och är lite över målvärdet. Utfallen för korttidsfrånvaron och Hållbart medarbetarengagemang kommer till helårsuppföljningen. Håbo kommun fokuserar på att minska korttidsfrånvaron, ett antal aktiviteter har genomförts och ytterligare finns på förslag.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Nyckeltalsinstitutets Attraktiv arbetsgivarindex AVI.	97	97	100	101
 Korttidsfrånvaro	3,8%	4,1%	3,5%	4,4%
 Hållbart medarbetarengagemang	-	79	82	

Öka digitaliseringen

 Uppfylls troligen

Indikatorerna kopplade till målet att öka digitaliseringen visar differentierade resultat till delåret. Användningen av befintliga e-tjänster har ökat medan antalet e-tjänster har minskat. Resultaten av årets e-blomlåda visar utfall över målvärde för en del och precis under målvärdet för den andra. E-handeln har minskat istället för att öka. Ytterligare fokus på digitalisering behövs, så rätt process och arbetsmoment digitaliseras på rätt sätt - för att effektivisera arbetet. Införande av Office365 planeras under slutet av året som ett exempel på fortsatt utvecklingsarbete.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 E-handeln ska öka med 20 %, värde i tkr.	13 001	20 463	24 555	-27 504
 Användningen av e-tjänster, antal transaktioner	1 754	2 650	2 300	2 400
 Användningen av e-tjänster, antal e-tjänster	51	52	75	51
 Förbättra grundförutsättningarna teknik, ledning, arbetssätt och metoder för ökad	54		48	51

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
digitalisering enligt e-blomlädans utvärderingskriterier.				
 Förbättra utvecklingen av digitala välfärdstjänster och självservice enligt e-blomlädans områdesspecifika utvärderingskriterier.	44		46	45
 Andel hushåll och företag med tillgång till bredband med minst 100 Mbit/s (enligt PTS bredbandskarta)			80%	

7.3.3 Hållbara Håbo

Öka energieffektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter.

Uppfylls troligen

Utfallet för både elförbrukningen och fjärrvärmeförbrukningen per augusti indikerar en sänkning för 2018.

Solceller finns i nuläget på tre av kommunens fastigheter. En ny utredning av solel på kommunens fastigheter har avslutats, men det pågår kompletterande utredning avseende valda fastigheters takkonstruktion och hur de klarar den belastning som en solcellsinstallation skulle innebära.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Elförbrukning/kvm ska minska med 1% årligen	101,9	88,8	105	53
 Fjärrvärmeförbrukning/kvm ska minska med 1% årligen	44,9	73,2	115	70
 Andel förnybar energi kommunala lokaler (energi för el och värme i lokaler ägda och förvaltade av kommunen)			98,5%	77,2%
 Egen förnybar energiproduktion genom solpaneler för användning i kommunens egna fastigheter och verksamheter (kWh)			50 000	

7.3.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

Exploateringsprojekt skall totalt sett ge ett ekonomiskt överskott.

Kan inte bedömas

För de nya försäljningarna i Draget har prisnivån inte uppdaterats till aktuellt marknadspris utan är satt till tidigare prisnivå i området och tidigare avtal. Det motsvarar cirka 5 % av försäljningen.

Hittills under 2018 har det inte skrivits något exploateringsavtal på kommunens mark och inget projekt på kommunens mark är avslutat. Ambitionen är dock att alltid göra affärer som är för kommunens bästa.

När det gäller exploateringsavtal/exploateringsbudget för privatägd mark har två sådana upprättats under året. Tvåhusplanen har en exploateringsbudget om - 2,8 miljoner kronor och Lillsjön en budget om +1,8 miljoner kronor. I projektet Tvåhusplanen finns betydande risker eftersom VA-och dagvattennätet inte är dimensionerat för denna utbyggnad. Projektets genomförande har även vissa risker eftersom många inblandade exploatörer kräver en hög grad av samordning.

Inga exploateringsprojekt på privatägd mark har avslutats hittills under året.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Avtal om försäljning av kommunens mark ska vara till minst marknadspris.	100%	100%	100%	95%
 Exploateringsavtal och exploateringsbudget för kommunens mark ska ge ekonomiskt överskott med minst 15 %.			100%	
 Avslutade exploateringsprojekt på kommunens mark har gett ekonomiskt överskott med minst 15 %.			100%	
 I exploateringsavtal och exploateringsbudget för projekt på privatägd mark ska kommunens utbyggnad av allmän infrastruktur ha full kostnadstäckning.			100%	50%
 I avslutade exploateringsprojekt på privatägd mark ska kommunens utbyggnad av allmän infrastruktur ha full kostnadstäckning.			100%	

7.4 Mått

7.4.1 Resurser

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Belägningsunderhåll, kr/inv	284	45	206	567	567
Gatubelysning, kr/inv	303	172	206	308	308
Vinterväghållning, kr/inv	244	140	224	252	319
Avhjälpande underhåll, fastigheter - fakturerad kostnad kr/kvm	65	37	44	70	70
Planerat underhåll, fastigheter - fakturerad kostnad kr/kvm	105	47	37	75	75

Gatubelysning, kr/inv

Det finns en risk att budget överskrids om det uppstår många och/eller stora fel under resterande delen av året.

Vinterväghållning, kr/inv

Kostnaden för halkbekämpning har ökat avsevärt. Prognosen är därför att budget för vinterväghållning kommer att överskridas.

7.4.2 Produktion

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Producerad mängd dricksvatten, tusen m ³	1 575	-	1 190	1 550	1 800
Renad mängd avloppsvatten, tusen m ³	2 150	-	1 800	2 150	3 000
Antal VA-abonnenter, stycken	5 971	5 972	6 029	6 100	6 100
Antal besök på biblioteket	141 563	85 348	104 234	137 000	140 000
Leverantörstrohet, procent	78%	78%	82%	80%	80%

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Area inhyrda verksamhetslokaler, kvm BRA	14 341	14 317	15 211	13 400	15 211
Area kommunägda verksamhetslokaler, kvm BRA	95 235	95 074	99 495	96 000	99 500
Antal besök vid återvinningscentralen	95 721	66 505	74 500	102 000	91 000
Hushållsavfall, kg/inv	195	130	126	203	200
Grovavfall, kg/inv	327	214	158	292	240
Förpackningar, kg/inv	70	48	46	74	74

Producerad mängd dricksvatten, tusen m³

Vattenproduktionen ökar med antalet abonnenter.

Renat mängd avloppsvatten, tusen m³

En ökad mängd renat avloppsvatten är en följd av att antalet abonnenter ökar, samt att en del inläckage på ledningsnätet förekommer.

Antal VA-abonnenter, stycken

Påkopplingen av nya abonnenter i Biskops-Arnö är på gång under hösten samt en del större exploateringar vilket innebär att målet på 6100 abonnenter ser ut att nås.

Antal besök på biblioteket

19 427 webb-besök. Jämförande siffra för 2017 saknas. Webbesöken räknades in helåret 2017.

84 105 fysiska besök i biblioteket. Det har minskat något, sannolikt på grund av att biblioteket förlagt flera arrangemang och aktiviteter utanför bibliotekets lokaler.

702 personer deltog i bibliotekets arrangemang utanför biblioteket till exempel på Fride-gårdscaféet, Fridegårdsscenen, Öppna förskolan och Borgen. Dagstidningar finns till-gängliga i Fridegårdscaféet innan biblioteket öppnar måndag-fredag kl 9-11. Uppskatt-ningsvis når det cirka 600 läsare januari-augusti, vilken inte är inräknat. Under perioden för sommaröppet i år kunde dagstidningar inte finnas tillgängliga innan biblioteket öppnade eftersom dörrarna till Fridegård inte gick att ställa om till tider som passade biblioteket. Under Nationaldagen och Håbo festdag erbjöds många välbesökta aktiviteter utomhus. Endast besökare till barnteater, sagoäventyr och läshund är inräknade i deltagarantalet.

Area inhyrda verksamhetslokaler, kvm BRA

Två nya externa lokaler har hyrts in. Ytan av inhyrda lokaler redovisas inom fastighets-enhetens verksamhet. Budgeten finns hos den verksamhet som använder paviljongerna.

Area kommunägda verksamhetslokaler, kvm BRA

Ändring beror på ny uppmätning av ytor.

Antal besök vid återvinningscentralen

Bommen för inpassering var trasig under delar av juli och augusti. Under denna period är det uppskattade siffror.

Grovavfall, kg/inv

Mängden grovavfall har minskat kraftigt på återvinningscentralen. Det gäller de flesta avfallslag men framförallt gips, sten, grus och betong, ris och gren samt brännbart. Tack vare fler personal på återvinningscentralen har kommuninvånarna fått information om sortering och fler har blivit bättre på att sortera ut sina förpackningar.

7.4.3 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Nyttjandegrad, ishall	78	-	-	81	-
Nyttjandegrad, inomhusanläggningar exkl sim- och ishall	80	-	-	83	-
Nyttjandegrad, utomhusanläggningar	75	-	-	73	-
Andel besvarade externa samtal i kontaktcenter inom 60 sek	81	81	88	80	80
Andel ärenden som kan hanteras och avslutas av kontaktcenter	58	53	61	60	60
Självskattat allmänt hälsotillstånd, kvinnor	70	-	-	73	-
Självskattat allmänt hälsotillstånd, män	73	-	-	76	-
Självskattat allmänt hälsotillstånd, flickor	67	-	-	65	-
Självskattat allmänt hälsotillstånd, pojkar	89	-	-	90	-
Upplevd otrygghet, kvinnor	37	-	-	20	-
Upplevd otrygghet, män	9	-	-	5	-
Upplevd trygghet, flickor	39	-	-	40	-
Upplevd trygghet, pojkar	59	-	-	60	-
ANDT - antalet insjuknande i hjärtinfarkt per 100 000 invånare.	266	-	-	260	-
ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, flickor	86	-	-	88	-
ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, pojkar	83	-	-	85	-
Nöjdhet med kommunens insatser inom Finskt förvaltningsområde	4,7	4,7	-	4	-
NMI - gång och cykelvägar	55	-	-	55	-
NMI - gator och vägar	57	-	-	54	-
NMI - vatten och avlopp	75	-	-	75	-
NII - Medborgarnas nöjdhet med kommunens information	50	-	-	55	-
Kommunens webbinformation till medborgarna	84	-	-	85	-
NMI - Biblioteksverksamheten	7,6	-	-	7,9	7,9
NMI - Sophämtning	7,1	-	-	7,1	-
NMI - tillgängligheten till återvinningscentralen	8	-	-	8,2	-

Nyttjandegrader

Utfall kommer i årsbokslut.

Självskattat allmänt hälsotillstånd, kvinnor och män

Utfall kommer i årsbokslut.

Självskattat allmänt hälsotillstånd, flickor och pojkar

Resultaten från Liv- och hälsa ung-undersökningen redovisas udda år, inget utfall kommer för 2018.

Upplevd otrygghet, kvinnor och män

Utfall kommer i årsbokslut.

Upplevd trygghet, flickor och pojkar

Resultaten från Liv- och hälsa ung-undersökningen redovisas udda år, inget utfall kommer för 2018.

ANDT - antalet insjuknande i hjärtinfarkt per 100 000 invånare.

Utfall kommer i årsbokslut.

ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, flickor och pojkar

Resultaten från Liv- och hälsa ung-undersökningen redovisas udda år, inget utfall kommer för 2018.

Nöjdhet med kommunens insatser inom Finskt förvaltningsområde

Utfall kommer i årsbokslut.

NMI – Nöjd medborgarindex

Redovisas bara en gång per år i samband med bokslutet.

Kommunens webbinformation till medborgarna

Undersökningen genomförs i oktober av kontaktcenter. Inget utfall i augusti.

7.5 Intern kontroll

Kommunstyrelsens plan för intern kontroll 2018 innefattar åtta risker som ansetts särskilt viktiga att kontrollera under året, inom områdena ekonomi, upphandling, IT-säkerhet, offentliga handlingar och verkställighet av politiska beslut. Arbetet med den interna kontrollen pågår enligt plan. Nedan redovisas genomförd internkontroll till och med delåret.

Kontroll av fakturahantering som avviker från kommunens regler

För resor och utbildning har 99 fakturor kontrollerats. Av dessa är 76 (77 %) godkända. För representation har 20 fakturor kontrollerats. Av dessa är 10 (50 %) godkända. I de fall där fakturorna inte blivit godkända har ansvarig person informerats för åtgärd.

Kommunen har 37 First Card kort som används för utlägg i tjänsten. 83 inköp via First Card kort har kontrollerats varav 69 (83%) godkänts. För de inköp som inte godkänts har berörda informerats samt uppföljningar gjorts.

Kontroll av brister i IT-säkerheten

Kontroller inom IT-området har resulterat i åtgärder inom kommunens brandväggsregler, striktare certifikathantering av webbsystem och avveckling av föråldrade

system samt åtgärder av övriga brister som framkommit genom den interna kontrollen.

7.6 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Kommunfullmäktige	-1 347	-1 341	-778	-1 341	0
Valnämnd	-21	-357	15	-514	-157
Kommunstyrelse	-2 872	-2 991	-1 980	-2 991	0
Nämndverksamhet	-201	-181	-119	-181	0
Stöd politiska partier	-978	-1 000	-994	-1 000	0
Revision	-934	-1 200	-392	-1 200	0
Övrig politisk verksamhet	0	0	0	0	0
Vigselavg, lotteritillst	16	20	14	20	0
Medlemsavgifter	-1 302	-2 100	-1 382	-1 800	300
Vänortsverksamhet	-42	-100	-47	-75	25
Nämndadministration	-1 120	-1 730	-758	-1 156	574
Kommungemensamt	0	-2 400	-248	-1 600	800
Fys- tekn plan, bostadsfö	-6 466	-8 617	-3 589	-7 617	1 000
Näringslivsfrämjande åtgä	0	-5 000	-3 333	-5 000	0
Konsument- och energiråd	0	0	116	0	0
Gator, vägar, parkering	-28 133	-31 732	-22 404	-32 515	-783
Parker	-4 459	-6 102	-3 611	-5 303	799
Miljö, hälsa, hållbar utv	-808	-980	-563	-980	0
Räddningstjänst	-19 900	-20 354	-13 569	-20 354	0
Säkerhet	-211	-270	410	-270	0
Allmän fritidsverksamhet	-644	-1 458	-566	-1 458	0
Föreningsbidrag	-2 051	-2 967	-2 080	-2 902	65
Stöd till studieorgan.	-361	-360	-360	-360	0
Allmän kulturverksamhet	-2 173	-2 810	-2 335	-3 195	-385
Bibliotek	-7 662	-7 769	-5 033	-7 816	-47
Utomhusanläggningar	-4 027	-4 587	-3 243	-5 056	-469
Ishall	-5 842	-5 134	-3 119	-4 537	597
Simhall	-4 656	-4 627	-2 690	-4 684	-57
Föreningslokaler	-9 420	-9 866	-6 671	-10 211	-345
Fritidsgårdar	-3 906	-3 725	-2 579	-3 656	69
Kultur- och livsmiljöadm	-1 814	-2 183	-2 158	-1 910	273
Fastighet	2 685	-500	3 498	453	953
Lokalvård	-13 805	-14 546	-9 778	-14 611	-65
Teknisk vht övergripande	-713	-1 200	-219	-667	533
Ekonomiavdelning	-6 904	-6 657	-3 908	-6 083	574
Personalavdelning	-7 341	-7 876	-4 420	-7 676	200
Upphandling	-4 730	-4 428	-3 097	-4 640	-212
Kommunens försäkringar	-1 190	-1 300	-1 107	-1 400	-100

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Övrig kommungemensam adm	-27 310	-29 702	-17 943	-29 158	544
Summa	-170 642	-198 130	-121 020	-193 444	4 686

7.7 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
VA-verksamhet	0	0	4 618	817	817
Avfallshantering	458	0	568	414	414
Summa	458	0	5 186	1 231	1 231

SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET

Kommunstyrelsen prognostiserar överskott med 4,7 miljoner kronor vid årets slut för den skattefinansierade verksamheten. Det är en liten ökning från delårsuppföljningen mars då prognosen var överskott med 4,2 miljoner kronor. Efter delårsrapporten har fullmäktige fördelat ut kommunstyrelsens medel till förfogande 9,25 miljoner kronor till barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

Avdelningen Kultur och livsmiljö prognostiserar ett underskott på 274 000 kronor för 2018. I delårsrapporten för mars var prognosen 360 000 kronor i underskott

Tekniska avdelningen prognostiserar ett överskott med 2,2 miljoner kronor för 2018 för den skattefinansierade verksamheten.

Av de 4,7 miljoner kronorna i prognostiserat överskott består mer än hälften, 2,5 miljoner, av lägre kapitalkostnader är budgeterat, till stor del som följd av senarelagda investeringar. Personalvakanser inom plan och exploatering samt kommungemensam administration står för en stor del av resterande överskott.

Valnämnd underskott, 157 000 kronor

Ökade kostnader främst efter beslut om höjda arvoden för röstmottagare.

Medlemsavgifter, överskott 300 000 kronor

Lägre medlemsavgift till Region Uppsala jämfört med Regionförbundet. Budgeten sänks till kommande år.

Nämndadministration, överskott 574 000 kronor

Vakant nämnssekreterartjänst under året. Budget för tjänsten överförs till nybildade tekniska nämnden respektive kultur- och fritidsnämnden kommande år.

Kommungemensamt, överskott 800 000 kronor

Kommungemensamt avser reserv för ökad lokalkostnader efter ombyggnation av kommunhuset samt digitalisering. Ombyggnationen dröjer varför överskott uppstår.

Fysisk och teknisk planering (plan och expl), överskott 1 miljon kronor

Fler vakanta tjänster på grund av svårigheter att rekrytera. Inhyrning av konsulter sker på vissa av tjänsterna

Gator, vägar och parkering, underskott 783 000 kronor

Prognostiserat underskott på grund av lägre intäkter än planerat avseende projektarbete, lägre intäkter planerat från parkeringsövervakning och ökade kostnader

för hissarna vid stationen.

Parker, överskott 799 000 kronor

Mindre entreprenadarbeten i driften är planerat då övertagandet av vissa ytor har försenats.

Allmän kulturverksamhet, underskott 385 000 kronor

Främst högre kostnader för Håbo festdag än budgeterat, preliminärt 240 000 kronor.

Utomhusanläggningar, underskott 469 000 kronor

Underskottet har minskat sedan föregående prognos. De ökade personalkostnaderna främst för nya fotbollsanläggningen vid Futurum har kompenseras av vakant tjänst tidigare under året. Personalen arbetar även på ishallen men budget är inte justerad varför det visar underskott på denna verksamhet och överskott på ishallen. Skillnaden i personalbudget mellan verksamheterna är 838 000 kronor. Även ökade kostnader för reparationer av maskiner bidrar till underskott.

Ishall, överskott 597 000 kronor

Överskottet beror dels på att budget inte är justerad enligt att personalen arbetar även med utomhusanläggningarna. Dels beror det på att intäkter för lokalhyra, 180 000 kronor, nu förs till denna verksamhet istället för till verksamheten föreningslokaler. Reparation av ismaskinen drar ner överskottet med ungefär 100 000 kronor.

Den sammanlagda prognosen för utomhusanläggning och ishall var vid föregående prognos 259 000 kronor i underskott. Nu prognostiseras sammanlagt 128 000 kr i överskott. Personalbudget borde justeras mellan verksamheterna med 838 000 kronor.

Föreningslokaler, underskott 345 000 kronor

Underskottet beror dels på att intäkter som budgeterats på föreningslokaler, nu i stället redovisas på ishallen, totalt 180 000 kronor, dels beräknas det bli 100 000 kronor i ej budgeterade kostnader för reparationer och städning.

Kultur- och livsmiljöadministration, överskott 273 000 kronor

På grund av att budget för Håbo Festdag omstrukturerats, reserveras medel för det på administrationen.

Fastighet, överskott 953 000 kronor

Det prognostiserade överskottet beror till största delen på lägre kapitalkostnader.

Tekniska avdelningen övergripande, överskott 533 000 kronor

Utfallet avseende konsulttjänster och vissa andra poster blir lägre än planerat.

Administrativa avdelningen och kommungemensamma verksamheter

Kommungemensamma verksamheter beräknas redovisa ett överskott om cirka 2,7 miljoner kronor. Huvudorsaken till överskottet är dels vakanta tjänster och dels tillsatta tjänster delar av året. Vissa kommunövergripande verksamheter som valnämnd, upphandling och kommungemensamma försäkringar beräknas ge ett visst underskott som balanseras av överskott för övriga verksamheter.

Kommungemensamma projektmedel för digitalisering och för utredningar kring kommunens lokaler beräknas ge ett visst överskott.

TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET

VA, överskott 817 000 kronor

Intäkterna är lägre än budgeterat men totalt sett prognostiseras överskott vilket främst

beror på personalvakanser och lägre kapitalkostnader.

Avfall, överskott 414 000 kronor

Avfallsverksamheten prognostiserar ett överskott på 414 000 kronor, främst beroende på lägre entreprenadkostnader är budgeterat.

7.8 Investeringsredovisning

Skattefinansierat	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall Jan- Aug	Prognos helår	Avvikelse mot budget
Övrig politisk verksamhet					
(P) ABW, ombyggn kommunh		-15 000			15 000
ABW, IT		-3 200			3 200
ABW inventarier möbler		-3 000			3 000
Väg- och jvgnät, parkering					
Trafiksäkerhetshöj. åtg	-678	-3 408	-842	-3 408	
Räddningsväg Krägga	-67				
Planerat uh beläggningar	-5 985	-11 000	-4 444	-11 000	
Kraftleden trafiksäkerhet	-1 957	-143	-383	-383	-240
Dalvägen gång o cykelväg	-3 636				
upprust off utem Skokl	-164				
Utbyte kvicksilverarmatu	-3 355	-500	-457	-500	
Säkra skolvägar 2017	-584				
Utbyte belysningsstolpar	-2 202				
Utbyggnad av gatubelysning	-642	-858	-553	-858	
Konstbyggn (brokonstr)	-84	-100	-110	-110	-10
Byte av vägtrummor		-600	-104	-300	300
Planlager	-204				
Upprustning lekplatser	-175		-207		
Väppeby äng Gata GCV	-5 300	-2 223	-2 616	-3 100	-877
Skyltpolicy samt genomf.		-200	-130	-150	50
Utbyggnad GC-vägnät		-900		-600	300
Upprustn.grusb. GC väg		-1 000	-47	-1 000	
Breddning Dalstigen		-400		-400	
Belysning GC-väg Eneby		-1 100		-1 120	-20
Rullstolsgunga			-88		
Parker					
Utv.offentl utemiljö park		-1 300		-1 300	
Upprustning lekplatser	-36	-489	-48	-489	
Ogräsmaskin		-120	-156	-156	-36
Pulkabacke Dumpers		-500		-500	
Gångbro Järnvägsparken		-300			300
Rullstolsgunga		-100	-73	-162	-62
Kulturverksamhet					
Konst		-200			200

Skattefinansierat	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall Jan- Aug	Prognos helår	Avvikelse mot budget
Fridegårdsscenen		-490	-530	-530	-40
Bibliotek					
Nytt bibliotek, (KuL)		-500	-10	-300	200
Bibliotekswebb		-290	-44	-200	90
Skyltprogram BCJF		-34		-43	-9
Inventarier bibliotek		-300		-100	200
Idrotts- o fritidsanl.					
Ny fotbollsanläggning	-135				
Ny Simhall (KuL)		-1 000	-47	-100	900
Handikaptoa Vibyspår		-30		-100	-70
Fastighetsförvaltning					
Renovering simhallen	-1 368	-2 000	-71	-2 000	
Västerängsskolan dagvatten	-1 221				
Ny förskola Frösundavik	-30 440	-24 605	-22 033	-24 605	
Västerängsskolan kök	-1 522	-27 227	-124	-300	26 927
(P) Vibyskolans kök	-537	-54 463	-189		54 463
Rungården fsk vent o larm	-2 312				
Lundby ridhus	-508	-13 492	-7 452	-14 048	-556
Ishall, energiåtg.o entré	-656	-1 100	-263	-500	600
Planerat underhåll	-9 960	-10 000	-3 689	-10 000	
Annehill fsk,värme, golv	-2 050				
Futurum underhåll	-6 957	-48 690	-19 106	-40 000	8 690
(P) Skogsbrynet utbyggnad	-198	-1 802	-15	-1 802	
Köksutrustn skola/fsk	-2 314				
Säkerhetsåtgärder	-2 520	-1 280	-956	-1 280	
Energiåtgärd ventilation	-2 949	-1 351	-1 095	-1 351	
Taksäkerhet	-1 642				
Ofördelad reserv		-4 300			4 300
Allaktivitetshus		-1 000			1 000
Solenergi utred install		-1 500	-90	-800	700
(P) Vänthall nya Bålsta C		-30 000			30 000
Ny fotbollsanläggning		-31 365	-270	-12 000	19 365
Lokalvård skurmaskiner	-220			-235	-235
Ugn Pomona			-136	-136	-136
Gemensam administration					
IT-investeringar 2018	-2 243	-1 870	-1 413	-1 870	
KS inventarier gem		-1 500		-200	1 300
TOTAL	-94 821	-306 830	-67 791	-138 036	168 794

(P) före projektnamnet betyder att budgeten är preliminär, det vill säga att igångsättningsbeslut inte är

fattat i kommunstyrelsen ännu.

Taxefinansierat	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos 2018	Avvikelse från budget
Vattenförs. o avloppshant					
Omläggning ledningar	-7 261	-9 000	-1 353	-3 500	5 500
Nya förbindelsepunkter		-2 000	-128	-1 000	1 000
Biskops-Arnö pågående	-10 361	-2 099	-3 550	-4 000	-1 901
Projektering Katrinedal	0	-10 997			10 997
Omb Skokl råvattenintag	-33	-3 451	-5	-3 451	0
Bålsta reningsverk	-3 704	-9 296	-2 095	-4 000	5 296
Bålsta vattenverk	-412	-3 165	-490	-1 500	1 665
Skokloster reningsverk	-258	-2 242	-470	-2 242	0
Skokloster vattenverk	-123	-7 877	-12	-300	7 577
Underhåll pumpstationer	-152	-1 448		-1 448	0
Dimens.ökn. dagvatt. drag	-4 496	-504			504
Ombyggn dragets vattendam	0	-3 000	-30	-3 000	0
Väppeby äng VA dagvatten	-3 799	0			0
Vattentornet, skal/fasad	0	-2 000			2 000
(P) Dalvägen, kapacitet	0	-30 000	-22	-100	29 900
Dagvatten Gröna Dalen	0	-5 000	-6		5 000
(P) Utloppsledning Skoklo	0	-13 000			13 000
Maskiner o verk. VA 2016	0	-2 500			2 500
Avfallshantering					
Effektivisering ÅVC	-831	-669	0	-669	0
Behållare insaml avfall	0	-500	0	-250	250
Liten lastmaskin	0	-500	0	-500	0
Projekt o utbyggnad ÅVC	0	-600	0	-600	0
Summa	-31 430	-109 848	-8 161	-26 560	83 288

(P) före projektnamnet betyder att budgeten är preliminär, det vill säga att igångsättningsbeslut inte är fattat i kommunstyrelsen ännu.

Övrig politisk verksamhet

- Budget avser ombyggnation av och inventarier till kommunhuset. Under hösten redovisas utredning på kort och lång sikt angående lokalförsörjning för kommunens administration. Ombyggnation sker kommande år och budgeten föreslås överföras vid bokslut.

Väg- och järnvägsnät, parkering

- Kraftleden trafksäkerhet: Projektet överskrider budget med 240 000 kronor. Omfattningen har utökats i syfte att säkerställa goda anslutningar vid Kraftleden-Kalmarleden och Kraftleden - Skörbyleden. Även kompletterande

inmätningar och ändringar i tidigare framtaget material har varit nödvändigt att genomföra.

- Byte vägtrummor: Alla planerade arbeten har inte kunnat genomföras på grund av överklagad ramavtalsupphandling vilket medför ett överskott på 300 000 kronor.
- Våppeby Äng, gata och gång- och cykelväg: Projektet har tagits över från plan- och exploateringsavdelningen. Brister i kalkyl och projektering orsakar att ett överskridande av budgeten prognostiseras.
- Skyltpolicy samt genomförande: Framtagande av skyltpolicy för hänvisningsskyltning mm. Genomförande år 2019.

Parker

- Gångbro Järnvägsparken: Utredning har visat att det inte går att få en bro på plats till budgeterat belopp och därför har projektet inte startat.
- Rullstolsgunga: Projektet är genomfört. Ett underskott på 62 000 kronor. Platsen har stängslats in av säkerhetsskäl vilket har medfört att budgeten har överskridits.

Kulturverksamhet

- Enheten har varken kompetens eller resurser för att kunna genomföra konstinvesteringar 2018, varför medlen behöver skjutas över till 2019.
- Fridegårdscenen. Nytt ljus installerat. Överskridande på 40 000 kronor beror på att elförsörjning till anläggningen behövde uppgraderas.

Bibliotek

- Nytt bibliotek. Förstudien startade i september och pågår till mars 2019, varför en del av investeringsbudgeten behöver överföras till 2019. Bibliotekswebb.
- Nya webben lanseras under senhösten 2018, men en del av investeringen görs nästa år, varför resterande budget förs till 2019.
- Inventarier bibliotek. Planerade insatser har omvärderats efter studiebesök i Sandviken varför överskottet behöver överföras till 2019.

Idrotts- och fritidsanläggningar

- Ny simhall. Bidragsutredning och andra större projekt gör att det finns personella resurser för att påbörja förstudien först under hösten. Överskottet behöver överföras till 2019.
- Handikapptolett Viby. Preliminär kostnad för investeringen är 100 000 kronor. Utredning pågår.

Fastighetsförvaltning

- Västerängsskolan kök: Projektet kommer att kräva en nystart då verksamhetens behov har förändrats
- Vibyskolans kök: Projektet startar nu vilket är betydligt senare än planerat vilket innebär en stor avvikelse mot budget.
- Lundby Ridhus: Kostnader för ytterbelysning och markarbeten har blivit högre än budgeterat.
- Ishall: Arbeten med styr och regler-arbeten har delats upp i två delar då vissa arbeten kräver en isfri ishall. Resterande arbeten kommer att ske under sommaren 2019.
- Futurum: På grund av ändringar och tillägg har arbeten inte kunnat utföras som planerat.
- Allaktivitetshus: Inget uppdrag finns än.

- Solenergi: Utredning av takkonstruktioner pågår.
- Vänthall nya Bålsta C: Detaljplanearbete pågår. Vänthallsprojektet har inte startat.
- Ny fotbollsanläggning: Genomförandet har startat senare än tidigare planerat. Etapp ett startar september 2018

Lokalvården

- Lokalvård skurmaskin: Budget ska omfördelas från centrala inventariemedel

Gemensam administration

- Kommunstyrelsen gemensamt inventarier. Betydligt lägre behov av utbytes och nya inventarier under året ger överskott.

Taxefinansierade verksamheter:

Vatten och avlopp

- Omläggning ledningar: Arbeten har inte kunnat genomföras på grund av resursbrist.
- Biskops - Arnö: Avvikelsen beror på kostnaden för elskåp som ej var med i budgeten. Projektet är i slutfasen och avslutas under hösten 2018.
- Nya förbindelsepunkter: Avvikelsen beror på överklagad ramavtalsupphandling.
- Projektering Katrinedal: Projektet kommer ej att påbörjas under 2018.
- Bålsta reningsverk: Budgeten var alltför tilltagen.
- Bålsta vattenverk: Akuta händelser har prioriterats och orsakat att detta arbete fått vänta.
- Skokloster vattenverk: Endast utredningskostnader under 2018.
- Dimensionsökningar dagvatten draget: Projektet har genomförts till en lägre kostnad än planerat.
- Vattentornet, skal/fasad: Tidsplanen har blivit försenad på grund av personalbrist. Arbetet kommer påbörjas under hösten 2018 och fortgå under 2019.
- Dalvägen kapacitet: Projektet är beroende av utbyggnad Bålsta C som flyttas framåt i tiden.
- Dagvatten Gröna dalen: Endast projekteringskostnad under 2018. Projektet är beroende av utbyggnad Bålsta C som flyttas framåt i tiden.
- Utloppsledning Skokloster: Projektet avser utloppsledning i Bålsta. Åtgärd är beroende på länsstyrelsebeslut som väntas under hösten 2018. Arbetet har inte påbörjats.
- Maskiner o verk. VA: Arbetet har inte hunnit genomföras.

Avfallshantering

- Behållare för insaml avfall: Behållarna kostar mindre än planerat.

7.9 Viktiga förändringar och trender

Kultur

Globaliseringen leder till ökad rörlighet över landgränser för bland annat information, tjänster och människor. På det lokala planet leder det till ökad mångfald medan det globalt sett leder till homogenisering. - *Den ökade komplexitet som globaliseringen innebär ger biblioteksverksamheten en meningsfull roll att erbjuda både trygg tillhörighet i lokalsamhället och öppningar mot världen.*

Urbanisering innebär stark tillströmning till storstadsregionerna och i slutändan konkurrens om befolkningen där det gäller att skapa konkurrensfördelar gentemot närliggande kommuner. - *En attraktiv kultur- och biblioteksverksamhet är en profilfråga.*

Demografiska förändringar. Antalet äldre personer över 80 år ökar. Invandringen är ett befolkningstillskott, som också förväntas öka. Personer i tidig förvärvsaktiv ålder utgör den största gruppen utflyttare. - *Ökningen av antalet äldre ställer krav på uppsökande biblioteksverksamhet och ökad tillgänglighet för människor med funktionsvariationer. Biblioteken bidrar till inkludering genom att ge människor med olika etnisk bakgrund ingång i det svenska samhället.*

Ökad individualisering – en trend som tar sig uttryck i att medborgare ställer högre krav på valfrihet, inflytande och intresse för livskvalitet och självförverkligande. - *Kultur- och biblioteksverksamhet bidrar till livskvalitet och individuell utveckling. Biblioteken är arenor för det offentliga samtalet och kan fylla funktionen att vara samlingspunkt för kommunens dialog med medborgarna.*

Teknikutvecklingen är snabb och slår snabbt igenom i människors vardag och sätt att kommunicera. Följden av detta är ökat behov av användarkompetens. - *Det digitala innovationssamhället innebär ett överflöd av information, forskning och upplevelser. Bibliotekens uppgift är att stödja medborgarna i att navigera och skapa mening i det hyperkomplexa samhället.*

Fritid

En ökad inflyttning till kommunen ökar trycket på våra anläggningar. Föreningslivet vill öka sin verksamhet men begränsas då tillgången av lokaler och planer inte finns tillgängliga i önskad omfattning. Ett ständigt ökat krav på kvalitén och utbudet på anläggningar för olika nya sporter/aktiviteter kommer fortsättningsvis att ställa stora krav på kommunen. Det kommer att krävas insatser från andra aktörer (kommersiella aktörer) för att utbudet på sikt ska kunna matcha efterfrågan.

Det rörliga friluftslivet ställer krav på utomhusanläggningar såsom motionsspår, ridstigar och utegym. Efterfrågan på ytor för spontanidrott ökar.

Intresset för e-sport ökar stadigt. En ny kategori utövare som inte får tappas bort bland den konventionella sport- och fritidsaktiviteterna

Den öppna verksamheten för barn och unga är viktig i det främjande arbete som kommunen genomför inte minst i att uppnå demokrati- och mänskliga rättighetsuppdraget för barn och unga. Den öppna verksamheten bör utvecklas än mer i samverkan med skola, elevhälsa, socialtjänst och föreningslivet. En lokal mötesplats för barn och unga att säkerställa goda uppväxtvillkor i samverkan med kommun och civilsamhället.

Administrativa avdelningen

GDPR (General Data Protection Regulation). Från maj 2018 gäller Dataskyddsförordningen. Under året har en kommunjurist tillika dataskyddsombud anställts.

Webbdirektivet (lagen om tillgänglighet till digital offentlig service) innebär att Håbo kommun ska utforma sina webbplatser, appar och dokument som sprids via dessa, och så långt möjligt även innehåll som sprids via tredje part (exempelvis sociala medier), så att de är möjliga att uppfatta, hanterbara, begripliga och robusta.

Tekniska avdelningen

En ökande befolkning medför ett kontinuerligt ökande behov av drift, underhåll och nyinvesteringar avseende både anläggningar och lokaler. Detta kräver resurser.

Den tekniska utvecklingen medför att det ges möjlighet att få allt bättre dokumentation, systemstöd och utrustning. Det krävs tid och resurser för att kunna tillgodogöra sig den utveckling som sker i samhället.

Antalet synpunkter och frågor som rör trygghet och säkerhet i den offentliga miljön ökar. Hanteringen kräver resurser.

Regeringen har beslutat om ett förtydligt producentansvar för förpackningar och tidningar samt obligatorisk insamling av matavfall. Ändringarna kommer att införas i steg.

8 Överförmyndarnämnden

8.1 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Överförmyndare	-1 828	-2 374	-1 346	-2 154	220
Summa	-1 828	-2 374	-1 346	-2 154	220

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott om 220 000 kronor. Jämfört med budget prognostiseras ingen tillkommande kostnad för arvoden till gode män för ensamkommande som fått uppehållstillstånd. I budget för 2018 har Håbo budgeterat både en extrakostnad för arvoden för ensamkommande som fått uppehållstillstånd (som under del av 2017 fakturerades vid sidan av den gemensamma förvaltningskostnaden) samt den totala kostnaden för del i den gemensamma förvaltningen. För år 2018 ingår kostnaden för arvoden till ensamkommande med uppehållstillstånd i den totala kostnaden för gemensam förvaltning, vilket innebär att Håbo har budgeterat samma kostnad två gånger. Kommunen själv får en schablonintäkt från Migrationsverket för varje nytt anvisat barn som ska avse att täcka kostnaden för bland annat gode män för dessa individer. Jämfört med budget ser denna intäkt ut att bli något högre. Både den högre intäkten och lägre prognostiserade kostnader än budgeterat resulterar i ett överskott.

9 Bygg- och miljönämnden

9.1 Sammanfattning

Förutsättningarna för delårsuppföljning per sista augusti är att en prognos för helår ska lämnas och att avvikelser mot budget ska kommenteras. Bygg- och miljönämnden har upprättat delårsuppföljning per 31 aug 2018 enligt anvisningar från kommunstyrelsen.

Den 15 januari 2018 genomförs en organisationsförändring som innebär att plan- och exploateringsavdelningen överförs från bygg- och miljöförvaltningen till kommunstyrelsens förvaltning. Som en konsekvens av förändringen har bygg- och miljönämndens ram minskats genom beslut i kommunfullmäktige. Dessutom följer en del av indikatorerna under nämndens olika mål med till kommunstyrelsen, där det var specifikt plan- och exploateringsverksamheten som ansvarar för momenten

Verksamhet

Det råder fortfarande ett relativt högt bebyggelsetryck i kommunen vilket märks på volymen ärenden kopplat till bygglov och kart- och mättjänster. Intresset att vara med och utveckla kommunen med fler bostäder och verksamheter är stort från fastighetsägare och exploatörer. Till exempel har antalet bostäder som har erhållit startbesked under tre år mer än fördubblats.

Större delen av miljöavdelningens verksamhet läggs fast i början av året med utgångspunkt från en behovsbedömning. Den ligger sedan till grund för den tillsynsplan som blir möjlig att genomföra utifrån tillgängliga resurser. Bygglovavdelningen har från halvårsskiftet bra bemanning och till och med lite extra resurser vilket gör att både handläggningstiderna kortas och att det finns tid för kvalitetsarbete.

Personal

Med den nya organisationen följer att bemanningen är i relativt god balans. Tre nya miljö- och hälsoskyddsinspektörer började sin anställning i januari. Återbesättning på tjänsten som livsmedelsinspektör kom lite senare. Ny bygglovschef har tillsatts från och med februari månad. Återbesättning av två bygglovshandläggare genomförs och de nya påbörjar sin anställning i juni månad.

Måluppfyllelse

Vad gäller måluppföljningen är bedömningen att måluppfyllelsen är relativt god för två av de fem målen. Det är dock två mål där det inte går att få ett ordentligt utfall för augusti utan det kan utvärderas först efter december. Slutligen är det ett av målen som bedöms inte kunna nå måluppfyllelse och det är målet om att främja invånarnas välmående.

Ekonomi

Utifrån faktiskt utfall är bedömningen av prognos för årsutfallet att verksamheten kommer att ge ett överskott om drygt 400 000 kronor. Främsta orsaken till överskottet handlar om vakanta tjänster men det är också inom olika områden lägre kostnader som bidrar till överskottet. Bidragen för bostadsanpassning visar ett utfall som ger grund för en prognos om avsevärt lägre kostnadsnivå än budget. När det gäller intäkter inom bygglov och kart- och mättjänster läggs prognosen något lägre än budget. Trots ett högt bebyggelsetryck så uppvisar inte intäktsnivån motsvarande uppsving.

9.2 Årets händelser

Organisationsförändringen där verksamheten inom plan- och exploatering från och med den 15 januari har flyttats över till kommunstyrelsen har bidragit till mer lugn och balans inom förvaltningens kvarvarande verksamheter. Rekrytering har lyckats väl

inom såväl bygglov- som miljöavdelningen, vilket ger möjlighet till kortare handläggningstider samt tid för att arbeta med kvalitetsarbete. Processkartläggning pågår inom både bostadsanpassning och bygglov, vilket förväntas mynna i ännu effektivare handläggning, ge tid för mer möten med kund och förbättrad information, tillgänglighet och liknande.

Inom bygglov planeras flera steg mot digital handläggning som blir möjlig att genomföra efter avslutad processkartläggning och när kommunens lösning för e-arkiv är på plats.

Förvaltningen fortsätter med Öppet Hus där invånare och företagare bjuds in för att få råd och stöd i eget ärende. Nytt inför andra halvåret är införande av frukostmöte där enbart företagare bjuds in för dialog, informationsutbyte och diskussion.

Håbomässan i maj genomförs med digitalisering som röd tråd och där bland annat förvaltningen deltog för att ge information om verksamheten.

De externa webbkartorna har förbättrats och uppdaterats. Samtidigt har manualerna för hur man använder karttjänsten förtydligats. Målet är att alltfler av kommunens invånare och företagare ska hitta till karttjänsterna.

9.3 Måluppfyllelse

9.3.1 Attraktiva Håbo

Bidra till en god bebyggd miljö

● Uppfylls troligen

Gällande översiktsplan används som kunskapskälla och för att ge vägledning i beslut om lokalisering utanför detaljplan.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
● Översiktsplanen är vägledande i förvaltningens myndighetsutövning	-	-	100%	100%

Indikatorn är ny för 2018 och därför saknas jämförelse bakåt i tiden.

Främja invånarnas välmående

■ Uppfylls troligen inte

Inom förvaltningen är det mycket som görs i syfte att främja invånarnas välmående genom att bibehålla och utveckla goda livsmiljöer för invånarna i livets alla skeden. Bebyggelsemiljöerna ska vara attraktiva, trygga, hälsosamma och tillgängliga. Miljöavdelningens tillsyn bidrar till att livsmedelsverksamheter erbjuder säkra produkter.

Den indikator som har valts för målet är kopplat till volymen genomförda livsmedels- och hälsoskyddskontroller. Den sistnämnda volymen planerade hälsoskyddskontroller förväntas bli genomförda. Däremot bedöms inte volymen genomförda livsmedelskontroller nå upp till planerat antal. Detta förklaras av personalomsättning samt sjukfrånvaro hos personal inom verksamhetsområdet. Även om det kommer att sättas in en extra resurs under hösten för livsmedelskontroller så bedöms inte måltalet nås.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Andel utförd del av miljöavdelningens tillsynsplan avseende livsmedels- och hälsoskyddskontroll	-	-	90%	30%

Indikatorn är ny för 2018 och därför saknas jämförelse bakåt i tiden.

9.3.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

Effektiv och rättssäker myndighetsutövning med kundfokus

■ Går inte att bedöma

Förvaltningen gör bedömningen att det är för tidigt för att kunna bedöma om målet kan anses bli uppfyllt. Flera av indikatorerna uppvisar bra resultat, några lite sämre resultat och åter andra kan inte utvärderas ännu. Nöjda nyttjare (nöjd-kund-index) inom bygglov, miljö- och hälsoskydd samt livsmedel kan inte redovisas då resultatet ännu inte är kommunen tillhanda.

När det gäller rättssäkerheten så har under de senaste fem åren 18 miljöärenden överklagats varav tolv ärenden har stått sig rättsligt. I sju av miljöärendena har länsstyrelsen ansett att det behövs mer utredningar och återförvisat för förnyad handläggning. Ett miljöärende återsändes på grund av att beslutet upplevdes otydligt. För varje år som går blir det fler miljöärenden som står sig och färre sänds tillbaka för vidare utredning eller att något var otydligt.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Nöjda nyttjare inom bygglov	NKI 47	NKI 50	NKI 55	-
■ Nöjda nyttjare inom miljö- och hälsoskydd	NKI 71	NKI 69	NKI 78	-
■ Nöjda nyttjare inom livsmedel	NKI 78	NKI 75	NKI 75	-
● Nöjda nyttjare inom bostadsanpassningsbidrag	100%		100%	100%
■ Andel bygglovsansökningar via e-tjänst	24%	30%	40%	
 Rättssäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren), bygglov	-	-	85%	73%
 Rättssäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren), miljöärenden	-	-	85%	67%
● Beslut inom bygglov och plan ska inte återförvisas pga. administrativt fel i handläggningen.	-	-	100%	100%
● Maximalt antal veckor innan första återkoppling till kund sker i bygglovsärenden.	-	-	2,5 veckor	1 veckor
 Andel frågor från kund gällande bygglov där kontaktcenter kan svara på frågan.	85%	83%	90%	83%

Utfallet för nöjd-kund-index för halvåret 2018 presenteras under oktober månad. Därför kan inget resultat redovisas för vare sig miljö- och hälsoskydd, livsmedel eller bygglov.

Attraktiv och trivsamt arbetsplats

■ Går inte att bedöma

Samtliga nyckelindikatorer redovisas på årsbasis och utfall för augusti kan därför inte redovisas i denna rapport.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Hållbart medarbetarengagemang, HME	-		85	
■ Korttidsfrånvaro, högst	-	-	3,5%	
■ Andel medarbetare som utnyttjat friskvårdsbidraget	-	-	100%	
■ Personalomsättning i %	-	-	12%	
■ Varje medarbetare lägger minst 40 timmar per år på kvalitets- och utvecklingsarbete	-	-	100%	

9.3.3 Hållbara Håbo

Stödja långsiktig och hållbart nyttjande av natur- och vattenresurser

◆ Kan inte bedömas

Bedömning görs att målen har relativt goda förutsättningar att kunna uppfyllas även då indikatorerna för närvarande lyser rött.

Efter att inventeringen av enskilda avlopp i behov av åtgärd kommit igång under året har det visat sig att det inte ens finns 120 enskilda avlopp som är det satta målet. Förväntat utfall är att cirka 80 enskilda avlopp blir inspekterade under 2018, det vill säga ytterligare cirka 30. En mindre del av investeringsbehovet skjuts till nästa verksamhetsår på grund av att många nya tillståndsansökningar för enskilda avlopp har kommit in och tar sin tid av handläggning. Tillståndsansökningarna är högt prioriterade för att enskilda inte ska behöva vänta mer än nödvändigt.

Större delen av miljöbalks- och dricksvattentillsynen förväntas kunna genomföras till årets slut. Ett område som förvisso riskerar att inte bli klart är köldmediaärenden som är många och därmed ger ett stort utslag i procent.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Antal äldre enskilda avlopp som har haft tillsyn	-	-	120 st	49 st
■ Andel utförd del av miljöavdelningens tillsynsplan avseende miljöbalks- och dricksvattentillsyn	-	-	90%	57%
■ Informationsinsatser för att öka miljömedvetenheten hos invånare och näringsliv	-	-	5 st	2 st

9.4 Mått

9.4.1 Resurser

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Bostadsanpassning, kr per invånare	91,5	60	49	110	85

Bostadsanpassning, kr per invånare

Trenden med färre kostsamma anpassningsärenden har fortsatt under året och med utfall per sista augusti om 49 kronor per invånare bedöms med hänsyn till nu kända ärenden och viss höjd för nya ärenden att årsutfallet stannar på 85 kronor per invånare.

9.4.2 Produktion

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Antal ärenden per handläggare, miljö	167	91	90	150	120
Antal livsmedelsinspektioner per handläggare	108	69	15	120	55
Antal miljöbalksinspektioner per handläggare	49	35	139	60	150
Antal beslut, byggavdelningen, st	426	527	197	500	400
Nämndbeslut, bygglovavdelningen, antal	55	33	15	60	33

Antal ärenden per handläggare, miljö

Antalet ärenden per handläggare är i samma nivå som föregående period 2017. Årsprognosen pekar på ett lägre måltal än budget och det beror främst på antalet livsmedelsinspektioner som har blivit färre än planerat beroende på personalsituationen.

Antal livsmedelsinspektioner per handläggare

Personalomsättning och långtidssjukskrivning har påverkat antalet livsmedelsinspektioner. Till hösten kommer vikarie att anställas.

Antal miljöbalksinspektioner per handläggare

Måltalet visar sig vara lågt satt då inspektionerna inom miljö- och hälsoskydd redan ligger över budget och årsprognosen ligger därmed över förväntan.

Antal beslut, byggavdelningen, st

Utfallet är lågt i förhållande till budget. Förklaring till det är att bygglovavdelningen under första halvåret hade flera vakanta handläggartjänster. I snitt var det 1,5 handläggare i tjänst. Efter halvårsskiftet är det fem handläggare och dessutom två extra resurser som gör att prognosen ändå kan läggas på 400 beslut. För närvarande handläggs ärendena snabbt och effektivt.

Nämndbeslut, bygglovavdelningen, antal

Utfallet är lågt i förhållande till budget, vilket förklaras av vakanta tjänster.

9.4.3 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Handläggningstid för inspektionsrapporter (dagar)	5	5	15	10	10
Handläggningstid bygglovsärenden, från komplett ärende till beslut (veckor)	3,5	-	3,3	3	
Handläggningstid nybyggnadskarta, enstaka småhus (veckor)	3,4	3,7	3,4	4	3,5
Andel bygglovsärenden som är klara inom 10 veckor från komplettförklaring	92%		90%	100%	

Handläggningstid för inspektionsrapporter (dagar)

Ökningen av tiden mellan inspektion och inspektionsrapport beror på att det inkommit en större mängd tillståndsärenden som har prioriterats eftersom de innehåller viktiga startdatum för enskilda. Prognosen är ändå att måltalet kan innehållas.

Handläggningstid bygglovsärenden, från komplett ärende till beslut (veckor)

Under första halvåret ökade handläggningstiden som en konsekvens av underbemanningen. Ändå har handläggningstiden legat i snitt på 3,3 veckor vilket är bra med jämförelse med många andra kommuner. Under den mest kritiska perioden under våren gick den administrativa personalen in och avlastade handläggarna med att begära in kompletteringar i ärenden som inkommit. Detta gjorde att, trots underbemanning, handläggningstiden kunde hållas.

Andel bygglovsärenden som är klara inom 10 veckor från komplettförklaring

Trots låg bemanning första halvåret är det ändå 90 procent som är klara inom tio veckor. Som regel är de ärenden som överstiger tio veckor ärenden som måste till nämnden.

9.5 Intern kontroll

Bygg- och miljönämnden har godkänt en plan för intern kontroll för verksamhetsåret 2018. Planen innehåller åtta områden som har ansetts särskilt viktiga att fokusera på. För två av områdena anses kontrollmålet redan klart och det är dokumenthanteringsplan samt behandling av personuppgifter. Ett par av områdena handlar om effektiv och korrekt administration och handläggning inom bygglov respektive bostadsanpassning. För båda de områdena pågår för närvarande processkartläggning som syftar till att uppnå kontrollmålet.

Den enda rutinen som inte har haft förutsättningar att påbörja utvecklingsarbetet är kopplat till IT-säkerhet och upprätta en förvaltningsmodell tillsammans med IT-avdelningen. Bygg- och miljöförvaltningen är här beroende av IT-avdelningens tidsplanering.

I samband med årsbokslutets redovisning får bygg- och miljönämnden en detaljerad uppföljning.

9.6 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Bygg- och miljönämnd	-184	-225	-112	-225	0
Nämndadministration	-186	-299	-191	-299	0
Fys- tekn plan, bostadsfö	-1 823	-1 954	-1 602	-2 054	-100
Byggavd	-781	-1 965	-1 691	-1 965	0
Förvaltningsledning	-2 291	-2 159	-1 400	-2 134	25
Miljö- och hälsoskydd	-2 794	-3 914	-1 766	-3 764	150
Bostadsanpassning	-2 559	-2 937	-1 467	-2 587	350
Summa	-10 618	-13 453	-8 229	-13 028	425

Bygg- och miljöförvaltningen gör en bedömning för årsprognosen att verksamheten lämnar ett överskott om sammantaget 425 000 kronor.

Noteras att bygg- och miljönämnden genom omorganisationen då plan- och exploateringsavdelningen överflyttats till kommunstyrelsen från och med den 15 januari har minskat sin ram med 8 517 000 kr. Nämndens nya ram för 2018 års verksamhet blir 13 453 000 kr.

Kart, mät och GIS underskott 100 000 kronor

Utfallet för perioden visar på att intäkterna för kart- och mättjänster är lägre än förväntat och fortsätter den trenden så uppnås inte budgeterad intäktsnivå. Budget är lagd på 1 200 000 kronor men bedömningen i nuläget är en prognos om att 1 000 000 kronor blir möjligt att nå.

Miljöavdelningen överskott 150 000 kronor

Periodens utfall visar lägre kostnader för personal vilket förklaras dels av vakant tjänst en tid och dels av längre tids sjukfrånvaro. Verksamheten planerar att redan mot årets slut "sjösätta" det nya ärendehanteringsprogram som ska upphandlas vilket förvisso ökar övriga kostnader. Intäktsnivån bedöms ligga något över budgeterad intäktsnivå.

Bostadsanpassning överskott 350 000 kronor

Verksamheten har en fortsatt trend med många ärenden men inte så många som har kostsamma åtgärder vilket gör att årsprognosen kan läggas med ett överskott. Mot bakgrund av de senaste årens trend med överskott inom verksamheten så kommer ramen för verksamheten att justeras ned med 200 000 kronor inför budgetåret 2019 för ge utrymme inom annan verksamhet där kostnaderna ökar.

9.7 Viktiga förändringar och trender

Håbo kommun ligger i Storstockholmsområdet som präglas av stark tillväxt. Allt fler vill bo i kommunen samtidigt som bostadsbristen är stor. Företagen flyttar ut från city och etablerar sig lite mer i ytterområden vilket gör Håbo attraktivt även för nya företagsetableringar.

Det innebär att ärendemängden för bygglov och kart- och mät fortsätter att öka. Som exempel kan nämnas att antalet bostäder som har fått startbesked har ökat under senare år. I den statistik som ligger till grund för statsbidrag för att stimulera till ökat bostadsbyggande kan jämföras förändringen från halvårsskiftet 2015 till halvårsskiftet 2016 då 143 lägenheter igångsatts, från halvårsskiftet 2016 till halvårsskiftet 2017 blev det 247 lägenheter och senaste perioden är det 310 lägenheter som påbörjat byggas. Det är en markant ökning av volymen i bostadsbyggandet.

Bygg- och miljöförvaltningen har som målbild att förenkla myndighetsutövningen för såväl invånare och företagare som för handläggare. Genom att utveckla effektiva processer blir handläggningen kortare. Invånarna har allt större krav och förväntningar på att deras ärende ska få en snabb hantering. Att använda e-tjänster är en självklarhet i dag och det finns sedan länge en e-tjänst för bygglovsansökan. Flera steg är gjorda för en digital ärendehandläggning på förvaltningen. Utvecklingen av digital handläggning är i fokus dels under innevarande år och dels kommande år men är i stort beroende av att kommunen inför e-arkiv.

För att förenkla för företagare som har eller avser att etablera café- eller restaurangverksamhet är förvaltningen med i projektet ”Serverat”. Tjänsten kan startas tidigast under 2019.

En av förvaltningens stora utmaningar är tillgången till arbetskraft. Eftersom kommunen är i tillväxt behöver också antalet medarbetare förstärkas för att möta den ökade arbetsvolymen. Inom bygg- och miljöförvaltningens verksamhetsområde är det svårt att rekrytera. Kommunen ligger i en tillväxtregion och konkurrensen om arbetskraft är hård från såväl andra kommuner som privata företag. Utmaningen för kommunen de kommande åren är att både lyckas behålla personal och att vara en attraktiv arbetsgivare vid nyrekryteringar.

10 Barn- och utbildningsnämnd

10.1 Sammanfattning

I Barn- och utbildningsförvaltningen har ett omfattande arbete pågått för att tydliggöra såväl styrning och ledning som organisation. Utifrån den kommungemensamma tillitsbaserade styrningen och ledningen har förvaltningen fört dialoger med cheferna, nämnden och fackliga representanter. En ny tydlig arbetsorganisation har tagits fram med verksamhetschefer för respektive skolform.

Förskolan har arbetat fram en pedagogisk grundstruktur för att säkerställa god kvalitet och utveckla en likvärdig förskola. En stödorganisation finns utvecklad med fyra pedagogiska handledare, förskoleteamet på barn-och elevhälsan, Datatekets IKT-pedagog samt Språkotekets språk, läs och skrivutvecklare (SLS). I augusti öppnades den nya förskolan Frösundavik, som erbjuder 152 förskoleplatser.

En satsning på medarbetare i Fritidshemmet har startat och kommer att pågå till juni 2019. Syftet är att utveckla en reflekterande praktik och en ökad samsyn kring våra förändrade styrdokument i samverkan med läraruppdraget.

De kommunala grundskolorna visar en uppåtgående trend och meritvärdena för årskurs nio ökar med drygt 10 punkter från läsåret 2016/2017 till läsåret 2017/2018. I år ligger det genomsnittligt meritvärde på 227,35.

På Fridegårdsgymnasiet får skolledningens pedagogiska och organisatoriska ledarskap höga utvärderingar i Skolinspektionens personal- och elevenkät, liksom i den kommunövergripande HME-enkäten (Hållbart medarbetarengagemang). Enkäterna visar på hög motivation, delaktighet och engagemang och på professionell kompetens och höga förväntningar på eleverna.

Gällande elever på Fridegårdsgymnasiet var det procentuella andel elever 79 procent som gick ut med gymnasieexamen våren 2018.

När det gäller meritvärden i grundskolan och gymnasiet samt behörigheten till gymnasiet är bedömningen, att när resultaten från de fristående verksamheterna blir kända (oktober - november) kommer måltalen för indikatorerna att nås.

Musikskolan har deltagit med 40 elever på en musikfestival i Nittedal tillsammans med elever från Fredensborg, Nittedal och Ingå, som avslutades med en galakonsert i Nittedals konserthus.

Barn- och utbildningsförvaltningen administration känner av ett ökat tryck med anledning av fler sökande till förskola och skola. Ändringar i lagar och förordningar gör också att fler och fler arbetsuppgifter tillkommer.

Gällande ekonomin har ett intensivt arbete pågått för att minska det budgetunderskott som redovisades inför 2018. Barn- och utbildningsnämnden redovisar en prognos som är 3 miljoner kronor bättre än föregående prognostillfälle men 10 miljoner kronor sämre i jämförelse med budget.

10.2 Årets händelser

I Barn- och utbildningsförvaltningen har ett omfattande arbete pågått för att tydliggöra såväl styrning och ledning som organisation. Utifrån den kommungemensamma tillitsbaserade styrningen och ledningen har förvaltningen fört dialoger med cheferna, nämnden och fackliga representanter. En vision har tagits fram och dialoger kring kultur och förhållningssätt har förts.

En ny tydlig arbetsorganisation har tagits fram med verksamhetschefer för respektive

skolform. Detta har inneburit att ledningsarbetet har kunnat bli mer övergripande men också mer inkluderande, då alla verksamheter deltar i arbetet på samma villkor. Organisatoriska strukturer med mötesforum, som stödjer utvecklingen i förvaltningen med dess verksamheter, har utvecklats.

Digitaliseringen är i fokus och organisationen arbetar både med att utveckla kompetensen gällande digitalisering i undervisningen och att stödja organisationen efter införandet av dataskyddslagen GDPR. Arbetet fortgår med nya strukturer, gallring, stöd och utbildning.

Slutrapport har skrivits tillsammans med Uppsala universitet utifrån den unika inkluderingsutbildning som samtliga medarbetare genomgått på förvaltningen. Rapporten "Inkluderingsperspektiv i en skola för alla" beskriver projektet som till stor del kommit att handla om reflektion över lärmiljöns utformning och betydelse för att möjliggöra att alla elever inkluderas och kan delta i ordinarie undervisning.

Nya rektorer har anställts på Futurum och Gransäterskolan. En ny rektor har anställts på Slottskolan som har blivit ett eget rektorsområde.

Fridegårdsgymnasiet har för tredje året i rad tagit hem det prestigefyllda priset som "Årets UF-företag" i Uppsala län. Gymnasiet har tagit hem 11 av 15 pallplatser under de senaste fem åren.

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av huvudmannens styrning av gymnasieskolan mot de nationella målen. Skolinspektionens bedömning var att huvudmannens styrning av gymnasieskolan avseende granskningens frågeställningar i flera avseenden fungerar väl men behöver utvecklas.

I mars deltog 40 elever från musikskolan under 4 dagar i en gemensam musikfestival i Nittedal tillsammans med elever från Fredensborg, Nittedal och Ingå. Festivalen avslutades med en galakonsert i Nittedals konserthus. Resan skapade fantastiskt positiv stämning och främjade nya kontakter mellan de olika ländernas elever.

10.2.1 Förskoleverksamhet

Arbetet med att utveckla en likvärdig förskola i det kommunala förskolorna fortgår. För att säkerställa en hög kvalitet som svarar upp mot det statliga grunduppdraget arbetar och leder förskolecheferna uppdraget i förskolan utifrån en gemensam pedagogisk grundstruktur för verksamheten. En struktur som ska ligga till grund för en god kvalitet och därmed lägga grunden för det livslånga lärandet. Då bristen på förskollärare är stor på nationell nivå arbetar fyra pedagogiska handledare på övergripande nivå tillsammans med samtliga förskolechefer för att stärka och bibehålla kvalitén på det pedagogiska uppdraget i verksamheten. Övriga verksamheter som erbjuder pedagogerna stöd och utveckling är förskoleteamet på barn- och elevhälsan. På pedagogcentrum med kursutbud finns Datatekets Informations- och kommunikations teknik (IKT) pedagog samt Språkotekets språk, läs och skrivutvecklare (SLS). En av deras insatser är att kvalitetssäkra förskolans språkutvecklande arbete som i förskolan kallas RIK som står för reflekterad identifierad kvalitet.

Utvecklingen av IKT i förskolan utifrån nationellt uppsatta mål pågår. Fortbildning för pedagoger sker och förskolan utrustas med digitala verktyg. För att säkerställa att en likvärdig utveckling sker även i detta arbete, arbetar förskolorna i en gemensam organisatorisk struktur med kontinuerliga möten för de IKT ansvariga pedagogerna. De kommunala förskolorna kommer att medverka vid årets digitala mässan i Håbo; Håbo Educational Technology Transformation (HETT).

Verksamheten lägger stor vikt vid värdegrundsarbetet. Detta påvisar även resultatet av årets enkät där brukare av verksamheten upplever en trygg förskola. Mätvärdet för trygghet är högt och uppnår uppsatta mål för verksamheten. Gruppstorlekarna i förskolorna varierar beroende på om det är småbarns- eller syskongrupp, hänsyn tas även till barngruppens sammansättning och behov.

I augusti öppnades Frösundavik som är en ny förskola. Förskolan erbjuder 152 förskoleplatser. Då kommunen växer och efterfrågan på förskoleplatser ökar är det mycket viktigt att uppbyggnaden av nya förskolor sker i takt med expansionen. En framtida utmaning för Håbo kommun är att möta platsgarantin när kommunen expanderar och många invånare flyttar in.

Genom kommunens tillsynsansvar över det fristående förskolorna säkerställs kvalitet och innehåll. Tillsynen påvisar att det fristående huvudmän som bedriver förskoleverksamhet i Håbo kommun har en god kvalitet och möter upp barngruppernas storlekar utifrån sammansättning och behov.

En stor utmaning för alla huvudmän nu och i framtiden är att möta den nationella bristen på utbildade förskollärare. Denna utmaning kommer att kräva en plan i arbetet med att förbli en attraktiv arbetsgivare både när det gäller nyanställningar men även kompetensförsörjning av redan anställda pedagoger.

10.2.2 Skolverksamhet

Grundskola

Samtliga skolor i Håbo har förbättrat det genomsnittliga meritvärdet eller ligger kvar på samma nivå som föregående år. De kommunala skolorna i Håbo kommun visar en uppåtgående trend och meritvärdena för årskurs nio ökar med drygt 10 punkter från läsåret 2016/2017 till läsåret 2017/2018. I år har grundskolorna ett genomsnittligt meritvärde som är 227,35 i jämförelse med föregående läsår då det var 216,87.

Pedagogcentrum som öppnade i september 2017 arbetar för att bidra till skolornas utveckling och att genomföra kompetenshöjande insatser. Elevhälsans arbete ute på skolorna har utvecklats för en mer förebyggande och hälsofrämjande arbete. En målsättning är att ha tillgängliga och inkluderande lärmiljöer. Arbetet fortsätter med inkludering i en skola för alla elever.

Under läsåret pågår en utbildning för Fritidshemmens personal. Syftet är att utveckla en reflekterande praktik och en ökad samsyn kring våra förändrade styrdokument i samverkan med läraruppdraget.

Flera av Skolverkets utbildningar har ägt rum under läsåret. Utbildningarna handlar om att utveckla språk- läs och skrivundervisningen samt specialpedagogiska metoder och arbetssätt. Läs- och skrivprojektet för förskoleklass till årskurs tre implementeras på alla skolor och det är en fortsättning på Reflekterad och Identifierad Kvalitet i förskolan; RIK. Syftet med att ha en gemensam modell för skolorna inom kommunen är att öka likvärdigheten för alla elever. Projektet fortsätter nu under 2018 med årskurs fyra till sex och efter höstlovet för årskurs sju till nio.

Digitaliseringsstrategin har satt fokus på skolornas användning av digitala verktyg i undervisningen. Programmering, möjligheter till ökad differentiering av undervisningen och användningen av kompensatoriska hjälpmedel är delar i den utveckling som pågår. Under hösten kommer kommunen att genomföra digitala mässor HETT.

Grundskolans ledningsgrupp har utifrån den nya styrmodellen och analys och kvalitetsarbete bestämt att tillsammans arbeta med tre gemensamma

utvecklingsområden; ökad måluppfyllelse där undervisning och lärande står i fokus, ett gemensamt kvalitetsarbete för ökad likvärdighet och en hållbar ekonomi. Det är ett steg i riktningen för att arbeta tillsammans där lyckade processer och goda exempel delas mellan skolorna i olika grupper och nätverk. Ett förväntat resultat är att kommunen har en attraktiv skola för våra elever och för våra medarbetare.

En ny funktion, verksamhetschef för grundskolan har tillsatts av förvaltningen. Syftet är att bland annat att grundskolornas rektorer tillsammans med verksamhetschefen har möjligheten att skapa en gemensam plattform att stå på, följa upp sina processer och få en likvärdig kommunal grundskola i Håbo kommun.

Gymnasieskola

Årets händelser egen regi

Skolledningens pedagogiska och organisatoriska ledarskap får höga utvärderingar i Skolinspektionens personal- och elevenkät, liksom i den kommunövergripande HME-enkäten (Hållbart medarbetarengagemang). Enkäterna visar på hög motivation, delaktighet och engagemang och på professionell kompetens och höga förväntningar på eleverna.

På läsårets första arbetsdag för personalen genomfördes en dialog och workshop med all skolans personal med temat värdegrund, mission och vision, vilken resulterade i att den gemensamma visionen för verksamheten uppdaterades. Arbetet med att kommunicera varumärke och kvalité förstärks också nästa läsår genom att uppdraget som kommunikatör flyttas från en kombinerad lärartjänst till en renodlad kommunikatörstjänst.

Den utvecklade samlingstiden har givit effekt på värdegrundsarbetet i skolan och på elevernas självledarskap. Liksom det systematiska arbetet i skolans Elevhälsoteam/ EHT.

Läsliftet genomfördes för svensklärarna och kommer att erbjudas som modulen vetenskapligt skrivande även nästa läsår för lärare på Frides och AST:s teoretiska program. Liksom arbetet med betygssättning och bedömning kommer att fortgå med gemensamt kollegialt lärande också det lett av förstelärare.

Under våren tillsatte skolledningen en IKT-arbetsgrupp. En ny plan för skolans IKT-arbete, både vad gäller pedagogik, infrastruktur och organisation är framtagen med en årlig aktivitets- och utvecklingsplan. Detta arbete kommer att fortgå och skolans IKT-pedagog/ förstelärare i IKT kommer från nästa läsår få ett utökat utvecklingsuppdrag riktat mot att pedagogcentrum också ska innefatta gymnasiet.

Mycket arbete lades också av skolledning och administration på att GDPR-säkra skolans arbete, information och kommunikation.

Rektorsrollen för gymnasiet skrevs om till verksamhetschef tillika rektor. Detta har inneburit att ledningsarbetet har kunnat bli mer övergripande men också mer inkluderande, då alla verksamheter deltar i arbetet på samma villkor. Förändringen innebär också att ledningen för elevhälsoarbetet på Fride delegeras till en av skolans programansvariga.

Produktion/ Antagning HT 18

351 elever folkbokförda i Håbo kommun deltog i gymnasievalet. 288 av dessa elever sökte från grundskolor, 45 stycken hade gått på gymnasiet tidigare läsår på ett introduktionsprogram eller ett annat nationellt program.

Antagning egen regi

Program och antal platser	Antal förstahandssökande från Håbo	Antal förstahandssökande från andra kommuner
Ekonomiprogrammet (32st)	38	8
Naturvetenskapsprogrammet (32 st)	21	12
Samhällsvetenskapsprogrammet (64 st)	41	8
Teknikprogrammet	28	8
AST-programmen	5	9
IM-programmen	13	8
Gymnasiesärskolan	1	1
Summa	146	54

Andel ungdomar i Håbo som söker Fridegård men inte får plats

Introduktionsprogrammen, gymnasiesärskolan och AST-utbildningarna mottar alla behöriga sökande från Håbo.

Samtliga nationella program (ej AST) på Fridegårdsgymnasiet hade i år fler sökande än platser.

Program	Antal antagna 2018	Antal reserver 2018	Antal antagna 2017	Antal reserver 2017
Ekonomiprogrammet	32	15	32	14
Naturvetenskapsprogrammet	32	2	28	0
Samhällsvetenskapsprogrammet	64	2	50	0
Teknikprogrammet, inriktning design	16	7	19	1
Teknikprogrammet, inriktning teknik	16	8	13	1
Summa:	160	34	142	16

Andel ungdomar i Håbo som söker program som ej finns på Fridegård, samt vilka program de söker

38 procent av elever i Håbo kommun söker i första hand nationella program som inte finns i Håbo kommun.

Program	Antal sökande 2018
Bygg och anläggningsprogrammet	13
Barn- och Fritidsprogrammet	6
El och energiprogrammet	22
Estetiska programmet	11
Fordonsprogrammet	17
RIKSREKRYTERANDE	2
Handelsprogrammet	9
Hotell och Turism	1
Humanistiska	4
Hantverk	14

Program	Antal sökande 2018
International B	1
Naturbruk	5
Restaurang och livsmedel	8
VVS och Fastighet	4
Vård och omsorg	2

Produktion/ Kunskapsresultat egen regi VT18

Frides teoretiska program

Program	Antal elever	Examen	Studiebevis	Examen i %	Studiebevis i %	Meritpoäng
Ekonomi	52	45	7	87 %	13 %	13,3
Naturvetenskap	18	14	4	78 %	22 %	14,4
Samhällsvetenskap	24	15	9	62 %	38 %	12,5
Teknik	31	25	6	81 %	19 %	14,7
Summa	125	99	26	77 %	23 %	13,8

AST-programmen

I år har 21 antal elever avslutat sina studier på AST-programmen. Av dessa har tolv en fullständig gymnasieexamen, det vill säga 57 procent.

Språkintruktionsprogrammet

Ca 50 procent av eleverna har efter 2-4 års studier på Sprint lyckats få ihop tillräckligt många grundskolebetyg för att kunna söka sig vidare till det nationella program som eleven önskar.

10.2.3 Administration

Ökat tryck på administration med anledning av fler sökande till förskola och skola. Många e-tjänster in vilket underlättat för medborgarna och administrationen underlättas genom elektronisk information in. Däremot finns inga administrativa stödsystem för handläggningen av ärendena. Mycket av arbetstiden går åt till att dokumentera i olika system utifrån att de olika systemen inte stödjer en process fullt ut eller inte kommunicerar med varandra.

Mycket arbete har gått åt och går åt till att anpassa verksamheten till den nya Dataskyddsförordningen. En 3-årig projektplan håller på att tas fram för att kvalitetssäkra förvaltningens arbete med GDPR.

Förvaltningens centrala administration arbetar med att rättssäkra och i den mån det går att effektivisera dokumenthanteringen i förvaltningen.

10.3 Måluppfyllelse

10.3.1 Attraktiva Håbo

Håbos kommunala förskolor och skolor ska nå höga resultat.

◆ Kan inte bedömas

När det gäller meritvärden i grundskolan och gymnasiet samt behörigheten till gymnasiet är bedömningen, att när resultaten från de fristående verksamheterna blir kända (oktober - november) kommer måltalen för indikatorerna att nås.

Vad gäller andelen årsarbetare med högskoleutbildning publiceras inte heller dessa siffror för än i oktober - november. Det kan antas att i rådande rekryteringsläge är svårt för verksamheterna att öka andelen med högskolebehörighet.

Andel elever som har ett sammanvägt godkänt betyg på de nationella proven i matematik i åk 6 har sjunkit. Under en period har matematikutvecklare med uppdrag på ett övergripande plan saknas. Denna tjänst är nu tillsatt igen. Även i åk 3 är resultaten på en nivå som ligger lågt. 57 procent av alla elever har klarat alla delprov. En insats krävs för att öka resultaten i matematik.

Uppföljning och analys av resultaten i åk 3 kommer att ske på varje skola. I analysen deltar verksamhetschef, verksamhetscontroller och rektor. Åtgärder planeras på varje skola utifrån genomförd analys. Detta är en ny rutin som startar under hösten 2018.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning inom förskolan ska 2017 vara 35% (2014: 33%)	28	28	35	26
■ Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Ma år 2017 95%.	88	88	95	84
◆ Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Sv 95%.	94	94	95	87
◆ Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Eng 95% .	96,2	96,2	95	91
● Meritvärden för elever som slutar årskurs 9 ska nå 223 meritpoäng år 2017.	223,9	223,9	223	227,4
■ Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning inom fritidshem ska 2017 vara 35%.	29	29	35	25
◆ Andel behöriga lärare inom grundskola ska 2017 vara 80%.	70	70	80	76
◆ Meritvärden för elever som slutar gymnasiet (%)	13,8	13,8	14	13,8
■ Andel behöriga lärare inom gymnasieskolan (%)	78	78	90	80

10.3.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

Alla barn och elever i Håbos kommunala förskolor och skolor ska minst nå målen.

◆ Kan inte bedömas

Den digitala uppföljningen ska ske i IST-lärande. Här arbetar pedagogen med planering, bedömning, omdöme och utvecklingssamtal. Pedagogen arbetar löpande med planering och bedömning så att elev och förälder vet vilka mål eleverna når i olika ämnen. Omdöme ska göras två gånger per läsår för att se vilka mål eleven når i alla ämnen och detta är underlag för utvecklingssamtalet som dokumenteras i IST-lärande. Pedagogerna kan även göra snabbomdömen inför en elevvårdskonferens och där får man syn på hur man ska fördela specialpedagogiska insatser för en elev eller klass. När pedagoger arbetar med dessa fyra delar i IST-lärande kan skolledarna göra analyser av hur lärandet ser ut i olika ämnen. För att följa IKT-målet ska alla pedagoger och skolledare arbeta i IST-lärande. Det går att mäta via att skolledarna går in och ser på hur det används av skolans pedagoger. Den uppskattade måluppfyllelsen att digital uppföljning sker är ca 95 procent. Denna andel är en uppskattad andel.

Beträffande andel elever som fullföljer något av de nationella programmen i gymnasie-utbildningen inom 4 år är skolans fokus på de elever som genomför en utbildning, inte hur lång vägen dit har varit. Skolan väljer ibland att förlänga vägen; som elevhälso-åtgärd eller systematiskt genom AST-programmen. Det procentuella andel elever som gick ut med gymnasieexamen våren 2018 var 79 procent på Friddegårdsgymnasiet. De ungdomar folkbokförda i Håbo, som gick ut med examen efter 3 på gymnasiet var våren 2018 53 procent.

Det systematiska arbetet med att följa elevernas kunskapsutveckling och planera åtgärder i grundskolan kommer att vidareutvecklas och fördjupas i syfte att öka måluppfyllelsen. Detta arbete startar i september 2018.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Andelen elever som fullföljer något av de nationella programmen i gymnasieutbildningen inom 4 år i kommunen (%)	78	78	80	69
◆ Digital uppföljning ska finnas för samtliga elever i alla årskurser och alla ämnen, och när de anges i årliga uppföljningar ska detta år 2017 uppfyllas till 100%		90	100	95
◆ Andelen elever i årskurs 9 som når godkänt i samtliga ämnen ska för 2017 minst vara 75%.	76,2	76,2	75	73,3

10.3.3 Hållbara Håbo

Håbos kommunala förskolor och skolor ska vara trygga och främja en livslång lust att lära.

◆ Kan inte bedömas

Vårdnadshavares syn på barns och trygghet når uppsatta mål. Grundskoleelevernas syn på skolan och undervisningen ur ett trygghetsperspektiv ligger lägre. Detta är något som behöver kartläggas och åtgärder behöver vidtas i de verksamheter där

otryggheten inte är god.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Inskrivna barn per årsarbetare i förskola	5,7	5,7	5,3	5,9
 Inskrivna elever per årsarbetare i fritidshem	22,3	22,3	22	22
 Föräldrars syn på förskola angående trygghet år 2017 ska vara minst 95%.	97,9	97,9	95	95,7
 Föräldrars syn på fritidshem angående trygghet år 2017 ska för fritidshem minst vara 90%.	91,3	91,25	90	91,4
 Elevers syn på skolan och undervisningen ur ett trygghetsperspektiv ska öka 2017.	83,5	83,48	85	82,8
 Föräldrars syn på skola angående trygghet år 2017 ska minst vara 85%.	88	87,95	85	87,7
 Den andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum ska för 2017 vara 100%	100	95	100	100

'Håbo kommun värnar om och inspirerar till god matkultur med näringsriktiga och lustfyllda måltider i en lugn och rofylld miljö.'

 Kan inte bedömas

Lämpliga mätmetoder saknas och därför finns inget utfall att rapportera.

Det har inte varit möjligt att få fram tillförlitliga mätetal för andelen elever som äter i skolan, då det är svårt att följa upp hur många som faktiskt är i verksamheten och vilka av dem som äter.

Matsvinnet mäts i de flesta skolor och förskolor (kg/dag), men inte heller där har finns ett jämförbart mått över tid. Framför allt har det inte genomförts någon gemensam aktivitet, där verksamhet och kök arbetar aktivt tillsammans med hållbarhetsfrågor och minskat matsvinn på olika plan. Detta är ett utvecklingsområde.

Nuvarande anbud omfattar fler ekologiska livsmedel än tidigare och det bör innebära att måltalet på 35 procent kan uppnås under året. Fler aktörer köper ekologiska livsmedel vilket ibland leder till att efterfrågan ibland är högre än vad producenterna kan leverera och de ekologiska artiklarna ersätts med konventionella. Prisbilden påverkas och det är svårare att hålla en jämn nivå på inköpen.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Andelen ekologiska råvaror i procent.	23,7	29,6	35	44,9
 Andelen elever som äter i grundskolornas skolresauranger skall vara 90%			90	
 Minska matsvinnet. Mäts i procent.			15	

10.3.4 Håbo en kommun med sund ekonomi

Håbos kommunala förskolor och skolor ska kännetecknas av en resurseffektiv verksamhet.

◆ Kan inte bedömas

10.4 Mått

10.4.1 Resurser

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Kostnad kr per inskrivet barn i förskolan, egen regi	104 722	69 218	68 618	104 243	106 473
Kostnad kr per inskrivet barn i fritidshem, egen regi	21 813	16 005	15 015	21 956	22 580
Kostnad kr per inskriven elev i förskoleklass, egen regi	51 281	34 215	36 788	47 684	53 632
Kostnad kr per inskriven elev i grundskola, egen regi	89 711	61 493	62 233	85 698	92 290
Kostnad kr per inskriven elev i gymnasieskola, egen regi	68 099	53 734	45 219	70 391	65 439

När budgeten var lagd inför 2018 fattades 18,3 miljoner för verksamheten grundskola inklusive fritidshem, förskoleklass samt särskolan. Budgetunderskottet för förskolan uppgick till 3,1 miljoner kronor.

Det är den största orsaken till att prognosen per inskrivet barn/elev är högre än budget. En annan orsak är högre kostnader eller lägre intäkter i jämförelse med budget.

Kostnad kr per inskrivet barn i förskolan, egen regi

Prognosen för kostnader per barn i förskolan är högre i jämförelse med budget. Det är underbudgeteringen på 3,1 miljoner kronor som bidrar till ökade kostnader per barn. Om budgetunderskottet skulle kunna hämtas in under året, skulle förskolan lämna en prognos i paritet med budget.

Kostnad kr per inskrivet barn i fritidshem, egen regi

Prognosen är något högre i jämförelse med budget för kostnader per barn i fritidshem. Förutom budgetunderskottet har fritidshem något högre personalkostnader och något lägre intäkter, vilket leder till avvikelsen.

Kostnad kr per inskriven elev i förskoleklass, egen regi

Prognosen visar på en kostnadsökning per barn i förskoleklass i jämförelse med budget. När kostnadsökningen t ex för personal delas med ett fåtal elever blir ökningen stor vid jämförelse med budget. I ökningen ligger även ett budgetunderskott samt kostenhetens omfördelning av ej budgeterade kostnader från grundskola till förskoleklass.

Kostnad kr per inskriven elev i grundskola, egen regi

Om budgetunderskottet delas med antal elever på grundskolan, blir utfallet kostnadsökningen mellan budget och prognos. Det innebär att grundskolan inte har minskat sina kostnader per elev i jämförelse med budgetunderskottet.

Kostnad kr per inskriven elev i gymnasieskola, egen regi

När budgeten för gymnasieskolan lades, räknades antalet interna eleverna för högt. Det innebär att budgeten per elev i gymnasieskolan är högre i jämförelse med prognos. Intäkterna för elever utifrån ökar och ersättningen för interna elever minskar, därför den stora avvikelser mellan budget och prognos.

10.4.2 Produktion

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Antal barn i förskola, egen regi	1 016	1 020	1 086	1 079	1 075
Antal barn i förskola, annan huvudman	181,5	183,5	194	191	192
Antal barn i pedagogisk omsorg, annan huvudman	25	24	25	27	24
Antal barn i fritidshem, egen regi	1 039	1 023	1 026	1 055	1 067
Antal barn i fritidshem, annan huvudman	152,5	149	161	160	165
Antal barn i förskoleklass, egen regi	232	234	231	228	234
Antal barn i förskoleklass, annan huvudman	40	42	40	40	39
Antal barn i grundskola, egen regi	2 232	2 232	2 271	2 276	2 282
Antal barn i grundskola, annan huvudman	536	536	540	532	533
Antal barn i grundsärskola, egen regi	16	16	21	17	21
Antal elever i gymnasieskola, egen regi	530	522	534	552	540
Antal elever i gymnasieskola, annan huvudman	456	449	463	463	463
Antal elever i gymnasiesärskola, egen regi	18,5	19,5	22	23	22
Antal elever i gymnasiesärskola, annan huvudman	1	1	1	2	1

Förvaltningen har beslutat att inte redovisa förändringarna per verksamhet, både egen regi och annan huvudman, i jämförelse mellan budget och prognos. Förändringarna är marginella och påverkar inte resultatet eller prognosen nämnvärt.

10.5 Intern kontroll

En av kontrollerna har varit svår att genomföra då funktioner i systemet inte var lätt tillgängligt för att kunna utföra kontrollen som planerat. *Kontroll av om systemet Hypernet används som avsett och underlag kan ligga till grund för analys av barngrupper och kunskapsresultat*

Två av kontrollerna kommer att genomföras under 2019. *Kontroll av skolornas arbete med att ge studie- och yrkesvägledning och arbetsmarknadskunskap till nyanlända elever och Kontroll av skolornas arbete med att ge stöd åt elever som inte når målen i alla ämnen.*

Övriga kontrollmoment planeras att genomföras enligt plan i oktober och november.

10.6 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Barn och utbildningsnämnd	-443	-500	-327	-500	0
Nämndadministration	-564	-400	-256	-365	35
Allmän kulturverksamhet	-642	-641	-329	-638	3
Musikskola	-5 770	-5 914	-3 732	-5 896	18
Öppen förskola	-1 978	-2 145	-1 422	-2 211	-66
Omsorg på OB-tid	-3 590	-3 842	-2 295	-3 737	105
Förskola	-124 186	-133 301	-88 881	-136 016	-2 715
Vårdnadsbidrag	-6	0	-5	0	0
Pedagogisk omsorg	-1 969	-2 662	-1 303	-1 827	835
Fritidshem	-28 497	-27 049	-17 934	-28 043	-994
Förskoleklass	-14 422	-12 859	-9 675	-14 355	-1 496
Grundskola	-250 156	-241 800	-170 949	-257 705	-15 905
Grundsärskola	-7 199	-8 710	-3 556	-7 270	1 440
Gymnasieskola	-89 038	-90 560	-58 283	-87 953	2 607
Gymnasiesärskola	-7 259	-8 365	-4 056	-6 919	1 446
Grundl vuxenutbildning	-385	-846	-920	-1 007	-161
Gymnasial vuxenutbildning	838	-3 197	-1 488	-1 686	1 511
Särvux	-842	-963	-339	-670	293
Aktivitetsansvaret	-713	-2 629	-1 145	-1 796	833
Svenska för invandrare	-2 007	-1 070	-539	-733	337
Övergripande verksamhet	-26 008	-25 881	-15 525	-23 965	1 916
Summa	-564 836	-573 334	-382 959	-583 292	-9 958

Barn- och utbildningsnämnden redovisar en prognos som är 3 miljoner kronor bättre än föregående prognostillfälle men 10 miljoner kronor sämre i jämförelse med budget. Det är främst förskolan och verksamhet grundskola som har ett betydande underskott. Nedan redovisas verksamheter som har ett betydande under eller överskott.

Förskola (-2,7 miljoner kronor)

I jämförelse med budget redovisar förskolan ett underskott på 2,7 miljoner kronor. Det är 1,5 miljoner kronor sämre än föregående prognos. Försämringen beror främst på minskade statsbidrag och något högre personalkostnader. Då byggandet av Frösundaviks förskola försenades har detta medfört att ett antal tillfälliga avdelningar har öppnats vilket har bidragit till det ökade underskottet för verksamheten. I jämförelse med budgetunderskottet, som var på 3,1 miljoner kronor, har förskolan förbättrat resultatet med nästan 400 000 kronor.

Sedan föregående prognos har Frösundavik öppnats och förskolan kommer att vid årsskiftet 18/19 fyllt sina platser. En utmaning för verksamheten är att möta platsgarantin inom 4 månader när kommunen expanderar och många invånare flyttar in. Vilket gör att förskolan ibland måste utöka barngrupper tillfälligt för att möta behovet. Nya förskolor byggs kontinuerligt och för att klara en hög efterfrågan sker även paviljonglösningar under tiden utbyggnaden sker. För att bibehålla en god och likvärdig kvalitet samt utveckla den pedagogiska verksamheten arbetar fyra

pedagogiska handledare på övergripande nivå tillsammans med samtliga förskolechefer. Denna organisation stärker arbetet runt förskolans statliga uppdrag då bristen av förskollärare som är stor på nationell nivå påverkar verksamhetens möjlighet till att tillsätta samtliga förskollärartjänster.

Pedagogisk omsorg (+835 000 kronor)

Under året har antalet dagbarnvårdare minskat. Det innebär minskade kostnader och prognosen visar på ett överskott.

Verksamhet grundskola ink förskoleklass och fritidshem (-16 miljoner kronor)

Totalt förbättrar verksamheten grundskola prognosen med cirka 3,6 miljoner kronor i jämförelse med föregående prognos. I jämförelse med budgetunderskottet, som var 18,3 miljoner kronor, har verksamheten grundskola förbättrat resultatet med drygt 2 miljoner kronor. Intäkterna har ökat i större utsträckning än lönekostnaderna men samtidigt har bl.a. kostnaderna för skolskjutsar ökat.

Skolorna har vid föregående prognos planerat för högre intäkter vid höstterminsstarten än vad som blev det faktiska tillskottet. Slottsskolan har dock fått ett större tillskott av elever vilket visar sig i prognosen. Grundskolan har fyra nya rektorer varav en är en tillfällig lösning och en är internt rekryterad. Skokloster har blivit en egen skola med egen rektor. Som ny rektor behöver man sätta sig in i budgeten på den egna skolan för att kunna se möjligheter till budgetanpassningar. Alla rektorer har startat arbetet med åtgärder för budget i balans på sina skolor och arbetar tillsammans i rektorsgruppen för att dela goda strategier med varandra. Rekryteringskostnader vid rektorstillsättning ligger på respektive skola samt kostnader för tillfälliga lösningar.

Verksamhetsanpassningar i lokaler och ombyggnationer på två av våra skolor ger en ökad stress bland personalen i verksamheterna. Det i sin tur kan påverka kostnaderna utifrån budget. Lagförändringar för verksamheten som kräver resurser är ibland direkt kopplad till en kostnad. Under en sådan förändringsprocess med ökade kostnader är det svårt att samtidigt anpassa verksamheten till budget. Grundskolorna har också ett pågående arbete för en likvärdig skola med hög kvalitet utifrån en god ekonomisk hushållning.

Grundsärskolan (+1,4 miljoner kronor)

En något ökad intäkt men framförallt minskade personalkostnader, bidrar till en förbättrad prognos i jämförelse med budget och föregående prognos. Grundsärskolan hade även ett budgetöverskott på nästan 800 000 kronor som påverkar resultatet positivt.

Gymnasieskolan (+2,6 miljoner kronor)

Prognosen har förbättrats ytterligare med 1 miljoner kronor i jämförelse med föregående prognos. Det är intäkter från statsbidrag samt Migrationsverket som ökar i större utsträckning än vad som tidigare prognos visade. Även minskad ersättning, färre egna elever än budgeterat, innebär minskade kostnader i jämförelse både mot budget och föregående prognos. Däremot har personalkostnaderna ökat vilket är naturligt när riktade statsbidrag ökar.

Gymnasiesärskolan (+1,5 miljoner kronor)

Lägre kostnader för skolskjutsar och läromedel innebär en kostnadsbesparing på 1 miljoner kronor i jämförelse med budget. Även köp av verksamhet minskar något. I jämförelse med föregående prognos är det framförallt kostnaderna för skolskjutsar som har minskat.

Gymnasial vuxenutbildning (+1,5 miljoner kronor)

Överskottet beror helt på ökade intäkter, både mot budget och föregående prognos. Sena beslut från skolverket av statsbidrag, innebär att gymnasial vuxenutbildning inte får möjlighet att erbjuda elever kurser i den utsträckning som verksamheten vill och borde.

Aktivitetsansvaret (+833 000 kronor)

Statsbidrag som täcker del av lön samt projektmedel, bidrar till aktivitetsansvarets överskott i jämförelse med budget.

Övergripande verksamhet (+1,9 miljoner kronor)

Minskade kostnader för personal innebär nästa 1,4 miljoner bättre prognos i jämförelse med budget. Det är tjänster på förvaltningsnivå som ej har tillsatts. Även sparsamhet när det gäller övriga kostnader bidrar till förbättrad prognos.

10.6.1 Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Enheter	Budget 2018	Budgetunderskott	Prognos maj	Prognos aug	Förändring mot budget	Förändring mot föregående prognos
Slottskolan		-2 496	-1 647	-1 580	-1 580	67
Gransäter		-3 036	-3 630	-4 653	-4 653	-1 023
Futurum		-3 216	-1 699	-4 191	-4 191	-2 492
Gröna Dalenskolan	-6 265	-7 441	-12 607	-13 197	-6 932	-590
Viby		1	-137	153	153	290
Västerängen		-2 082	-3 166	-3 045	-3 045	121
Fridegårds-gymnasiet	-16 611		-14 218	-14 290	2 321	-72
Musikskolan	-6 555		-6 555	-6 534	21	21
Förvaltningsledning	-113 434		-108 122	-107 046	6 388	1 076
Pengkontot	-379 688		-382 916	-376 193	3 495	6 723
Kostenheten	-32 172	-971	-32 104	-30 969	1 203	1 135
Modersmål	-2 063		-2 118	-2 049	14	69
Förskola	-11 571	-3 095	-12 363	-14 657	-3 086	-2 294
Omsorg OB-tid	-3 312		-3 312	-3 312	0	0
Öppna förskolan	-1 663		-1 735	-1 729	-66	6
Summa	-573 334	-22 336	-586 329	-583 292	-9 958	3 037

Tabellen visar vilka enheter/verksamheter som har ökat eller minskat sin prognos mellan månaderna. Förändringen visar skillnaden mellan maj och augusti.

Slottsskolan

Slottsskolans största svårighet för att få en budget i balans är placering och konkurrens från den friskola som finns på den lilla orten. Utan att nämnvärt ändra i organisationen menar rektorn att Slottsskolan skulle kunna ta emot cirka 60 elever till under förutsättning att de fördelas jämt bland de klasser som inte ännu är fyllda. Att slimma organisationen ytterligare skulle innebära för skolan att inte kunna nå de nationella målen i samma utsträckning samt få en försämrad arbetsmiljö som i förlängning

innebär att personalen byter arbetsplats.

Gransäterskolan

För att minska underskottet och även se över budgeten för nästkommande år, har den nya rektorn beskrivit en åtgärdsplan för Gransäterskolan.

Skolans integrationspedagog flyttar till tjänst inom förvaltningen och en sv-lärare slutar på högstadiet. Därför kommer Gransäterskolan att söka efter en kombinationstjänst på 100 procent som kan ersätta dessa två sva/sv-lärare. Rektorn kommer att utveckla samarbetet med Slottsskolan som idag består av att åk 6 har språkval och hemkunskap på Gransäterskolan. Genom ett utökat samarbete kan det skapas ett mer naturligt band mellan skolorna i syfte att säkra elevtillförsel till intagningen i åk 7. Rektorn kommer också att kontakta Raoul Wallenberg för att söka möjlighet att komma på informationskväll för att träffa föräldrar och berätta om skolan. Även minskning av vaktmästartjänst från 100 till 80 procent genom förändrad vaktmästarorganisation kommer minska kostnaderna något. Rektorn kommer att göra en översyn gällande expeditionsorganisationen för att om möjligt effektivisera den. Gransäterskolan skulle behöva bygga om för att få till större klassrum och på så sätt öka elevantalet i klasserna.

Futurumskolan

Enligt rektorn har prognosen försämrats bl.a. av inhyrd rektor mars-juni, konsultkostnader för rekrytering av ny rektor samt ökade personalkostnader i samband med ombyggnationen. Det har varit svårt för rektorn att efter så pass kort tid beskriva en åtgärdsplan för att minska kostnaderna och framförallt vara i budgetbalans inför nästkommande år. En åtgärd som redan nu kommer genomföras, är att inte tillsätta en tjänst i samband med en pensionsavgång i höst. Det innebär en helårseffekt nästa år.

Futurum har inte tillgång till sammanhängande lokaler då stora delar av skolan är evakuerad till modulhus. Detta bidrar till ett behov av mer personal. Rektorn menar även att elever i behov av stöd behöver ett utökat stöd i denna röriga skolmiljö än om skolan haft allt på plats. Då ombyggnationerna kommer att pågå de närmaste 2-3 åren behöver detta beaktas i kommande års budgetarbete.

Gröna Dalenskolan

Rektorn menar att i dagsläget är det svårt att göra ytterligare justeringar i organisation som får effekt på 2018 års budget. Däremot har rektorn ett antal åtgärder som kommer att fokuseras på inför kommande budgetår.

Gröna Dalenskolan kommer att jobba långsiktigt med att ytterligare utveckla skolans verksamhet med fokus på formativ bedömning och inkluderande lärmiljöer, vilket förhoppningsvis kommer att leda till ett mindre behov av vissa stödfunktioner som i dagsläget behövs. Rektorn kommer se över möjligheterna att genom annorlunda schemaläggning kunna arbeta mer inom årskursen istället för inom klassen vid exempe-lvis grupperingar. Detta skulle kunna innebära, att i stället för halvklass så arbetar man i 2/3-dels klasser. Idag har skolan, i huvudsak beroende på lokalernas utformning, fyra fritidsavdelningar som kommer att bli tre när etapp 2 i ombyggnationen är klar. Det kommer generera möjligheter att sänka vissa personalkostnader. Skolan har redan under 2018 gått från fem till fyra fritidsavdelningar. Arbetet med att förbättra rutinerna för ansökning och tillsättning av studiehandledarna räknar rektorn med ska genererar lägre personalkostnader.

Vibyskolan

Vibyskolan har redovisat en prognos som ligger i paritet med budget.

Västerängsskolan

Den nya rektorn har börjat arbetet med en översyn av organisationen och felaktigheter i budget där prognosunderlag har och kommer korrigeras. Flera diskussioner med personal pågår för att resursfördela efter verksamhetens och elevernas behov inom den ekonomiska ramen. Rektorn menar vidare att när personal slutar är strävan att omfördela befintliga resurser för att effektivisera organisationen. Lärartätheten exklusive specialpedagogiska resurser är cirka 11 elever per heltidstjänst vilket också är snitt i Sverige och går enligt rektorn inte att effektivisera ytterligare. Det som kan justeras något är personaltäthet vad gäller specialpedagogiskt stöd och elevassistenter, med risken för sämre måluppfyllelse. Flera funktioner som inte ryms inom budget som på sikt behöver ses över och omfördelas kommer redovisas under hösten.

Fridegårdsgymnasiet

Verksamhet gymnasiet har ett betydande prognostiserat överskott i jämförelse med budget. Överskottet beror till stor del på felaktighet av antal elever mellan egna och externa vid budgetarbetet.

Förvaltningsledning

Prognosen har förbättrats ytterligare i jämfört med budget och föregående prognos. Ett antal tjänster har inte tillsatts under året samt ökade statsbidrag och intäkter från Migrationsverket, påverkar prognosen positivt.

Pengkontot

När justeringen av volymerna gjordes innan sommaren ökade budgeten på pengkontot. Färre elever än skolornas egna beräkningar i våras, innebär lägre ersättning från pengkontot. Även gymnasieskolan minskar antalet egna elever. I jämförelse med budget påverkar minskade kostnader för pedagogisk omsorg samt färre egna elever på gymnasiet.

Kostenheten

Kostenheten fortsätter försöken att rekrytera kockar för att fylla 2-3 vakanser i köken. Vakanserna har under året bemannats med vikarier utan rätt kompetens, exempelvis har en kock ersatts av ett restaurangbiträde. Ett alternativ är att göra avrop från bemanningsavtalet med Fourservice, men även hos dem råder det brist på kockar.

Kostenheten planerar att under hösten öka inköpen av svenskt kött, eftersom sommarens torka har bidragit till lägre priser. Det kommer innebära mer kött på menyn i verksamheterna.

Förskolan

Åtgärder för en ekonomi i balans är att en genomlysning av befintlig verksamhets tjänster och organisation genomförs. Ytterligare barnintäkter på respektive förskola kan minska det totala underskottet något inom befintligt verksamhetsår.

10.7 Kommentarer till investeringsredovisning

Av avsatta 15,8 miljoner kronor för verksamhetsanpassningar kommer enligt prognosen endast 10,5 miljoner att användas. Det är utbyggnaden av Fridegårdsgymnasium på 5 miljoner kronor som inte kommer bli av under året och som bidrar till minskade investeringar.

När det gäller övriga inventarier visar prognosen, att av budgeterade 6,7 miljoner kronor kommer 5,2 miljoner att användas.

10.8 Viktiga förändringar och trender

Förvaltningen har under 2 års tid arbetat med processkartläggningar. Nya processer kartläggs och andra processer tas till ett nyläge. Ett led i ett systematiskt kvalitetsarbete för att öka rättssäkerheten, likvärdigheten och i den mån det går effektiviteten.

Förvaltningen behöver arbeta mer med delar av sin tillsynsmyndighetsdel utifrån ny lagstiftning som träder i kraft 1 januari 2019. Flera av ändringarna i kommande lagar och förordningar medför en ökad arbetsbelastning på barn- och utbildningskontorets personal.

Kommunen växer snabbare än beräknat vilket innebär att behovet av platser inom, förskola, grundskola och gymnasiet snabbt ökar.

Det problematiska rekryteringsläget i barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter måste uppmärksammas i arbetet med att göra kommunen till en attraktiv arbetsplats.

11 Socialnämnd

11.1 Sammanfattning

Verksamheten

Det finns en viss oro för att antalet missbrukande ungdomar ökar i kommunen. Detta ökar behovet av en bättre och mer lättillgänglig behandling för tonåringar unga vuxna med missbruksproblematik inom region Uppsala, vilket också är på gång.

Det är positiva resultat inom samverkansinsatsen Framsteget för de som står långt ifrån arbetsmarknaden och ofta har en offentlig försörjning där flera personer kommit ut i sysselsättning.

Det är fortsatt ett utvecklingsområde att korta nyanländas väg till arbetsmarknaden och både fördjupad DUA-överenskommelse med arbetsförmedlingen, samt rutinbaserade överenskommelsen LÖK med arbetsförmedlingen fokuserar på de frågorna och kommer att arbetas vidare med framöver.

Måluppfyllelse

Vid tid för delårsbokslut ser flera mål ut att kunna uppfyllas under verksamhetsåret.

Ekonomi

Socialnämndens prognos visar på ett underskott på 6,4 miljoner kronor. Det är en minskning sedan delårsuppföljning med 1,2 miljoner kronor. De stora skillnaderna är att överskotten har ökat för missbrukarvård för vuxna. Underskott för institutionsplaceringar barn och unga samt flyktingmottagning har minskat med 1,8 miljoner kronor. Verksamheten ekonomiskt bistånd har ändrat sitt prognosticerade resultat med 1,5 miljoner kronor till ett underskott på 1,3 miljoner kronor.

11.2 Årets händelser

Under senare delen av sommaren har ett samarbete mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppland tagit fart för att få igång ett projekt som är riktat till unga missbrukare i länet. Förebilden för projektet är Mini Maria i olika delar av landet.

Vi har avvecklat samarbetet med HVB-hemmet Vårlyjus, eftersom vi inte längre har behov av sådana boende till ungdomar och barn som kommer ensamma från krigshärjade delar av världen.

Det viktiga integrationsuppdraget är ständigt pågående och förvaltningen har lyckats få externa medel beviljade till två riktade projekt som ska starta under hösten. På grund av viss nybyggnation, men också en viss om- och utflyttning av nyanlända, har bosättningsuppdraget fungerat något enklare hittills under det här året jämfört med 2016 och 2017. Uppdraget förändras ständigt och under året har dagersättning enligt LMA till vissa asylsökande börjat handläggas av kommunen.

Personalsituationen har inte varit helt stabil inom ekonomiskt bistånd och etablering, vilket bromsar upp utvecklingsarbetet.

11.3 Måluppfyllelse

11.3.1 Attraktiva Håbo

Genom aktiv extern och intern samverkan ska det förebyggande arbetet kring barn och unga utvecklas.

Uppfylls troligen

Vi kommer under hösten att ha ett tätt samarbete för att tillsammans arbeta med små barn och deras familjer för att tidigt under barnens uppväxt arbeta med förebyggande insatser.

Med kultur och livsmiljö har vi samarbete omkring ett cafe som hålls öppet på Fridegårdsgymnasiet.

Fortgående samarbete mellan fämst grundskolorna och socialtjänsten, bland annat genom samverkan med rektorerna.

Målet kommer vid årets slut vara uppfyllt.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Genomföra en workshop med förskolepersonal och socialförvaltningen för tidig upptäckt av barn med särskilda behov.			1	1
 Utveckla samarbetet med övriga förvaltningar, framförallt barn- och utbildningsförvaltningen.			4	1

Vid utredningar om insatser för vuxna ska barnperspektivet beaktas.

Går inte att bedöma

Mätning kommer göras under hösten och resultatet redovisas i samband med årsredovisningen.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Andel beslut inom vuxenheterna där barnperspektiv har beaktats.			-	-

Öka det individuella förhållningssättet genom att arbeta förebyggande, rehabiliterande och habiliterande.

Går inte att bedöma

Till detta mål saknas nyckelindikatorer. En beskrivande bedömning kommer att göras i samband med årsredovisningen.

11.3.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

Genom tidiga insatser, samverkan och aktiviteter på hemmaplan ska behovet av externa insatser inom missbruksvården minska.

● Uppfylls troligen

De externa insatserna inom den vuxna missbruksvården har minskat jämfört med 2017 och målet kommer att uppnås.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
● Minst en intern samverkansträff mellan stöd till barn och unga och stöd till vuxna per termin.			2	9
● Antalet placeringar institutionsvård vuxna	13	17	20	10
● Antalet placerade personer institutionsvård vuxna	10	12	16	8
● Antal vårdygn institutionsvård vuxna	797	1 150	1 700	553
■ Andel personer med upprepade placeringar på institution minskar.	90%		50%	70%

Andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska.

● Uppfylls troligen

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
● Andel hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.	31%	24%	25%	25%

Utveckla metoder som stödjer föräldrars eget ansvar kring barns behov.

● Uppfylls troligen

Förvaltningen arbetar både på generell nivå och klientnivå med att utveckla metoder som stödjer föräldraansvaret. Måltalen bedöms kunna uppnås under verksamhetsåret.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Genomföra nätverksmöten med familjer för att tydliggöra nätverkets kapacitet.			5	3
■ Genomföra föräldrautbildningar och en öppen föreläsning.			6	4

11.3.3 Hållbara Håbo

Öka integrationen av skyddsbehövande samt av ensamkommande barn och unga i samhället

◆ Kan inte bedömas

Trots att årets nysatser för att korta nyanländas väg till arbetsmarknaden inte har påbörjats ännu bedöms målet kunna uppnås. Projektet "Kontaktpersoner för kvotflyktingar" är beviljat av länsstyrelsen och projektet "förstärkt praktikhandledning" är beviljat av arbetsförmedlingen. Rekrytering pågår vid tid för delårsbokslut

För ensamkommande har avdelningen arbetat aktivt med att fokusera insatserna från socialsekreterare och ungdomscoacher på att hjälpa ungdomarna till eget boende och till arbeta.

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
 Andel ensamkommande barn och unga som är självförsörjande efter avslutade studier.		0%	10%	12%
 Minst två särskilda nysatsningar med fokus på skyddsbehövande och ensamkommande barn och unga närmare arbetsmarknaden ska påbörjas under året.			2	1
 I samverkan genomföra en särskild integrationsaktivitet i samhället.			1	0

11.4 Mått

11.4.1 Resurser

11.4.2 Produktion

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Antal med försörjningsstöd som är arbetslösa.	163	128	141	170	175
Antal hushåll med försörjningsstöd.	200	172	184	210	215
Antal bidragsmånader försörjningsstöd.	1 038	697	803	1 070	1 130
Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktningbarn placerade i Håbo kommun.	26	26	13	24	15
Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktningbarn placerade i annan kommun.	45	59	45	40	40
Antal mottagna nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande	76		40	50	63
Antal skyddsbehövande hushåll med försörjningsstöd (Projekt. Inte i driftsbudget)			79	90	85
Antal bidragsmånader försörjningsstöd för skyddsbehövande (Projekt. Inte i driftsbudget.)			362	635	590
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 0-6 år.	123	88	73	130	90
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 6-12 år.	170	114	97	140	120
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 13-18 år.	194	125	116	210	150
Antal avslutade ärenden som gäller barn som varit aktuella för insatser på familjeteamet.	87	59	64	75	85

Antal med försörjningsstöd som är arbetslösa.

Andelen arbetslösa inom ekonomiskt bistånd är ungefär densamma som under senare år.

Antal hushåll med försörjningsstöd.

Antalet hushåll med försörjningsstöd beräknas uppgå till ungefär budgeterat antal, men möjligen något fler.

Antal bidragsmånader försörjningsstöd.

Antalet bidragsmånader beräknas bli något högre än budgeterat.

Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktingbarn placerade i Håbo kommun.

Anledningen till att antalet har sjunkit är att Vårlljus har stängt sitt HVB i kommunen. Detta har krävt att vi flyttat ungdomarna till stödboenden som ligger i andra kommuner.

Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktingbarn placerade i annan kommun.

Antalet ungdomar i andra kommuner har ökat med anledning av att de flyttat till stödboenden. Ett stödboende hjälper ungdomarna till att ta eget ansvar för sitt eget liv.

Antal mottagna nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande

Årstalet blev fastslaget till 63 personer, varav 40 hittills kommit till kommunen.

Antal skyddsbehövande hushåll med försörjningsstöd (Projekt. Inte i driftsbudget)

Antalet hushåll inom flyktingprojektet bedöms landa i nivå med budget.

Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 0-6 år.

Antalet familjer som får behandling via avdelningens öppenvård är totalt 171 stycken hittills under 2018.

Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 13-18 år.

Antalet familjer som får behandling från öppenvården hittills under 2018 är 171 stycken.

11.4.3 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Andel elever som ingår i ungdomscoachningens insatser vilka ökar sin skolnärvaro med minst 50 procent.	76,92 %	62,5 %	100 %	100 %	100 %
Andel barnavårdsutredningar som är avslutade inom lagstadgad tid, 120 dagar.	77 %	73 %	92 %	100 %	100 %
Andel upprättade genomförandeplaner i samband med beslutade insatser enligt SoL och LVU.	49 %	39 %	89 %	92 %	100 %
Andel av inkomna anmälningar där förhandsbedömning har avslutats inom 14 dagar enligt lagstadgat krav.	92 %	93 %	85 %	100 %	100 %

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Antal upprättade Samordnade Individuella Planer (SIP) under året rörande barn och unga.	68	44	42	60	60
Andel hushåll inom ekonomiskt bistånd som efter två månader har en färdig grundutredning.				90%	
Andel återsökningar för skyddsbehövande (vuxna) från Migrationsverket som beviljas.				100%	

Andel hushåll inom ekonomiskt bistånd som efter två månader har en färdig grundutredning.

Måttet redovisas i samband med årsbokslutet.

Andel återsökningar för skyddsbehövande (vuxna) från Migrationsverket som beviljas.

Måttet redovisas i samband med årsbokslutet.

11.5 Intern kontroll

Intern kontroll genomförts bland annat på följande områden:

- Stickprovsvisa kontroller av utbetalningar inom ekonomiskt bistånd.
- Genomgång av samtliga nyanlända och tidigare nyanlända att hushållet är korrekt registrerat inom ekonomiskt bistånd (drift) eller ekonomiskt bistånd flykting (projekt).
- Genomgång av förhandsbedömningar, handläggningstid och förfarande utifrån lagstiftning.
- Genomlysning av nyanländas ärenden.
- Avstämningar per månad avseende förväntade intäkter från Migrationsverket.

11.6 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan-aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Nämndverksamhet	-429	-405	-219	-383	22
Nämndadministration	-137	-185	-105	-176	9
Konsument- och energiråd	-106	-110	-72	-111	-1
Tillstånd	44	-47	-149	-94	-47
Förvaltningsövergripande	-6 350	-6 633	-4 288	-6 537	96
Anhörigstöd	-181	0	0	0	0
Missbrukarvård för vuxna	-5 906	-6 708	-3 115	-5 068	1 640
Barn- och ungdomsvård	-24 354	-25 594	-19 160	-27 454	-1 860
Familjerätt	-1 827	-2 429	-1 267	-1 960	469
Övriga insatser vuxna	-217	-765	-403	-671	94
Ekonomiskt bistånd	-13 894	-14 127	-9 849	-15 426	-1 299
Flyktingmottagande	3 969	-359	-5 337	-5 963	-5 604
Arbetsmarknadsåtgärder	-284	-275	-147	-252	23

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Summa	-49 672	-57 637	-44 111	-64 095	-6 458

Socialnämndens prognos visar på ett underskott på 6,4 miljoner kronor. Det är en minskning sedan delårsuppföljning med 1,2 miljoner kronor. De stora skillnaderna är att överskottet har ökat för missbrukarvård för vuxna. Underskott för institutionsplaceringar barn och unga samt flyktingmottagning har minskat avsevärt. Inom ekonomiskt bistånd har underskottet ökat.

Missbrukarvård för vuxna överskott 1 640 000 kr

Sedan prognos i delårsuppföljning har överskottet inom verksamheten ökat med 700 000 kronor. I och med minskat antal missbruksärenden har det varit möjligt att som en besparingsåtgärd för nämnden inte ersätta vårens pensionsavgång för en deltids-anställd behandlare. Det är fortsatt få externa vårdvistelser inom missbruksvården och ingen LVM-vistelse. Detta ger historiskt låga kostnader och verksamheten förväntas gå med ett överskott på mer än 1,3 miljoner. I början av september finns inga beslut om kontaktpersoner SoL vuxna varför ett överskott förväntas.

Barn- och ungdomsvård underskott 1 860 000 kr

Underskottet har sänkts sedan delårsrapport med drygt 200 000 kronor. Underskottet beror på en ökning av placeringar för institutionsvård med ett underskott på 2,2 miljoner mot budgeterat. Sammantaget ger familjehem, kontaktpersoner och kontaktfamiljer ett överskott på nästan 1 miljon kronor. En personalförstärkning inom familjebehandling finns budgeterad på verksamheten familjerätt och visar därför underskott här mot budgeterat. Kostnaden för urinprov har ökat jämfört med föregående år och beräknas visa på ett underskott vid årets slut.

Familjerätt överskott 469 000 kr

Överskottet beror på att personalförstärkning finns budgeterad men utfallet finns i verksamheten barn- och ungdomsvård.

Ekonomiskt bistånd underskott 1 299 000 kr

Sedan delårsuppföljning i mars har prognosen ändrats med 1,5 miljoner kronor till ett underskott. Personalkostnaderna överskrider budget med drygt 300 000 kr då en inhyrd personal har behövts under sommaren på grund av vakanser. Trots att långvarigt bidragsberoende minskat något ökar kostnaderna inom försörjningsstöd, Utöver de hårdare bedömningar från försäkringskassan har kostnaderna för några hushålls ekonomiska bistånd börjat belasta driftsbudgeten istället för flyktingprojektet eftersom det är tre år sedan de anvisades till kommunen. Allt fler av de sökande har även allt högre boendekostnader, däribland vandrarhemsvistelser. Nettokostnaden i verksamheten påverkas också av att flertalet handläggare är nya och fortsatt är under upplärning avseende framställningar till försäkringskassan. Några hushåll av skyddsbehövande nyanlända har också förts över till driftsbudgeten eftersom det är tre år sedan de anvisades till kommunen.

Flyktingmottagande underskott 5 604 000 kr

Det prognosticerade underskottet har sänkts med 1,6 miljoner kronor sedan prognos per mars. Underskottet består till största del av högre kostnad för placeringar under första halvåret än den ersättning som migrationsverket betalar ut. Avdelningen har lyckats förhandla om priser och /eller andra typ av boende/placering för större delen av

gruppen enligt de individuella behov som varje ungdom har. Dessa lägre kostnader ger effekt först under hösten och ger även bättre förutsättningar under 2019. Kontraktet med Vårlyjus för HVB-hemmet har avslutats enligt tidigare beslut av nämnden. Det kommer ge stor besparing under resterande del av 2018 och främst 2019. 8-14 tomma platser hos Vårlyjus under jan- aug och kostnaden för att avsluta kontraktet 10 månader i förväg utgör 3 miljoner kronor av underskottet.

11.6.1 Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Socialnämndens resultat för 2018 beräknas bli drygt 6,4 miljoner. I huvudsak består kostnaderna av placeringar av vuxna missbrukare, placeringar av barn och unga samt av försörjningsstöd. Kostnaderna inom individ- och familjeomsorgen har minskat varje år sedan 2015 och är betydligt lägre än genomsnittskostnaden i länet och i riket. Åtgärder som placeringar av barn, unga och vuxna görs först när mindre ingripande lösningar har prövats och enstaka insatser kan ha stor påverkan på nämndens resultat. Förvaltningens bedömning är att det saknas rimliga och möjliga åtgärder för en budget i balans utöver de åtgärder som redan vidtagits.

11.7 Investeringsredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall Jan- Aug	Prognos helår	Avvikelse mot budget
Inventarier IFO		-120		-80	40
TOTAL		-120		-80	40

Ett antal nya arbetsplatser har färdigställts och inga fler behov finns varför det blir ett litet överskott.

11.8 Viktiga förändringar och trender

Det finns två tydliga trender inom barn och unga under senare delen av året. Den ena är att fler och fler ensamkommande är mer och mer integrerade i samhället. Det visar sig genom att de får egna inneboendekontrakt, klarar sin utbildning och att ett allt större antal blir självförsörjande och har alltså tagit sig in på arbetsmarknaden.

Den andra trenden är att ökningen av placerade ungdomar med drogproblem har ökat under våren och försommaren och dessutom har antalet drogtester ökat vilket gör att man kan misstänka en ökad droganvändning bland kommunens ungdomar.

När avdelningen för stöd till vuxna blickar framåt är det fortsatt utvecklingen inom försäkringskassan och sjukrehabiliteringen för de med någon form av ohälsa, samt arbetsmarknaden och vägen till integration för de nyanlända som är de stora frågorna.

För att inom ekonomiskt bistånd kunna prioritera arbetet med de sökande som har en komplex problematik kommer förvaltningen att kartlägga möjligheten med automatisera hanteringen av de enklare ärendena.

Inom avdelningen för stöd till vuxna har missbruksarbetet haft ett par lugna år. Men det finns en växande problematik bland ungdomar som snart ska hanteras inom beroendevården för vuxna

12 Vård- och omsorgsnämnd

12.1 Sammanfattning

Verksamheten

Avdelningen för stöd till äldre och funktionsnedsatta har under årets första månader arbetat med uppstart av tre nya verksamheter. Kommunens första serviceboende inom socialpsykiatri, ett serviceboende för personer med funktionsnedsättning och ett korttidsboende för personer med demenssjukdom. En åtgärdsplan för att förbättra upplevd kvalitet i våra äldreboenden har tagits fram. En omfördelning av chefsansvar för att stärka ett nära ledarskap i verksamheterna har påbörjats och kommer att fortsätta under året.

Den sociala dokumentationen i våra äldreboenden är på god väg att nå uppsatta mål, inom hemtjänsten har vi längre väg att gå men åtgärder vidtas löpande för att förbättra resultatet. Avdelningen har också påbörjat arbetet med kommunens nya styrmodell och påbörjat arbetet med att ta fram egna mål inför arbetet 2019.

Tillsammans med ekonomiavdelningen har det påbörjats ett arbete för att se över och förbättra arbetet med analys, budget och uppföljning. I det arbetet ingår bland annat att ta fram bättre analysunderlag.

Hemtjänsten har fortfarande svårt att nå en ekonomi i balans, trots åtgärder för att minska kostnaderna. Intäkterna prognostiseras minska i snabbare takt än vad verksamheten hinner kompensera med minskad personalstat.

Biståndsenheten har under året arbetat intensivt med att få IBIC (individens behov i centrum) till ett naturligt arbetssätt för all biståndsbedömning inom äldreomsorgen. Inom socialpsykiatri har hemmaplanslösningarna utökats i och med det nyöppnade psykiatriboendet.

Måluppfyllelse

Mål avseende IBIC och utredningstider inom LSS ser ut att kunna nås eller nästan nås. Mål avseende dokumentation i utförarledet kommer dock inte att nås utan är fortsatt ett viktigt utvecklingsområde.

Ekonomi

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett underskott om 2,4 miljoner kronor. En stor del av underskottet beror på att förvaltningen under året har behövt och kommer att behöva köpa fler externa boendeplatser än budgeterat.

12.2 Årets händelser

Under årets första månader har det arbetats intensivt med att starta upp tre nya verksamheter; två servicebostäder och ett korttidsboende för demenssjuka. Hemtjänsten har flyttat till nya lokaler på Sjövägen för att möjliggöra starten av det nya korttidsboendet på Plommonvägen 6.

Ett pågående arbete är projektering av nya verksamheter som ska starta 2019-2020, två nya gruppboendestäder och ett nytt äldreboende. Arbetet med införandet av ny teknik fortsätter och förvaltningen har under våren bland annat fattat beslut om att med hjälp av statsbidrag köpa in en interaktiv aktivitet, Tovertafel, till våra äldreboenden för demenssjuka samt till daglig verksamhet enligt LSS. Förvaltningen har också påbörjat arbetet med införande av ny journal för den legitimerade personalen samt mobil dokumentation och digitala signeringslistor för alla medarbetare.

Under våren har det märkts en lägre beläggning på äldreboendet på Pomona. Färre beviljade timmar per individ i hemtjänsten har också medfört, framförallt ekonomiska, utmaningar för verksamheten.

Den omorganisation som genomförs inom avdelningen för stöd till äldre och funktionsnedsatta med syfte att stärka ett nära ledarskap i verksamheterna har påbörjats, både inom LSS-verksamheten och inom äldreomsorgen. Omorganisationen sker helt inom budgetram och medför inga ökade kostnader.

Den 1 januari 2018 trädde lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i kraft. Det arbetas fortsatt med att få de nya processerna att fungera - och trots att det fungerat något bättre i Håbo för både kommunal och regional hälso- och sjukvård samt biståndshandläggare - brister både informationsflöde i hela kedjan samt samordning med primärvården. Det krävs ännu betydligt större personella resurser jämfört med tidigare, för att fortsatt säkra att den enskilde brukarens behov blir tillgodosedda i samband med utskrivning från slutenvården.

Volymerna inom äldreomsorgen i Håbo ökar inte som tidigare beräknat, vare sig inom hemtjänsten eller särskilt boende och korttids. Från och med sommaren har dock ansökningarna till särskilt boende ökat och det märks nu en viss platsbrist på såväl korttidsboende som särskilt boende.

De funktionsnedsatta inom LSS och socialpsykiatri har i högre utsträckning än budgeterat behövt externa insatser, delvis i väntan på uppstart av verksamheter inom kommunen, men även inom barnboende LSS.

Under våren slutade en av de privata aktörerna inom hemtjänstens LOV, medan en ny utförare - med enbart service - godkändes. En upphandling av färdtjänst har genomförts enligt LOU. Bålsta taxi får förnyat förtroende med avtalsvillkor som bland annat kräver hantering av begränsning av antal resor per år och kund.

12.3 Måluppfyllelse

12.3.1 Attraktiva Håbo

Öka det individuella förhållningssättet genom att arbeta förebyggande, rehabiliterande och habiliterande.

■ Går inte att bedöma

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
● Andel brukare inom särskilt boende äldre som bedöms ha godkänd social dokumentation, egen regi.	-		90%	87 %
■ Andel brukare inom hemtjänsten som bedöms ha godkänd social dokumentation.			90%	-
■ Andel brukare inom äldreomsorgen vars utredning eller uppföljning under året har genomförts enligt IBIC (Individens Behov i Centrum).	-	19,9%	-	-
■ Andel brukare inom hemtjänsten med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.	22%	72%	90%	53%
■ Samtliga enheter inom LSS har deltagit i IBIC-utbildning (Individens behov i centrum).			-	-

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Andel av genomförandeplanerna inom hemtjänsten där det synliggörs att hänsyn har tagits till individuella önskemål.			100%	-
■ Andel brukare inom särskilt boende för äldre med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.			90%	-
■ Andel brukare inom LSS med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.			100%	-
■ Samverkansforum med lokala representanter från Samordningsförbundets parter för utveckling av lokalt samordnad arbetslivsriktad rehabilitering.			1	1
■ Andel patienter med hemtjänst i ordinärt boende som fått riskbedömning i Senior Alert.			80 %	1 %

De mått som saknar utfall för augusti redovisas i samband med årsredovisningen.

Godkänd social dokumentation inom särskilt boende för äldre har förbättrats sedan mätningen i mars och ligger på 87%.

Andelen brukare med genomförandeplan inom hemtjänsten är betydligt lägre än måltalet men bättre än utfallet i augusti 2017. En anledning till det är att verksamheten främst haft att fokusera på att så långt som möjligt åtgärda det ekonomiska resultatet.

Uppstart för införandet av IBIC inom LSS har skjutits till år 2019 med anledning av annan nödvändig prioritering hos verksamhetsutvecklare i förvaltningen.

Bedömningar i Senior Alert i ordinärt boende är försenat och har bara kommit igång i form av en liten testgrupp.

12.3.2 Kvalitativa och effektiva Håbo

Öka vårdens och omsorgens kvalitet och effektivitet genom att tillvarata ny teknik och kompetensutveckla medarbetarna.

◆ Kan inte bedömas

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
◆ Totalt antal tekniska lösningar för att individen ska upprätthålla sin självständighet och få ökad trygghet			7	6

Vid utredningar av insatser för vuxna ska barnperspektivet beaktas.

■ Går inte att bedöma

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måltal 2018	Utfall aug 2018
■ Andel utredningar inom socialpsykiatri och LSS där barnperspektivet har beaktats.			100%	-

En uppföljning kommer att göras under hösten och redovisas i samband med årsredovisningen.

Öka vår attraktivitet som arbetsgivare för att trygga personalförsörjningen på kort och lång sikt.

— Går inte att bedöma

Nyckelindikatorer	Utfall aug 2017	Utfall 2017	Måttal 2018	Utfall aug 2018
— Personalomsättning på utförarsidan inom vård och omsorg ska vara högst 10 %			10 %	
— Sjukfrånvaron bland personal på utförarsidan inom vård och omsorg ska vara högst 5 %	8%	8%	5%	
— Andel personaltimmar som används till fortbildning			2%	
— Totalt antal aktiviteter som genomförts under året och som syftar till att främja en hållbar arbetsmiljö	6	6	8	

Samtliga nyckelindikatorer redovisas på årsbasis och tas därför inte upp i denna rapport.

12.3.3 Hållbara Håbo

12.4 Mått

12.4.1 Resurser

12.4.2 Produktion

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Nöjd medarbetarindex Skala 1-10	7,78	7,78		8	
Antal behandlingar av fotvård	2 264	1 394	1 182	1 600	1 773
Antal brukare i kommunens hemtjänst, egen regi			216	285	236
Antal brukare i arbetsstödet	25	27	27	30	30
Antal brukare inom hemtjänsten, totalt	402	364	335	425	366
Antal brukare som har trygghetslarm	305		370	300	400
Antal brukare som har nattillsyn	29	35	23	30	35
Antal brukare i Dalängens dagverksamhet	18	16	17		17
Antal biståndsbedömda timmar inom hemtjänsten	94 698	66 588	52 148	106 000	80 000

Nöjd medarbetarindex Skala 1-10

En medarbetarundersökning, den nationella HME-undersökningen, kommer att genomföras i november och ett resultat kan redovisas i samband med årsredovisningen.

Antal behandlingar av fotvård

Antalet fotvårdbehandlingar kommer att bli lägre än 2017 beroende på att verksamheten under större delen av året endast haft en fotvårdsterapeut i tjänst.

Antal brukare inom hemtjänsten, totalt

Antalet brukare har sjunkit något jämfört med motsvarande period föregående år.

Antal brukare som har trygghetslarm

Antalet brukare med trygghetslarm förväntas bli betydligt högre än 2017. En anledning kan vara att larmen är gratis från årsskiftet 2018.

Antal biståndsbedömda timmar inom hemtjänsten

Antalet biståndsbedömda timmar har sjunkit jämfört med föregående år och andelen timmar per brukare är också lägre.

12.4.3 Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2017	Utfall aug 2017	Utfall aug 2018	Budget 2018	Prognos 2018
Kontinuitet i hemtjänsten, mäts genom hur många olika personal i snitt en brukare, med minst 3 besök per dygn, haft under en tvåveckors mätperiod.				12	
LSS-ansökningar utreds inom 3 månader			84%	80%	80%

Mätningen av kontinuitet i hemtjänsten genomförs i oktober och redovisas i samband med årsredovisningen.

LSS-ansökningar utreds inom 3 månader

84 % av LSS-utredningarna som avslutats hittills under året har slutförts inom 3 månader från mottagen ansökan, vilket är ett godkänt resultat. De utredningar som tagit längre tid rör främst boende och personlig assistans.

12.5 Intern kontroll

I planen för intern kontroll identifieras ett antal områden där det är viktigt med intern kontroll. Områden som vård- och omsorgsnämnden har arbetat med under året är bland annat:

- Kontroll vid anställning att legitimerad personal har sin legitimation.
- Avvikelser inom hälso- och sjukvården.
- Avstämning av att dokumentation inom hälso- och sjukvården stämmer mot förordningar och riktlinjer.
- Kontroll och räkning av läkemedel.
- Analys av den kommunala hemtjänstens resurser i förhållande till brukarnas behov och biståndsbedömda timmar.

Arbetet med intern kontroll sker på olika sätt beroende på vilket område som avses. En del internkontroll är löpande, som till exempel kontroll av legitimation och avvikelser inom hälso- och sjukvården. Andra delar sker med förutbestämd regelbundenhet, som till exempel kontroll och räkning av läkemedel.

12.6 Driftredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos helår	Avvikelse från budget
Nämndverksamhet	-311	-264	-227	-344	-80
Nämndadministration	-188	-199	-131	-199	0
Förvaltningsövergripande	-9 216	-11 674	-6 348	-10 481	1 193
Hemtjänst i ord. boende	-44 261	-46 379	-30 164	-45 164	1 215
Särskilt / annat boende	-67 120	-69 120	-47 214	-70 922	-1 802
Korttidsboende	-4 311	-7 288	-3 656	-7 804	-516
Dagverksamhet	-2 332	-2 658	-1 720	-2 634	24
Boendestöd	-4 782	-5 493	-3 331	-4 878	615
Öppen verksamhet	-10 605	-7 565	-5 147	-7 743	-178
Övr insatser ord. boende	0	-900	-529	-950	-50
Handläggning SoL	-3 862	-4 328	-3 009	-4 530	-202
Personlig assistans	-17 398	-18 579	-11 211	-16 879	1 700
Särskilt boende LSS	-21 458	-26 358	-18 161	-29 516	-3 158
Daglig verksamhet LSS	-8 180	-9 359	-6 140	-9 744	-385
Övriga insatser LSS	-6 938	-8 479	-6 202	-9 109	-630
Handläggning LSS	-1 415	-1 568	-1 045	-1 600	-32
Färdtjänst	-6 509	-7 402	-4 380	-7 374	28
Hälso- och sjukvård	-22 328	-24 157	-15 099	-24 265	-108
Bostadsverksamhet	-316	-100	-89	-165	-65
Summa	-231 530	-251 870	-163 803	-254 301	-2 431

Förvaltningsövergripande överskott 1,2 miljoner kronor

Förvaltningsövergripande redovisas ett överskott om cirka 1,2 miljoner kronor. Överskottet beror på det utrymme (cirka 2 miljoner kronor) som budgeterades för oförutsedda kostnader. Förvaltningen har något högre kostnader för konsultstöd samt personal till följd av både högre löner och sysselsättningsgrader. Under året görs en administrativ omorganisation av personal hit från andra delar i organisationen.

Hemtjänst i ordinärt boende överskott 1,2 miljoner kronor

Köp av hemtjänst redovisar ett överskott om cirka 5 miljoner kronor till följd av att den biståndsbedömda tiden (vilket är det ersättningen baseras på) har minskat.

Hemtjänst i kommunal regi redovisar en prognos på ett underskott om cirka 3,7 miljoner kronor, vilket är en kraftig försämring jämfört med tidigare prognoser. De biståndsbedömda timmarna har minskat snabbare än beräknat och intäkterna prognostiseras därför betydligt lägre än både budgeterat och tidigare prognostiserat. Samtidigt görs bedömningen att det inte snabbt nog går att anpassa personalstaten i tillräcklig omfattning för att möta intäktsbortfallet.

Kostnaden för trygghetslarm är högre till följd av ökad efterfrågan på larm då de för brukare blivit avgiftsfria.

Särskilt boende / annat boende underskott 1,8 miljoner kronor

Äldreboenden i kommunal drift redovisar högre kostnader för personal och måltidsservice jämfört med budget och tidigare prognos. Kostnaderna för till exempel

nattbemanning och livsmedel för måltidsproduktion täcks inte av verksamheternas anslag och är inte heller påverkbara under året. 2019 års budget kommer att vara justerad så att dessa kostnader ryms. Under året har förvaltningen avslutat ung omsorg.

Två brukare som tidigare beräknades flytta in på psykiatriboendet i kommunen behöver istället fortsatt extern vård, vilket medför att verksamheten beräknas överskrida budget med nästan en miljon kronor.

Det nya psykiatriboendet prognostiserar ett överskott då antalet boendeplatser reviderats från åtta till sex. Överskottet prioriteras om till serviceboendet LSS.

Korttidsboende underskott 516 000 kronor

I både prognos och budget finns korttidsboendet för personer med demens medräknat med start i september.

De flesta korttidsplatser som behövt köpas externt under året har varit demensplatser, vilket kommunen haft brist på. Prognosen för köp är lagd med hänsyn tagen till att demenskorttids öppnar i kommunen under september månad. Annars hade ett ännu större underskott redovisats.

Boendestöd överskott 615 000 kronor

Boendestöd redovisar lägre personalkostnader än budgeterat till följd av att 0,5 tjänst omprioriterats till arbetsstöd samt delvis icke tillsatta tjänster och få vikariatimmar.

Öppen verksamhet underskott 178 000 kronor

Restaurang Pomona redovisar en prognos på ett underskott om cirka 750 000 kronor. Intäkterna är lägre än budgeterat, delvis till följd av lägre beläggning på boende- och korttidsplatser. Kostnaden är högre för livsmedelsinköp och för personal till följd av svårigheter med rekrytering och bemanning. En genomlysning av verksamheten är planerad till hösten 2018 för att nå en ekonomi i balans.

Demensteamet har en något lägre kostnad då en vakant tjänst inte kunnat tillsättas under året. Fotvården visar ett överskott på grund av en lägre bemanning.

Personal har flyttats härifrån till följd av den administrativa omorganisationen.

Handläggning SoL underskott 202 000 kronor

Bemanningskonsult har under året hyrts in på grund av tjänstledighet och sjukskrivning, vilket medför ett underskott inom verksamheten.

Personlig assistans överskott 1,7 miljoner kronor

Personlig assistans prognostiserar ett överskott, prognosen är dock osäker då tillkommande ärenden snabbt kan ändra utfallet. Jämfört med tidigare är överskottet högre till följd av avslutade ärenden.

Särskilt boende LSS underskott 3,2 miljoner kronor

Prognosen har försämrats sedan föregående prognos. Flera av de LSS-boenden som köps externt är barnboenden, vilket ökat de senaste två åren. Prognosen innehåller bara pågående placeringar och förutsätter att samtliga med gynnande beslut kan avvakta verkställighet i kommunen.

Sjövägen har högre personalkostnader än budgeterat till följd av högre bemanning än behov och mycket övertid.

Det nya serviceboendet LSS prognostiserar ett underskott då antalet boendeplatser reviderats från åtta till tio. Omprioritering sker från psykiatriboendet.

Daglig verksamhet LSS underskott 385 000 kronor

Verksamheten beräknas ha högre kostnader för förbrukningsinventarier än budgeterat. Jämfört med föregående prognos är underskottet lägre till följd av tillfälligt lägre bemanning under pågående rekrytering.

Övriga insatser LSS underskott 630 000 kronor

I år köps korttids externt för barn, i avvaktan på boende.

Kostnaderna för förlängd skolbarnomsorg avser elever både inom grundsär och gymnasiesär. Fler elever än beräknat finns vilket medför ett underskott mot budget.

Jämfört med föregående prognos prognostiseras kostnaden för avlösarservice och ledsagning samt kontaktfamilj bli lägre. Även för kommunens egna korttidsboende är kostnaden lägre.

Hälso- och sjukvård underskott 108 000 kronor

Hemsjukvård bedöms kunna följa sin budget. En stor osäkerhet finns dock kring personalkostnader och kostnaden för inhyrd personal till följd av en ansträngd personalsituation med många vakanta tjänster.

Rehab visar ett litet överskott då vakans under sjukfrånvaro inte fullt ut kan ersättas.

Kostnaden för hjälpmedel bedöms bli högre än budgeterat men något lägre jämfört med föregående prognos. Kostnaden för hjälpmedel är svår att prognostisera då inköp av hjälpmedel görs utifrån individuella behov. I prognosen ryms den högre kostnad som flaggats för i HUL-samarbetet.

12.6.1 Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Åtgärdsplanen för hemtjänsten löper vidare med anpassning av personalstaten. Effekten av dessa åtgärder blir blygsam under 2018 då effekten av minskad bemanning inte får genomslag i tid för att påverka resultatet i någon större omfattning.

I övrigt arbetar förvaltningen med att vara så återhållsam som möjligt med kostnaderna för att minska det prognostiserade underskottet.

12.7 Investeringsredovisning

	Bokslut 2017	Budget 2018	Utfall jan- aug	Prognos 2018	Avvikelse från budget
Inventarier, befintliga verksamheter	-989	-550	-32	-467	83
Inventarier, boende LSS	0	-580	-64	-100	480
Inventarier, boende psykiatri	0	-100	-64	-120	-20
Inventarier, korttidsboende	0	-710	0	-518	192
Summa	-989	-1 940	-160	-1 205	735

Förvaltningen har gjort omprioriteringar för investeringar. Under året har bland annat behov av nyckelskåp, lyft och diskdesinfektor uppstått.

I både budget och prognos ingår kostnader för inventarier till det nya korttidsboendet som öppnar under året. Prognosen är att kostnaden blir något lägre än budgeterat.

Prognosen för inventarier till psykiatriboende och serviceboende LSS följer budget.

Budgeterade investeringsmedel, om totalt 480 000 kronor, för de två nya LSS-boendena kommer inte att förbrukas under året på grund av försenade byggnationer. Dessa medel kommer i samband med årsbokslut att föreslås överföras till år 2019.

12.8 Viktiga förändringar och trender

Nämndens område är komplext och spänner över en stor mängd olika inriktningar. Det ställer höga krav på kompetens hos medarbetare och ledning för att kunna erbjuda en personcentrerad och individualiserad stöd- service- och omsorgsverksamhet.

Antalet personer i behov av stöd från nämnden kommer att öka i Håbo kommun med volymökningar inom hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende. Även inom LSS och socialpsykiatri ökar antalet personer som kontaktar socialtjänsten och beviljas stödinsatser.

Inom hela utförarsidan är rekryteringsbehoven fortsatt stora då verksamheten växer. Det är även stora pensionsavgångar framöver och förvaltningen behöver öka takten i arbetet med att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Hög kvalitet i verksamheten och stor flexibilitet i anställningsformer och uppdrag bedöms öka attraktiviteten, framförallt hos kvalificerade medarbetare men också hos unga och nya medarbetargrupper. Under året har personalomsättningen bland sjuksköterskor ökat och ett arbete pågår kring hur denna situation ska hanteras på bästa sätt.

Den tekniska utvecklingen går generellt fort inom nämndens verksamhetsområde. Olika system och hjälpmedel tas fram i allt snabbare takt. Förvaltningen behöver satsa på ökat kunnande och beredskap att ta del av och påverka denna utveckling, om tekniken ska kunna bli ett reellt stöd för den enskilde individen och medarbetarna i verksamheten.

Ändrad ansvarsfördelning mellan landsting, primärvård och kommun gällande utskrivningsklara patienter inom slutenvården ställer också andra och ökade resurskrav på kommunen, inte minst på hälso- och sjukvårdsorganisationen.

Inom LSS-verksamheterna ser förvaltningen ett behov av ändrad fokus från omsorg till att även inkludera pedagogik. Förvaltningen ser fler fall av personer med samsjuklighet och behov av stöd på grund av till exempel lindrig utvecklingsstörning som kompliceras av demenssjukdom, psykisk funktionsnedsättning eller missbruksproblematik. I allt arbete runt en brukare måste fokus i allt högre utsträckning utgå ifrån den enskildes unika behov, och inte styras av på förhand utformade standardinsatser.

För myndighetsutövningen är den demografiska utvecklingen viktig att följa. Förvaltningen kommer att göra fördjupade studier av olika åldersgruppers biståndsnyttjande senaste åren för att uppnå en högre prognossäkerhet. Individuella bedömningar och nytänkande lösningar fortsätter att vara mycket viktiga för att lösa uppdraget för kommuninvånare trots ett allt mer ansträngt budgetläge. Förvaltningen måste därför också fortsätta att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare som rekryterar och behåller kompetent personal.

13 Håbohus AB

13.1 Sammanfattning

En stor satsning på underhåll sker under 2018 med budgeterat 32 miljoner kronor exklusive moms. Målning av flera fasader, byte av lås i Gamla Bålsta och byte av ventilation i Mansängen är en del av vad som sker. Totalt är cirka 20 projekt budgeterade.

Håbohus har en bra måluppfyllelse.

Prognosen på helår beräknas bättre än budget på grund av lägre räntekostnader.

13.2 Årets händelser

Håbohus har färdigställt ett boende där socialtjänsten är hyresgäst. Boendet innehåller både LSS-boende och psykiatriboende. Projektet har gått snabbt att färdigställa, 10 månader från start till inflyttning. Genom detta boende har Håbohus bidragit till att flertalet personer i en socialt utsatt situation får möjlighet till ett bra boende.

Vart fjärde år genomför vi en stor kundundersökning bland våra hyresgäster. Enkäten behandlar alla delar i boendet samt Håbohus som hyresvärd. Glädjande ser vi att våra hyresgäster är mer nöjda med oss nu än för fyra år sedan. Extra glädjande är att vårt miljöarbete fått genomslag i enkäten, samt att vi ökar vårt redan höga betyg gällande kundbemötande. Vårt Nöjd kund-index NKI ökar från 73 till 77 av 100.

Fyra planuppdrag har beviljats hittills för Håbohus under 2018. Två områden ligger utanför tätorten Bålsta och vi har därmed tagit första steget mot den utpekade riktningen att bli ett företag för hela Håbo.

13.3 Måluppfyllelse

Under 2018 har målen i bolagets affärsplan följts upp slutgiltigt. Målarbetet bygger på bolagets ägardirektiv och de övergripande mål som kommunfullmäktige fastställt. Nedan anges bolagets mål samt måluppfyllelse alternativt prognos för måluppfyllelse.

Mål	Uppfyllelse
Mål för försäljning	Målet är uppfyllt
Mål för förvärv	Målet är uppfyllt
Mål för egenproduktion av förnyelsebar el	Målet är uppfyllt
Mål för energianvändning till uppvärmning	I fas med åtgärder, målet nås sannolikt
Mål för miljöledning	Målet är uppfyllt
Mål för miljöfordon	Målet är uppfyllt
Mål för vattenförbrukning	Målet ej uppfyllt
Mål för färdigställd nyproduktion	Målet ej uppfyllt
Mål för påbörjad nyproduktion	Målet ej uppfyllt
Mål för bostadssociala kontrakt	Målet är uppfyllt
Mål för ekonomiskt svaga grupper	Målet är uppfyllt
Mål för tillgänglighet	Målet är uppfyllt
Mål för trygghet	Målet ej uppfyllt
Mål för trivsel	Målet är uppfyllt
Mål för service	Målet är uppfyllt
Mål för soliditet	Målet är uppfyllt
Mål för resultat	Målet är uppfyllt

Kommentarer till avvikelser

Målet för vattenförbrukning nås i de fastigheter vi genomfört åtgärder men det gav ej tillräckligt stor effekt på totalförbrukningen.

Målen för nyproduktion nås ej på grund av försenat tillträde till fastigheten på Väppeby äng samt att detaljplanen för Bålsta centrum dragit ut på tiden. Håbohus har färdigställt 139 lägenheter och har 97 i pågående produktion, målet var 180 färdigställda och 100 i pågående produktion.

Målet för trygghet nås ej. Håbohus har genomfört trygghetshöjande åtgärder men de har inte kunnat motverka den ökande otrygghet i samhället som vi uppfattat de senaste åren.

13.4 Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Delårs- bokslut 2017	Delårs- bokslut 2018	Prognos 2018	Budget 2018
Verksamhetens intäkter	124355	82763	84952	127140	127240
Övriga intäkter	1647	1308	734	1110	710
Verksamhetens kostnader	-70348	-40031	-59634	-95900	-95490
Avskrivningar	-30399	-20533	-20800	-31200	-30200
Finansnetto	-14910	-7177	-5662	-12840	-16620
Bokslutsdispositioner	-3816	0	0	11690	0
Skatt	-1503	-3593	0	0	0
Resultat	5035	12737	-410	0	-15360

13.5 Ekonomisk analys

Resultatet för tertial 2 efter finansiella poster beräknas till -410 000 kronor. Räntekostnaden har varit lägre än budget. Inräknat en möjlig inlösen av en Swap gör att utfallet 2018 beräknas till cirka 10,5 miljoner kronor.

Räntesnittet 2018-08-31 var 0,57 procent. Under perioden har fyra lån konverterats samt ett nytt lån på 70 miljoner har upphandlats.

En stor satsning på underhåll sker under 2018 med budgeterat 32 miljoner kronor exklusive moms. Målning av flera fasader, byte av lås i Gamla Bålsta och byte av ventilation i Mansängen är en del av vad som sker. Totalt är cirka 20 projekt budgeterade.

Driftkostnaderna exklusive värme, inre skötsel, VA och övriga kostnader visar på en positiv avvikelse mot budget. Avvikelserna på värmekostnader beror ej på ökad förbrukning utan på att E on infört en ny prismodell.

Utfallet beräknas bli bättre än budget.

Ekonomiska mått	2014	2015	2016	2017	201808
Fastighetens direktavkastning, bokfört värde	6,3 %	6,2 %	5,8 %	5,8 %	2,4 %
Soliditet	9,1 %	10,6 %	15,6 %	16,5 %	15,2 %
Överskottsgrad	45,8 %	44,9 %	44,3 %	44,2 %	30,6 %

13.6 Investeringar

Tkr	Bokslut 2017	Delårsboks lut 2017	Delårsboks lut 2018	Prognos 2018	Budget 2018
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-56 489	-15 350	-104 772	-140 000	-120 000
Nettoinvestering	-56 489	-15 350	-104 772	-140 000	-120 000

Två byggnationer har pågått under första delen av året. Lindegårds Backe med 29 lägenheter är färdigställt och inflyttat. Vallvägen med 86 lägenheter och 11 LSS-boende är under uppförande.

13.7 Viktiga förändringar och trender

Viktiga förändringar och trender

Vi ser en avmattning på vissa delar av bostadsmarknaden. Om avmattningen i borätmärknaden kan öka intresset för att bygga hyresrätter kan det vara positivt för Håbohus. Vi kontrollerar löpande efterfrågan på våra förmedlade hyresrätter och måste vara vaksamma inför varje projekt för att minska risken för vakanser.

Vikten av att värna den personliga integriteten ökar. Vi har fram till i maj arbetat med att anpassa vår verksamhet till den nya dataskyddsförordningen. Vi kände både före och även efter GDPR började gälla att vi är trygga i vår hantering av personuppgifter.

Vi ser att fler vill kunna utföra sina ärenden med Håbohus på ett smidigt digitalt sätt samtidigt som många också vill prata med oss personligen. Vi kommer behöva utveckla våra digitala tjänster, dock inte på bekostnad av det personliga mötet.

14 Håbo Marknads AB

14.1 Sammanfattning

Verksamhet: Bolagets utökade ägardirektiv kräver personell förstärkning vilket successivt skett Q1-2. Bolaget har även bytt lokaler till Sköldvägen 7 from 23/6. Förhandlingar sker med intressenter ang etableringar i främst Draget. Försäljning av Företagshuset Skokloster till Förvaltningen kommer ske Q-4.

Måluppfyllelse: Verksamheten följer affärsplans/budgetmål.

Ekonomi: Verksamheten följer budget.

14.2 Årets händelser

Unika händelser: Färdigställande av planändring för område Lillsjön. Ett handelsområde kommer uppföras under 2020. Bolaget har tillsammans med Planavdelning hanterat dialog med markägare Skanska och ICA Fastigheter som etablerande aktör.

Uppföljning av försäljning tomter i Draget: några köpare har avstått att fullfölja köp varvid nyförsäljning har krävts.

Leaderprojekt Järnvägsbanken har slutförts och även slutredovisats till Jordbruksverket.

Leaderprojekt Stenhuset Skokloster har påbörjats med medel från Jordbruksverket. Projektledare har anställts för att på deltid driva projektet.

14.3 Måluppfyllelse

Attrativa Håbo: I bolagets ägardirektiv framgår att man ska arbeta för ett fynnsamt bäringslivsklimat. Långsiktigt mål är att tillhöra de ca 20 kommuner i landet med bäst näringslivsklimat. För att uppnå detta mål krävs att bolaget och förvaltningsorganisationen arbetar gemensamt med inom området. Merparten av kommunens företag har kontakt med kommunen i myndighetsfrågor som bygglov, frågor ang detaljplaner, miljö/livsmedelstillsyn varför kundbemötande, tillgänglighet osv avgörande för gott näringslivsklimat.

14.4 Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Delårsbo kslut 2017	Delårsbo kslut 2018	Prognos 2018	Budget 2018
Verksamhetens intäkter	83989	83857	5416	5970	5989
Verksamhetens kostnader	-5280	-3477	-3563	-5727	-5608
Avskrivningar	-58	-28	-5,6	-69	-69
Verksamhetsnetto	78767	80352	1853	243	380
Finansnetto	78763	-3	1852	171	310
Skatt	-16297	-13258	-407	-38	-68
Resultat	62466	47004	1444	133	242

14.5 Ekonomisk analys

bolaget bedrivs med de av kommunfullmäktige beslutade medlen, och efter vilka bolagets ekonomiska ramar dimensioneras, är verksamheten ekonomiskt i balans. Dock med vissa eftersläpande periodiseringseffekter såsom inväntande av återrekvirering av stöd från bl a Jordbruksverket.

Bolagets verksamhet har i om försäljningen av allt markbestånd drastiskt förändrats. From 2017 har bolagets som uppgift att arbeta med icke intäktsbringande verksamhet inom den av kommunfullmäktige beslutade näringslivspolitik.

14.6 Investeringar

Inga investeringar görs.

14.7 Viktiga förändringar och trender

Demografi: Stockholmsregionen är Europas snabbast växande vilket ger såväl fördelar som nackdelar: stor och växande närmarknad men även stark och växande konkurrens från kommuner och regioner i området.

Individualisering: Ingen direkt påverkan på bolagets verksamhet. Samhällets övergripande utveckling mot mer digital kommunikation utgör samma utmaning för Håbo kommun som övriga samhällsaktörer.

Digitalisering: se ovan.

Fjärde punkt: Logistikområdet är idag en väsentligt mer fragmentiserad sektor med ett stort antal e-handelsaktörer tillsammans med de nationella/multinationella bolaget. Varor behövs fraktas såväl in som ut i de befolkningstäta regionerna. Detta ger Håbo kommun ett uppenbar konkurrensfördel i om vårt läge.

15 Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo

15.1 Sammanfattning

Resultatet för delåret är 704 000 kronor vilket är sämre än förväntat. Resultatet påverkas kraftigt av det stora antalet skogsbränder under sommaren. Kostnaderna kommer delvis att kompenseras av ersättning från Myndigheten för statlig beredskap MSB men får kraftig påverkan på årets personalkostnader. Prognosen för helåret är ett svagt positivt resultat och påverkas av att semesterlöneskulden kommer att öka med cirka 700 000 kronor inklusive löneskatt för årets sista 4 månader.

Årets mål från verksamhetsplanen förväntas endast delvis kunna uppfyllas för helåret. 6 mål är uppfyllda, 9 mål förväntas vara uppfyllda till årsskiftet och 5 mål nås ej 2018. Förbundets ekonomiska mål är delvis uppfyllda (4 av 5).

15.2 Årets händelser

Sommaren 2018 kommer att gå till historien med det stora antalet omfattande skogsbränder. Förbundets personal deltog i släckningsarbetet i Sala och hade även två egna större bränder.

Sedan årsskiftet är en justerad organisation på plats med fokus på att utveckla den operativa förmågan.

Under året har byggnationen av den nya brandstationen i Örsundsbro påbörjats. Beredskapen i Skokloster har ökat från 2 till 3 brandmän.

15.3 Måluppfyllelse

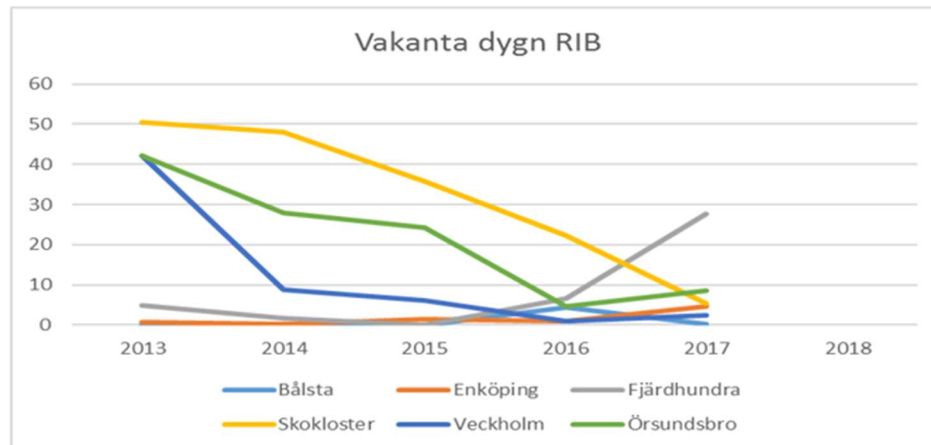
Handlingsprogrammet för räddningstjänst gäller för mandatperioden 2015-2018. Målen från handlingsprogrammet bryts ned till årliga mål i förbundets verksamhetsplan. Utöver arbetet med de långsiktiga målen från handlingsprogrammet följer förbundet även upp de övergripande målen från ägardirektivet genom ett antal indikatorer. Förbundet ska dessutom uppfylla ett antal ekonomiska mål från ägardirektivet.

3.1 Ledning

▪ Utveckla mätmetoder för fler av verksamhetens processer
Mätningar finns inom flera områden. Under 2018 börjar mätningar tas fram för den operativa förmågan. Påverkas av byte av verksamhetssystem 2018.	50%
▪ Ta fram förslag på effektiva samarbeten mellan kommunerna och förbundet
POSOM-utbildning genomförd i båda kommunerna
Samarbete sker kring utformning av framtidens brandpostnät
Erbjudande till kommunerna finns om att leverera nödvatten
Räddningstjänsten är delaktig i arbete med social oro
MEN få konkreta effekter finns av ovanstående	50%
▪ Ta fram Handlingsprogram för räddningstjänstens förmåga 2019-2022
Påbörjat sommaren 2018. Handlingsprogrammet beslutas i början av 2019.	50%

3.2 Stöd

- **Antal vakanta beredskapspass för RIB ska minska från 39,7 dygn 2016 (5,7 %) 2017 ökade antalet till 48,3.** Rekrytering och arbete med att fylla vakanser pågår löpande, mätning genomförs varje år.

- **Bygga räddningsvärn på Bryggholmen**
Ingen aktivitet ännu under 2018. Tomtmark finns tillgänglig. Samtal inledda med samfällighet. Lösning väntas först i början av 2019.
- **Utveckling av samarbetet i räddningsregionen gemensamma utbildningar och andra funktioner**
Gemensam utbildning för regionens befäl är genomförd. Nästa steg är regionens gruppchefer. Gemensam kemresurs är utvecklad och kommer att tillämpas på fler specialresurser.
- **God fysisk och psykisk hälsa på arbetsplatsen**
Sjukfrånvaron minskade under 2017 och förväntas minska ytterligare 2018. Enkätundersökning 2018 visar på god arbetsmiljö.

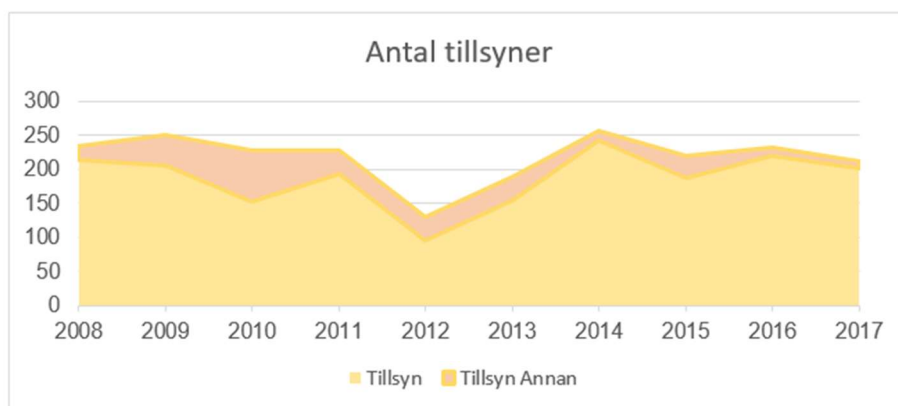
3.3 Miljö

- **Minska användning av fossila bränslen**
Förbundet försöker mäta användningen av fossila bränslen men har svårt att påverka volymerna. Under sommaren krävdes transporter vid förstärkningsinsatser. För 2018 är kostnaden fram till aug 10 062:- för bensin och 376 625:- för diesel. Motsvarande siffror för 2017 var 16 345:- och 299 785:-

3.4 Myndighetsutövning

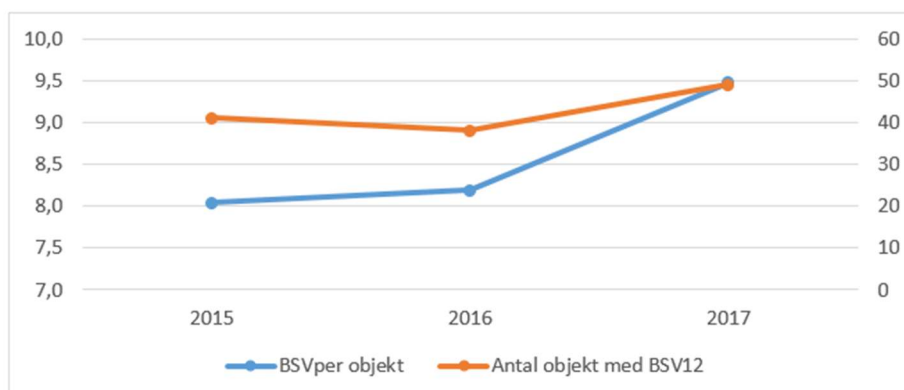
- **Utföra 250 tillsyner**

Grundambitionen från 2014 är att genomföra 250 tillsyner/år. Utfallet påverkas av tillgängliga resurser för uppdraget och antalet tillsynspliktiga objekt i årsplaneringen. Under 2018 kommer tillsynsprodukten att begränsas eftersom en medarbetare med brandinspektörstjänst har valt att avsluta sin anställning. Dessutom har planeringsförutsättningarna för två andra medarbetare, med hög planerad andel av tillsynsproduktion, förändras. Den plan som fanns för tillfällig resursförstärkning gick inte att realisera.

- **Höja brandskyddsnivån i objekten med minst 0,5 enheter**

Mätning har tagits fram och visade positiv trend för 2017. Uppföljning sker för helår. Mätning kommer att påverkas av nytt verksamhetssystem.

100%

3.5 Stöd till den enskilde

- **Öka antalet personer som informeras om brandskydd genom uppsökande verksamhet**

Brandskyddsföreningen Sverige har ändrat kriterierna för uppsökande verksamhet och räknar bara dörrknackning enligt ett visst koncept. Inga är genomförda hittills 2018. Däremot fortsätter förbundet med utbildning för skolelever och kommunanställda samt övriga informationskampanjer. Målet utvecklas mot informationskampanjer och social verksamhet under 2019.

3.6 Förbereda insats

- **Utöka RIB i Skokloster till 1+2**
Skokloster är 1+2 RIB från 1 januari 2018. Antalet vakanta pass mäts för 2018 mot 3 RIB liksom övriga RIB-stationer. 100%
- **Förbättra förbundets förmåga att genomföra insatser vid större gräs- och skogsbränder**
Projekt pågår under 2018 och förväntas avslutas under hösten. Erfarenheter från sommarens insatser samlas och används i projektarbetet. Genomförande av eventuella åtgärder som projektet kommer fram till genomförs därefter under vår/sommar 2019. 75%
- **Se över möjligheten att effektivisera utbildning i vinterkörning**
Utredning pågår 2018 och resultat kommer att presenteras under hösten. 75%
- **Förbundets förmåga för brandvattenförsörjning vid insatser ska inventeras och beskrivas**
Utredning pågår i samråd med kommunernas VA-avdelningar. Håbo återstår. 75%
- **Förbättra förbundets förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser med farliga ämnen**
Regionsamarbetet har ett förslag på operativ förmåga gällande insatser med farliga ämnen. Förslagen genomförs i nya HP. 100%
- **Förbättra förbundets förmåga att leda större och komplexa räddningsinsatser**
Projekt pågår och utbildning av yttre befäl genomförs under 2018. De två sista insatsledarna genomgår utbildning under hösten, därefter har samtliga insatsledare genomfört regionens L2-utbildning. Projektet förväntas kunna avslutas under hösten. 75%
- **Strukturera och dokumentera samtliga av förbundets standardrutiner i Mimer**
Samtliga identifierade rutiner är dokumenterade i Mimer enligt standardiserad mall. 100%
- **Översyn av kompetenser i Core kopplat till operativ förmåga**
Förslag på operativa kompetenser i Core är presenterat. Ett nytt verksamhetsprogram (Daedalos) ska ersätta Core under 2019 och därför är inriktningen att förbundet väntar med att införa kompetenserna i verksamhetssystemen till dess att Daedalos är på plats. Projektet bedöms därför vara avslutat. 100%

3.7 Genomföra insats

- **80% av förbundets räddningsinsatser kunna påbörjas inom 20 min från det att larmcentralen får larmet**
Mätning har genomförts tidigare år. Under 2018 har ny händelserapport införts och förbundet verksamhetssystem har fått ny ägare som utvecklar egen plattform. Mätningen kan inte längre göras. 100%

3.8 De ekonomiska målen från ägardirektiven

- **Verksamhetsåret ska ha en resultaträkning i balans eller resultera i ett överskott.**
Prognosen är ett svagt positivt resultat för helåret.
- **Det egna kapitalet ska uppgå till minst 400 tkr.**
Kravet är uppfyllt.
- **Likviditeten ska inte understiga 2 000 tkr.**
Likviditeten är -2 700 tkr vilket till stor del beror på mycket pengar på förbundets skattekonto.
- **Investeringar ska täckas av egna medel.**
Investeringar täcks delvis av egna medel.

Förbundets finansiella mål är att:

- **avsätta 1 % av medlemsbidraget i Eget kapital.**
Kravet uppfyllt men troligen ej för helåret.

15.4 Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Delårsbo kslut 2017	Delårsbo kslut 2018	Prognos 2018	Budget 2018
Verksamhetens intäkter	5 362	3 231	4 476	6064	4 727
Verksamhetens kostnader	-56 742	-35 977	-41 151	-61 500	-59 713
Avskrivningar	-2 510	-1 609	-1 855	-2 884	-3 268
Ersättning från medlemmar	57 640	38 667	39 571	59 356	59 356
Finansiella intäkter	10	2	5	7	0
Finansiella kostnader	-402	-281	-342	-512	-502
Resultat	3 356		704	531	600

15.5 Ekonomisk analys

Resultatet för delåret är 704 000 kronor. Sommarens bränder har medfört extraordinär personalkostnader som delvis kommer att kompenseras av MSB. Intäkterna är högre än budgeterat till följd av ett stort antal falska automatlarm.

Prognosen är ett svagt positivt resultat för helåret. Prognosen är lägre än utfallet för augusti på grund av att semesterlöneskulden med tillhörande löneskatt förväntas öka med cirka 700 000 kronor under årets 4 sista månader.

15.6 Investeringar

Tkr	Bokslut 2017	Delårsboks lut 2017	Delårsboks lut 2018	Prognos 2018	Budget 2018
Inkomster	0	0	0	0	0
Utgifter	-7 261	-6 703	-3 192	-3 800	-7 900
Nettoinvestering	-7 261	-6 703	-3 192	-3 800	-7 900

Under 2018 har förbundet investerat i personalens skyddsutrustning och förbundets ledningsfordon. På övningsfältet i Enköping fortsätter upprustning enligt en 3-års plan.

Planerad investering i en tankbil och pickup har fördröjts till 2019 på grund av leveranstid.

15.7 Viktiga förändringar och trender

Regeringen har genomfört två utredningar som har bäring på räddningstjänstens verksamhet. Det är Alarmeringsutredningen som främst ska säkerställa en obruten larmkedja och utredningen om en effektivare räddningstjänst. Den senare har resulterat i förslag på hur kommunernas förmåga att hantera större räddningsinsatser kan förbättras. Händelserna under sommaren 2018 kommer att påskynda detta arbete.

I och med att samverkan med andra räddningstjänster ökar ställs även frågan om en större förbunds bildning. Ett större förbund har lägre kostnader för förbundsgemensamma funktioner. Det lokala inflytandet över organisationen blir däremot mindre, något som har varit politiskt viktigt vid tidigare vägval.

Kommunerna kommer att få ett utökat krav på krisberedskap och civilt försvar. Räddningstjänsten är en del av kommunernas förmåga att hantera en kris och kan komma att få en förändrad roll i detta sammanhang framöver.

Förbundet behöver fortsätta utveckla arbetet med processororienterad kvalitetsutveckling och hitta relevanta mätetal för verksamheten. Det blir allt viktigare att kunna redovisa vilken effekt olika ekonomiska prioriteringar ger i kommunala verksamheter.